

EXODO

ÃCÕRËBA ISRAELERÃ EGIPTOÐEBEMA ÊDRA ÐΛÐA

Exodo trãba jara ðla “êdrapedada.” Naã cartara mãwã trã ðasidaa israelerãra Egipto druadeba êdrapedadadebemada eða ðl ðl bêrã. Zocãrãmaarã israelerãra Egiptoðeba êdrasidaa 1445 poa Jesu toði naëna. Moiseba naã carta ðadadeba cawabisia sãwã Ãcõrëba israelerãra zocãrãébe edapeda puru dromada idji itea osida.

Mãwã oi carea Ãcõrëba naãrã israelerãra egiptorã jlwaeða bia mïga pananada êdrã edasia. Mañnebemada ðl ðla 1:1neba aða 15:21naa. Mañare Ãcõrëba israelerãra êjũã põãsa ewaraga ðlde waga ðasia. Mañnebemada ðl ðla 16:1neba aða 18:27ðaa. Mañare Ãcõrëra israelerã ume bedeã ðasia ãdjirãra idji itea ðeadamãrëã. Mañ bêrã idji leyra ãdjirãa diasia idjaba ãdjia jũma ïjã oðiada asidaa. Mañgãra 19:1neba aða 24:18ðaa ðl ðla. Jĩrũare Ãcõrëba cawabisia sãwã israelerãra idjãa bia bedeãdida panãda. Mañ bêrã idji wua deda obisia idjaba idji sacerdoterãda ðlbasia. Jũma mañgãra ðl ðla 25:1neba aða 40:38ðaa.

Israelerã Egipto druade bia mïgapedada

¹ Israel warrarã idji ume ãdji warrarã bara Egiptoðaa ðade wãpedadara naãgãrã basía: ² Rubeã, Simeoã, Levi, Juda, ³ Isacar, Zabuloã, Benjamiã, ⁴ Daã, Neptali, Ga, Aser sida. ⁵ Israel warra Josera dãrãbãrã basía Egiptoðe ðada. Mañ ewaride Jacobo Israel abadadeba yõpedadara Egiptoðe setentabe panasidaa.* ⁶ Mãwã ðlde Josera, idji djabarãra idjaba jũma idji daucha ðeada sida jaidasidaa. ⁷ Baribãrã ãdjirãza warrarã zocãrã unubadjida bêrã isabe

---

* 1:5 Genesi 46:8-27.

yõnapeda bio cãbana panesidaa. Mañ bẽrã dji druara ãdjirãba birasidaa.

⁸ Mãwã ðlde dewara eberãda Egiptodebema boroda besia. Mañgla Josedebemada adua baða bẽrã idji purua nãwã jarasia:

⁹ –¡Quĩrãcuitadadua! Jãñ israelerãra dadjirã cãyãbara cãbanaara panl bẽrã ðlara panla. ¹⁰ Mañ bẽrã cricha cawaadeba dadjirãba odia ãdjirãra auðuara yõranamãrẽã. Mãwã oðeébrl, dji quĩrũda dadjirã ume djõbdade israelerãra ãdjirãare djõnia. Mãwãra nañ druadebemada èdrãdia.–

¹¹ Mañ carea egiptorãba israelerãa traju zareada õgo obidi carea dji bororãda ðlcuasidaa. Mañgarãba israelerãa Egiptodebema boro itea puruda umé obisidaa. Aða Pitoñ, aða Ramese abadjidaa. Mañ puru umé panlne dji boroba idji itea ewapedadara wagabadjia. ¹² Egiptorãba wetara mĩgabibadjidamĩna israelerãra auðuara yõ wãsidea. Mañ bẽrã egiptorãba israelerãa waya panesidaa. ¹³ Mañ carea egiptorãba quĩrã djuburia neé israelerãra wetara trajabibadjidaa. ¹⁴ Traju zarea obi panlneba israelerãra bio bia mĩgabibadjidaa. Egoroda chiruadaa pueradepeda de obada mõgarara obibadjidaa. Idjaba jũma ãdji èjũãnebema trajuda obibadjidaa. Jũma mañgla ãdjirãba quĩrã djuburia neé israelerãa obibadjidaa.

¹⁵ Mañ ewaride wẽrãda umé panasidaa, Siprada idjaba Púada. Mañgarãba hebreo wẽrãrãda careba warra tobibadjidaa.† Egiptodebema boroba ãdjia jarasia:

¹⁶ –Bãrãba hebreo wẽrãda careba warra tobibdade acladadua dji cãrẽda tosi cawaya. Umaquĩrã warrada toibrã, beadadua. Wẽrãcauda toibrã, idu ðladadua.–

† 1:15 Israelerãra idjaba hebreorã abadaa. Mãwã trã jarabadaa hebreo bedede bedebada bẽrã.

¹⁷ Baribɫɾɿ dji wērārā careba warra tobibadarāba Ācōrēda wayasidaa. Mañ bērā Egiptodebema boroba jarada quīrāca oḁaé basía, āteɫɾɿ umaquīrā warra zaquerāra zocai ɬɫbadjidāa. ¹⁸ Mañ carea Egiptodebema boroba ādjira trɿpeda iwīdisia:

–¿Cārēā bārāba jāwā o panɿ? ¿Cārēā umaquīrā warra zaquerāra zocai ɬɿ panɿ?–

¹⁹ Ādjirāba panusidaa:

–Hebreo wērārāra dai Egiptodebema wērārā quīrāca beaéa. Ādjirāra warra to bia bea bērā dai jūēɬɫdabara ādji warrara to eropanabadaa.–

²⁰ Mañ bērā israelerāra wadibiḁa auḁuara yō wāsidaa. Mañba ɬɬlara panesidaa. Ācōrēba dji wērārā careba warra tobibadarāra carebasia. ²¹ Idjida wayapedada bērā ādjía warrarāda zocārā unubisia.

²² Mañbe Egiptodebema boroba idji purua jarasia:

–Hebreorāba umaquīrā warrada toḁibɾɿ daiḁu ɬat-acuaḁadua, baribɾɿ wērācauda toḁibɾɿ zocai ɬḁḁadua.–

2

Moise topedada

¹ Umaquīrā Leviḁeba yōnaba wērāda edasia. Dji wērā sida Leviḁeba yōna basía. ² Mañ wērāra ɬiogoapeda umaquīrā warrada tosia. Mañ warrara quīrāwārēā ununa bērā jedeco ūbea mērā eroḁasia. ³ Baribɾɿ waa poya mērā eroḁaé bērā jamarada capeḁa cādorronaba soasia. Mañbe idji warrara eḁa ɬɾpeda Nilo do īchitade dojoro tāēna ūmāsia. ⁴ Mañne dji warra zaque djabawērāba ɫɿmɿba aɾ ɬasia idjira sāwāi cawaya. ⁵ Māwā ɬḁe Egiptodebema boro cauda doḁa cuiḁe wāsia. Idji nezo-cawērārāda doya ɾɿɿɿa panasidaa. Mañne idjia unusia

–¿Caiba b̄ara dai boroda ʔasi? ¿Caiba b̄ara dai cawa obarida ʔasi? ¿M̄l siða bla beaida cr̄icha ʔaca Egiptodebema beada quĩr̄aca?–

Mañ ũr̄ib̄ar̄l̄e Moiser̄a dauper̄asia cawaða b̄er̄ã idji m̄ĩã beaðara cawasidada. ¹⁵ Egiptodebema boroba Moise m̄ĩã beada cawaside idjira jidabisia beabi carea. Barib̄ar̄l̄ jidadi naẽna Moiser̄a Egiptodeba Madiañ druadaa m̄ĩr̄ũ w̄asia. Mama jũepeda Moiser̄a baido juebada ur̄ia coroda caita chũmesia. ¹⁶ Mañne w̄er̄ar̄ãda siete zesidaa. Mañ w̄er̄ar̄ãra Madiañnebema sacerdote caur̄ã basía. Adjir̄ãra zesidaa animar̄ãba baido dobadaðe baido juedapeda ãdji zeza ovejara baido dobiði carea. ¹⁷ Barib̄ar̄l̄ dewara oveja wagabadar̄ãda zedapeda mañ w̄er̄ar̄ãra ãyã j̄l̄retasidaa. Mañ carea Moiser̄a araa wãpeda dji w̄er̄ar̄ãra carebapeda ãdji ovejara baido dobigasia. ¹⁸ Mãwãnacarea dji w̄er̄ar̄ã wayacusa ãdji zeza Reuelma jũesidade idjia iwidisia:

–¿Iði b̄ar̄ãra sãcua isabe zesida?–

¹⁹ Adjir̄ãba panusidaa:

–Oveja wagabadaba dai ãyã j̄l̄retasidade Egiptodebema daira carebasia. Mañ awara baido juepeda dadjir̄ã ovejara baido dobigasia.–

²⁰ Reuelba idji caur̄ãa iwidisia:

–¿Mañ eber̄ãra sãma ʔl̄? ¿Cãr̄ẽ cãr̄ẽã idjira ʔeesida? Tr̄l̄ne wãnadua ne code zemãr̄ẽã.–

²¹ Mãwã Moiser̄a Reuel diguida ʔesia. Mama ʔl̄de Reuelba idji cau Sepor̄ãda Moisea diasia idji quima bamãr̄ẽã.* ²² Mãwã ʔl̄de dji w̄er̄ãba umaquĩr̄ã warrada tosia. Moiseba mañ warra tr̄l̄ra ʔasia Gersoã, nãwã jarada b̄er̄ã: “Nañ druade m̄l̄ra drua ãĩbemada jãwã ʔla.”

²³ Mãwãnacarea dãr̄ãb̄ar̄l̄e Egiptodebema borora beusia. Barib̄ar̄l̄ egiptor̄ãba israeler̄ãra waði zoca eropanã

* 2:21 Reuelera idjaba Jetro abadjidaa. Exodo 3:1; 18:1.

bērã äduþa mĩã sopua bedeabadjidãa. Ädjirãba Äcõrẽa quĩrã djuburiada iwidibadjidãa. Maãra Äcõrẽba ùrĩsia. ²⁴ Idjaba mĩã sopua bedeã panl sida ùrĩsia. Maãne idjia Abrahaã ume, Isa ume, idjaba Jacobo ume biða ädji carebai carea bedeã þldara quĩrãdoáé þasia.† ²⁵ Maã bẽrã israel-erã bia mĩga panlra acl þapeða carebai carea þesia.

3

Äcõrẽba Moise trãna

¹ Moise zãwãrẽ Reuel Jetro abadada Madiaãnebemarã sacerdote basía. Moiseba idji ovejara wagabadjia. Ewari aþa Moiseba dji ovejara dewara orroare ne cobide edesia. Maãne idjira ëjũã põãsa ewaraga þlde Horeb eyaþe jũene wãsia. Maã eyara Äcõrẽ eya abadaa.* ² Mama Äcõrẽba ara idjida unubisia bacuru zaquede uruga nũmlada.† Moiseba unusia maã bacurura eradrl nũmlmĩna baé þlda. ³ Maã carea crichasia: “¿Cãrẽda jãwã uruga nũml? Caitaara aclde wãya sãwãẽrã jãwã baé þl cawaya.”

⁴ Äcõrẽba Moise caitaara zebldada unuside maã bacuru zaque uruga nũmlneba trã jarasia:

–Moise, Moise.–

Moiseba panusia:

–Mãra nama þla.–

⁵ Maãne Äcõrẽba idjía jarasia:

–¡Caitaara zerãdua! Nama blra mã quĩrãpita þl bẽrã bl jĩrũ jãne jã þlra ërãdua.‡ ⁶ Mãra bl zezaba ijã þaða Äcõrẽa. Abrahaãba, Isaba, idjaba Jacoboba mãra ijã panasidãa.–

---

† 2:24 Genesi 12:1-3; 15:13-16. * 3:1 Horeb eyara Äcõrẽ eya abadaa Äcõrẽra mama odjaða bẽrã. Horeb eyara idjaba Sinai abadaa. † 3:2 Äcõrẽ. Hebreo bedeade þl þla “Äcõrẽ nezoca bajãnebema.” ‡ 3:5 Idji jĩrũ jãne jã þlra ërãida þasia aclbi carea Äcõrẽra waya þlda.

Mañne Moiseba Ācōrēra waya ɓa bēṛā idji quĩṛāḍarrara jūātrāsia Ācōrē aɓ amaaba.

⁷ Ācōrēba jarasia:

–Māa unu ɓa mǎ purura Egipto druade bio bia mīga ɓaɓa. Idjaba mǎ ūṛī ɓa āḍjirāba quĩṛā ḍjuburiada iwiḍi paɓaɓa. Iwiḍi paɓaɓa mǎ āḍjirāra ḍji traju obibada bororā jɓaɓeɓaɓemada ēḍṛɓ ɓamārēā. Māa cawa ɓa āḍjirāra wārāda bia mīga paɓaɓa. ⁸ Mañ bēṛā mǎ āḍjirāra egiptorā jɓaɓeɓa paɓaɓeɓemada ēḍṛɓ ɓaɓi carea ze ɓa. Egipto druadeɓemada ēḍṛɓ ɓaɓeɓa mǎ dewara druadaa edeya. Mañ druara bio bia ɓa idjaba waiɓa ɓa. Mañ druade baridua ne upeɓaɓara bia zaubaria.[§] Mama cananeorāda, hititarāda, amorreorāda, perezeorāda, heveorāda, idjaba jebuseorā siɓa duanla. ⁹ Israelerāba quĩṛā ḍjuburia iwiḍi paɓara mǎ ūṛī ɓa. Idjaba unu ɓa egiptorāba āḍjirāra bia mīga eropaɓaɓa. ¹⁰ Mañ carea mǎ ɓara Egiptoɓeɓema boromaa diabueya. Idjā jaradua mǎ puru Israel ēḍṛɓ ɓamārēā. Ēḍṛɓ ɓaɓsira āḍjirāra Egiptoɓeɓemada āyā pe ededua.–

¹¹ Baribɓaɓ Moiseba jarasia:

–ǎMāwāra mǎra cai Egiptoɓeɓema boro quĩṛāpita beɓeɓe wāi carea idjaba israelerāra Egiptoɓeɓa āyā edei carea?–

¹² Mañne Ācōrēba panusia:

–Wādua. Mǎra ɓa ume ɓaya. Mǎ nāwā unubiya ɓara wārāda diabuesida. ɓa israelerāra Egiptoɓeɓemada āyā edeɓeɓa bārāba nañ eyaɓe mǎa bia beɓeɓe zedā.–

¹³ Baribɓaɓ Moiseba jarasia:

[§] 3:8 Hebreo beɓeɓe nāwā ɓaɓ ɓa: “Maḷgaɓ druade juɓara, miare siɓa wea nūmɓa.”

–Israelerāmaa wāpeda bārā drōā naēnabemarāba ijā panana Ācōrēba mĭra bārāmaa diabuesiada abɫɾɫe ādjirāba iwidiđia: “ĶIdjira casa trĭbada?” Maĭne Ķmĭla cārēda jarai?–

¹⁴ Ācōrēba panusia:

–Mĭ trĭra nāwā jarabadaa: “Mĭra mĭa.” Maĭ bērā israelerāa jaradua: “Dadji Ācōrē ‘Mĭra mĭa’ abadaba mĭra bārāmaa diabuesia.”–

¹⁵ Idjaba jarasia:

–Israelerāa jaradua: “Dadji Ācōrēba mĭra bārāmaa diabuesia. Dadji drōā naēnabema Abrahaĭba, Isaba, idjaba Jacobo biđa idjira ijā panasiđaa.” Mĭ trĭ Jehová abadara ewariza Ķaya. Maĭ trĭneba ēberārāba mĭra cawa panania.*

¹⁶ Egiptođaa wādua. Jāma jūēpeda israelerā bororā ume bedeadua. Ādjirāa jaradua: “Dadji Boro Ācōrēba mĭa ara idjida unubisia. Dadji drōā naēnabema Abrahaĭba, Isaba, idjaba Jacoboba idjira ijā panasiđaa. Idjia nāwā jarasia: mĭa bārā israelerāra aɫ ɫ bērā unu ɫa egiptorāba bārāra bié o panĭda. ¹⁷ Idjia bārāra Egiptođe bia mĭga panĭda ēdɾɫ ɫɾpeda dewara druadāa edeyāđa asia. Maĭ druadē baridua ne upeđadara bia zaubaria. Mama cananeorāda, hititarāda, amorreorāda, perezeorāda, heveorāda, idjaba jebuseorā siđa duanĭa.”

¹⁸ ɫa jarabɫɾɫa israelerā bororāba ijānia. Maĭbe ādjirāra ɫ ume ededua Egiptođebema boromaa. Bārāba idjía jaradadua: “Dai hebreorā Ācōrēda daima odjapeda jarasia idjía animarā babue diade wānamārēā. Maĭ bērā dairāra ējūā pōāsa ewaraga ɫadē ewari ũbea idu wābidua māwā ođi carea.”

---

* 3:15 Jehová. Genesi 4:26. Hebreo bedeadē ɫɫ ɫa “YHWH.” Hebreorāba maĭ bedeara sāwā jĭguabarida adua panĭa.

–Bla mañda osira israelerãba ijãnia mña ara mñdjida bla unubisida. Cawadía mñra ãdji drõã naë nabemarã Abrahãlba, Isaba, idjaba Jacobo bida ijã panana ãcõrëda.–

⁶ Mañ awara ãcõrëba jarasia:

–Bla jlwara bla jã ðal edre berajudua.–

Ara mañda Moiseba berajupeða eũta edablrãde abëda idji jlwara aidaba bira basia.* ⁷ ãcõrëba jarasia:

–Wayacusa bla jlwara bla jã ðal edre berajudua.–

Ara mañda Moiseba waya berajupeða eũta edablrãde idji jlwara abëda bia basia. ⁸ Mañbe ãcõrëba jarasia:

–Dji nabema ne ununaca oblrãde israelerãba bla jara ðlda ijãnaëblrãl, dji umëbema ne ununaca oblrãde ijãnia. ⁹ Baribrãl mañ ne ununaca umé oblrãde ãdjirãba wadibida bla jara ðlda ijãnaëblrãl, nañ quĩrãca odua. Nilo dode baidoda jue edapeða drua weatadua. Mañne mañ baidora oa baya.–

¹⁰ ãcõrëba mãwã jaraðamĩna Moiseba idjía jarasia:

–¡Ay, mã Boro! Mñra ëberãrã quĩrãpita warrá bedëacaa.

Mañra idibemaëã. Bãra mã ume bedëa ðlmĩna mñra ara mãwã warrá bedëacaa. Mñra ëberãrã quĩrãpita cawa bedëacaa.–

¹¹ Baribrãl ãcõrëba jarasia:

–¿Caiba ëberãrã itera osi? ¿Mñablrãl oé basica ëberãrã quĩrãme cara ðëada, clwãlãl qui ðëada, dau bia ðëada, idjaba dauberrea ðëa sida? Mñra ãcõrë bërã mãwã oida ðla. ¹² Bã bedëablrãde mña carebaya. Mña cawabiya bla cãrëda jaraida ðlda. Jãñbe Egiptoðaa wãdua.–

¹³ Baribrãl Moiseba panusia:

–¡Ay, mã Boro! Mñ quĩrã djuburia dewara ëberãda diabuedua.–

---

* 4:6 Hebreo bedëade mãwã blã ðla: “Idji jlwara aidaba nieve quĩrãca basia.”

¹⁴ Mañ carea Ācōrēra Moise ume quĩrũsia. Nāwã jarasia:
 -¿BΛ djaba Aaroñ Levideba yōnada ƆΛéca?† Mļa cawa ƆΛΛ idjira bia bedeabarida. Idjira bΛ acΛde zebΛrΛΛ. BΛ unubΛrΛde idjira ƆΛsrĩdaya. ¹⁵⁻¹⁶ Idjira Egip-
 tode bΛ cacuabari bedeaya. Mļa jarabi ƆΛda bΛ idjía jaraya. MaļgΛra idjia purua jaraya. Mļa bārãra care-
 baya bia bedeadamãrēã idjaba cawabiya sãwãbΛrΛ odida panΛda. BΛ ãcōrē quĩrãca Aaroña beɔea Ɔaya idjaba idjira bΛdeba beɔea Ɔaya. ¹⁷ BΛ jΛwade eroƆΛ bacurura ededua maļgΛdeba ne ununacada oi bērã.-

Moise jēda Egip̄toɔaa wãna

¹⁸ Maļbe Moiserã idji zãwãrē Jetro abadamaa wãpeɔa jarasia:

-Mļara Egip̄toɔaa wãya mļ ēberãrã acΛde waɔi zocai panΛ cawaya.-

Jetroba jarasia:

-Bia ƆΛΛ. Necai wãɔua.-

¹⁹ Moise waɔi Madiaļ druade Ɔsĩde Ācōrēba idjía jarasia:

-Egip̄toɔaa wãɔua. BΛ bea quĩrĩã pananara jũma beusĩɔaa.-‡

²⁰ Maļbe Moiseba dji quimada, dji warrarã sida burro ļrļ ƆΛpeɔa Egip̄toɔaa wãsiɔaa. Idji jΛwade edesia Ācōrēba ne ununaca obi Ɔaɔa bacuruda.

²¹ Moise wãbΛrΛde Ācōrēba idjía jarasia:

-Egip̄toɔe jũpeɔa jũma ne ununaca mļa obi ƆΛda Egip̄toɔebema boro quĩrãpita oɔua. BaribΛrΛ mļa idjira so zarea ƆΛya israelerã ēɔrΛ ƆΛrãmãrēã. ²² Mãwãnacarea Egip̄toɔebema boroa jaradua: “Ācōrēba nãwã jara ƆΛΛ: mļa Israel purura mļ umaquĩrã warra dji nabemaana abaria. ²³ Mañ carea mļa jara ƆΛΛ: mļ warrara ēɔrΛ ƆΛɔua mļa animarãda babue ðaɔe wãmãrēã. BaribΛrΛ

† 4:14 Exodo 6:20. ‡ 4:19 Exodo 2:15.

bla jarasia ēdrā bĀléda. Mañ carea bl umaquĩrã warra dji nabemada beuya.”–

²⁴ Moise idji warrarã bara Egiptođaa wãbĀdade ota cãisidaa. Mama Ācōrēra ādjimaa zesia. Mañne idjia Moiserā beai basía. ²⁵⁻²⁶ BaribĀrĀ Moise quima Seporába ādji warra zaque cacuara neco mōgara ođaba wēāgosia. Mañ e wēāgođara Moise jĩrũ caita cobĀsia. Mañ bēřā Ācōrēba Moiserā beaé basía. Mañ carea Seporába Moisea jarasia:

–Wārāda bĀra mĀ quima arada ħesia warra zaque cacua wēāgođa oadeba zocai ħeđā bēřā.–§

²⁷ Mañ naēna Ācōrēba AaroĀa jarasia:

–Ējũā pōāsa ewaraga ħĀde Moise aĀde wādua.–

Ara mañda AaroĀra wãpeđā Moiserā unusia Ācōrē eya abadama.* Unupeđā ħĀsrīdaba idji uridarrađe isōsia. ²⁸ Mañbe Moiseba AaroĀa jũma nēbĀrĀsia Ācōrēba Egiptođe jarabi ħĀda idjāba ne ununaca obi ħĀ sida.

²⁹ Egiptođe jũēnapeđā Moiserā AaroĀ sīda israelerā bororā ume ābaa dji jĀresīdaa. ³⁰ Mañne AaroĀba ādjirā nēbĀrĀsia jũma Ācōrēba Moisea jarađada. Idjāba ne ununaca Ācōrēba obicuađara ādjirā quĩrāpita osia.† ³¹ Mañ bēřā AaroĀba jarađara ĩjāsīdaa. Ācōrēba ādji bia mĩga pañĀda unupeđā ādjirā carebai carea ħĀda ĩjāsīdaa. Mañ bēřā ħĩrāborođe ħarru copanenapeđā Ācōrēa bia beđeasīdaa.

---

§ 4:25-26 Seporába jarađara ebuda bĀléa. Hebreo beđeade nãwã ħĀ ħĀa: “Wārāda oadeba bĀra mĀ quima basía.” * 4:27 Exodo 3:1. Horeb eyara Ācōrē eya abadaa Ācōrēra mama odjāda bēřā. Horeb eyara idjāba Sinai abadaa. † 4:30 Exodo 4:2-9.

5

Moise Aaroñ sida Egiptodebema boro ume bedeapedada

¹ Māwānacarea Moiserā, Aaroñ sida Egiptodebema boromaa wānapeda jarasidaa:

–Israelerā Ācōrēba nāwā jara ḅla: “Mā purura ējūā pōāsa ewaraga ḅlde idu wābidua m̄la animarāda babue diaḅamārēā.”–

² Maḷne Egiptodebema boroba panusia:

–¿Cai maḷ Ācōrē māwā idjia israelerā idu wābiduada adara m̄la ijāi carea? M̄la idjira adua ḅla. Maḷ bērā m̄la bārā israelerāra idu wābiēa.–

³ Moiseba Aaroñ biḅa jarasidaa:

–Dai hebreorā Ācōrēda daima odjapeda jarasia idji itea animarāda babue diaḅe wānamārēā. Maḷ bērā dairāra ējūā pōāsa ewaraga ḅlde ewari ūbea idu wābidua māwā oḅi carea. Māwā oḅaēḅlḅl, Ācōrēba dairāra cacua bié ḅlpeda quinibiya wa necoba quenabiya.

⁴⁻⁵ Baribḅlḅl Egiptodebema boroba jarasia:

–¿Moise, Aaroñ! Israelerāra zocārā panḅa. ¿Cārē cārēā bārāba ādjirā trajura obi ama panḅ? Bārā israelerāra jūma trajade wāḅlḅlḅadua.–

⁶ Ara maḷ ewaride Egiptodebema boroba dji traju obibada bororāa, dji traja panḅ bororā israelerāa biḅa jarasia:

⁷ –Idiba ḷtaa israelerāa chiruada waa diarānadua. Ādjirāḅlḅl chiruara jarḅl pede wānapeda de obada mōgarara oḅida panḅa. ⁸ Baribḅlḅl waḅibiḅa ādjia o panana quīrāca obidada. Ni aba biḅa eḅaara oḅié panḅa. Ādjirāra coaida tabea bērā nāwā jara panḅa: “Dairāra idu wābidua dai Ācōrēa animarāda babue diacuadi carea.” ⁹ Israelerāra wetara trajabidada bari ḅearānamārēā. Māwā ādjirāba Moise sewara ijānaēa.–

¹⁰ Ara mañda dji traju obibada bororãra, dji traja panla bororã israelerã sida Egiptodebema boromalba êdradapeđa israelerãa nãwã jarade wãsidea:

–Egiptodebema boroba nãwã jara bla: “Mãa waa chiru-ara diabiéa de obada mōgara ođamãrãã. ¹¹ Bãdjiablã chiruara jãrã peđe wãnida panla bãdjia jãrãbdamaa. Baribãrã naãrã o panana quĩrãca ođida panla. Ni aba biđa eđara ođiã panla.”–

¹² Mañ bẽrã israelerãba jũma Egipto druade chiruara jãrã peđe wãsidea. ¹³ Mãwã dji traju obibada bororãba israelerãra wetara trajabisidaa. Nãwã jarasidaa:

–Ewariza daucha ođadua naẽna chirua diabadjida de o panana quĩrãca.–

¹⁴ Idjaba dji traju obibada bororãba dji traja panla bororã israelerãda ubadjidaa ãdjia ãlpedadãmĩna. Dji traju obibada bororãba ãdjirãa iwidibadjidaa:

–¿Sãwãẽrã nuena, idi biđa bãrãba de obada mōgarara daucha ođãe panla? Naẽna bãrãba ewariza daucha obadjidaa.–

¹⁵ Mañ bẽrã dji traja panla bororã israelerãra Egiptodebema boromaa wãnapeda nãwã jarasidaa:

–Dairã bl nezocarãra bla jãwã oiã bla. ¹⁶ Iđira chiru-ada diadaã panla, baribãrã wađibiđa dji traju obibada bororãba de obada mōgarara abarica daucha obi panla. Mãwã poya ođãe panla carea ãdjirãba dairãra ubadaa. Baribãrã dairãra bedede panlãã, ãteblãrã bla ãlcuãda traju obibada bororãda bedede panla.–

¹⁷ Mañne Egiptodebema boroba panusia:

–Bãrãra coaida tabeaa. Mañ bẽrã nãwã jara panla: “Dairãra wãnia ãcõrãa animarãda babue diacuãdi carea.”

¹⁸ Wãnadua bãdji trajudaa. Daiba chiruara bãrãa waa

diađeáa. Baribɫɾɫ bārāba de obada mōgarara naārā o panana quĩrāca ođida panɫa.–

¹⁹ Maɫ ūrĩsidade dji traja panɫ bororāba cawasiđaa nēbɫrađe panɫda. ²⁰ Āđjirā Egiptođe bema boromaɫba ēdɾɫbɫdađe unusiđaa Moiseba Aaroɫ biđa dajadaare āđji jɫā panɫda. ²¹ Dji traja panɫ bororāba āđjía jarasiđaa:

–Ācōrēba bārāra cawa oya. Bārādrɫ beđeade panɫa dairāra Egiptođe bema boro quĩrāpita, dji dromarā quĩrāpita biđa bié panebɫda carea. Iđibɫɾɫ bārāba dairāra quenabidía.–

Moiseba Ācōrēa iwiđida

²² Maɫbe Moiseba Ācōrēa iwiđisia:

–jMɫ Boro! ĵCārē cārēā bɫ purura bié o ɫɫ? ĵCārē cārēā mɫra diabuesi? ²³ Mɫa Egiptođe bema boro ume bɫ trɫneba beđeadamĩna, maɫ ewariđeba idjia Israel purura wetara bié o ɫɫa. Maɫ awara bɫa ēdɾɫ ɫɫyađa ađara wadibidía oé ɫɫa.–

6

¹ Maɫne Ācōrēba Moisea panusia:

–Iđibɫɾɫ bɫa unuya sāwā mɫa Egiptođe bema borora cawa oida. Mɫ ɫɫɫađeba cawa o ɫɫ carea idjia bārā israelerāra idu wābiya. Abeđa bārāra idji druadebemada āyā jɫrecuaya.–

² Idjaba Ācōrēba jarasia:

–Mɫra Ācōrēa. ³ Mɫa Abrahaɫa, Isaa, idjaba Jacoboa biđa cawabisia mɫra ne jūma poya obari Ācōrēda.* Baribɫɾɫ mɫ trɫ Jehová abadada āđjirāa cawabié basía. ⁴ Mɫra āđjirā ume beđe ɫɫsia Canaaɫ druara āđjirāa diai carea.† Mama āđjirāra drua āĩbemarā quĩrāca panasidaa. ⁵ Baribɫɾɫ mɫa ūrĩ ɫɫa israelerāra mĩā sopua beđe

* 6:3 *Genesis* 17:1. † 6:4 *Genesis* 17:8.

panɫda egiptorāba ādjira ōgo trajabi panɫ bēṛā. Mañ awara m̄la quiṛādoaē ɬla ādji drōā naēnabemarā ume bedeā ɬɫdara. ⁶ Jāḷbe israelerāa jaradua:

“M̄lra Ācōrēa. M̄l ɬɬaḏeba ne waiɬlada oya egiptorā cawa oi carea. Māwā m̄la bārāra Egiptode bia mīga traja panɫnebemada ēdrɫ ɬɬya. Egiptorā jɫwaeḏa panɫnebemada ēdrɫ ɬɬya. ⁷ M̄la bārāra m̄l puru babiya. Mañne m̄lra bārā Ācōrē baya. Māwā bārāba cawadīa m̄lɫrɫ bārā Ācōrēda, m̄la bārāra Egiptode bia mīga traja panɫnebemada ēdrɫ ɬɬda bēṛā. ⁸ Bārāra m̄la diai jarada ējūānaa edeya. Mañ ējūāra m̄la Abrahaḷa, Isaa, idjaba Jacoboa biḏa wārāneba diai jarasia. M̄lra Ācōrē bēṛā mañ ējūāra diaya bārāne bamārēā.”–

⁹ Jūma maḷgɫra Moiseba israelerāa jarasia. Māwāmīna ijānaé basía. Ādjirāra sopua panasidaa Moiseba naēna jarada ijā panɫ carea wetara mīga traja panesida bēṛā.

¹⁰ Maḷbe Ācōrēba Moisea jarasia:

¹¹ –Egiptodebema boromaa wāpeḏa jaradua israelerāra idji druadebemada idu ēdrɫbimārēā.–

¹² Baribɫrɫ Moiseba Ācōrēa jarasia:

–Israelerāba m̄l bedeada ijānaé panɫa. M̄lra warrá bedeaca bēṛā ¿Egiptodebema boroba m̄l bedeara ijāica?–

¹³ Moiseba māwā jaradāmīna Ācōrēba idjira Aaroḷ siḏa israelerāmaa idjaba Egiptodebema boromaa diabuesia. Mañne jarasidaa Ācōrēba ādjira diabuesida israelerā Egiptodeba ēdrɫ edeḏamārēā.

Moise idjaba Aaroḷ drōā naēnabemarā trā

¹⁴ Israelḏeba yōpeḏadarā bororāda naḷgɫrā basía: Rubeḷra Israel warra iwina basía. Rubeḷ warrarāra naḷgɫrā basía: Hanoc, Palú, Hezroḷ, idjaba Carmi. Maḷgɫrāra Rubeḷneba yōpeḏada bororā basía.

¹⁵ Simeoñ warrarãra nałgarã basía: Jemuel, Jamiñ, Ohad, Jaquĩl, Zoha, idjaba Saul. Saulora cananeo wërãba tođa basía. Małgarãra Simeoñneba yõpedada bororã basía.

¹⁶ Levi jaidaside 137 poa basía. Levi warrarãra dji nabe-maneba aba dji tẽãbemanaa nałgarã basía: Gersoñ, Coá, idjaba Merari. ¹⁷ Gersoñ warrarãra nałgarã basía: Libni idjaba Simeĩ. ãdjira Gersoñneba yõpedada bororã basía. ¹⁸ Coá jaidaside 133 poa basía. Coá warrarãra nałgarã basía: Amrañ, Izhar, Hebroñ, idjaba Uziel. ¹⁹ Merari warrarãra nałgarã basía: Mahli idjaba Musi. Jũma małgarãra Levi warrarã basía dji nabemaneba aba dji tẽãbemanaa ãdji warrarã bara.

²⁰ Amrañda idji apipi Jocabé ume dji edasidaa. Jocabéba warrada ume tosia. Aba Aaroñ basía, aba Moise basía. Amrañ jaidaside 137 poa basía.

²¹ Izar warrarãra nałgarã basía: Core, Nepeg, idjaba Zicri.

²² Uziel warrarãra nałgarã basía: Misael, Elzapañ, idjaba Sitri.

²³ Aaroñra Elisabe ume dji edasidaa. Elisabera Aminadá cau basía, Naasoñ djabawërã basía. Idjia warrada quĩmãrẽ tosia. ãdjirã trãra nałgarã basía: Nadá, Abiu, Eleaza, idjaba Itamar.

²⁴ Core warrarãra nałgarã basía: Asir, Elcana, idjaba Abiasá. Mañ ùbeara Coredeba yõpedada bororã basía.

²⁵ Aaroñ warra Eleazara Putiel cau ume dji edasidaa. Mañ wërãba warrada tosia. Dji warrara trã basía Piné. Jũma małgarãra Levideba yõpedada bororã basía.

²⁶ ãcõrẽba mañ Aaroña, Moisea biđa jarasia israelerã Egiptođeba êdrã ededamãrẽã sordaorã djõne wãbada quĩrãca. ²⁷ ãdjidrã Egiptođebema boro ume bedeasidaa israelerã Egiptođeba êdrã ededi carea.

Moise Aaroñ sida Ācōrēba edada

²⁸⁻²⁹ Egiptođe Ācōrēba Moisea jarasia:

–Māra Ācōrēa. Māa bāa jarabara Egiptodebema boroa jūma jaradua.–

³⁰ Baribara Moiseba Ācōrēa jarasia:

–Māra warrá bedeacaa. ¿Māa jarabara Egiptodebema boroba ūrīca?–

7

¹ Mañne Ācōrēba Moisea jarasia:

–Ūrīdua. Māa Egiptodebema boroa bara ācōrē quīrāca unubiya. Mañne ba djaba Aaroñra badeba bedeabarida bayā. ² Māa jarabi bada ba djaba Aaroña jūma jaradua. Mañgara idjia Egiptodebema boroa jaraya bārā israelerāra idji druadeba idu ēdrabimārēā. ³ Baribara māa Egiptodebema borora so zarea bayā. Mañbe Egiptođe māa ne ununacada zocārā ocuaya cawabi carea mādra dji dromaara bada. ⁴ Baribara bārāba jara parara Egiptodebema boroba ijāēā. Mañ bērā mñ ladeba māa ne ununaca waiba beada oya egiptorā cawa oi carea. Māwā mñ puru Israelera Egipto druadeba ēdra edeya sordorā djōne wābada quīrāca. ⁵ Mñ ladeba māa egiptorā cawa obara idjaba israelerā Egiptođeba ēdra edebare egiptorāba cawāia mādra Ācōrēda.–

⁶ Mañbe Moiseba Aaroñ biāa osīāa Ācōrēba jarada quīrāca. ⁷ Egiptodebema boro ume bedeade wāsīāde Moiserā 80 poa basia. Aaroñra 83 poa basia.

Aaroñ bacuru dama bada

⁸ Ācōrēba Moisea Aaroña biāa jarasia:

⁹ –Egiptodebema boroba jaraya ne ununacada oāmārēā bārāba jara parara ijāi carea. Ne ununacada oaduada abara Aaroña jaradua idji bacurura dji boro

quĩrãpita egode ðaebimãrẽã. Maĩne bacurura dama ba dogoya.-

¹⁰ Ara maĩda Moiserã Aaroĩ sida Egiptodebema boromaa wãnapeda Æcõrẽba jaraða quĩrãca osidaa. Aaroĩba idji bacurura egode ðaebisia Egiptodebema boro quĩrãpita, Egiptodebema dji dromarã quĩrãpita biða. Ara maĩda bacurura dama ba dogosia. ¹¹ Baribãrã Egiptodebema boroba idji druadebema ne cawa ðeada, daubararã sida trãcuasia. Maĩne ãdjia biða necawaadeba Aaroĩba oða quĩrãca osidaa. ¹² Ædji bacurura egode ðaebibãdada dama bacuasidaa. Baribãrã Aaroĩ bacuru dama baðaba ãdji bacuru dama bacuadara mĩcuasia. ¹³ Mãwã ununamĩna Egiptodebema borora so zarea ðesia Æcõrẽba jaraða quĩrãca. Maĩ bẽrã Moiseba Aaroĩ biða jarapedadara iĩjã basía.

Æcõrẽba baido oa babiða

¹⁴ Maĩbe Æcõrẽba Moisea jarasia:

-Egiptodebema borora so zarea ðla. Maĩ bẽrã israel-erãra eðrãbueða. ¹⁵⁻¹⁶ Jãlbe nu diapeda Egiptodebema boro doeda wãbãrãde idjimaã wãdua. Dama baða bacurura bã jãwãde ededua. Do icawa Egiptodebema boro quĩrãpita nũmepeda jaradua:

“Dai hebreorã Æcõrẽba mãra bãmaa diabuesia. Idjia nãwã jara ðla: mã puru Israelera idu wãbidua eĩjũã põãsa ewaraga ðleða. Mama ãdjirãba mãla animarãda babue diaeida paãla. Mã mãwã jara ðãmĩna bã wadibiða iĩjã ðla. ¹⁷ Maĩ bẽrã Æcõrẽba nãwã jara ðla: naãglãdeba bã cawaya mãdrã Æcõrẽda; Moiseba jãwãde eroðã bacuruba mã Nilo doðe tawebiya. Maĩne dora abeða oa baya. ¹⁸ Mãba ðedara jũma quininia. Dora abeða mĩguia ðai bẽrã, bãrã egiptorãba baidora poya doðaða.”-

¹⁹ Idjaba Æcõrẽba Moisea jarasia:

–Aaroña jaradua bl bacuruda edamãrẽã. Idjia mañ bacuru ãtaa wabɔɔɔde jũma Egiptoɔde ɔl baidora oa baya. Dora, do zaquera, amenera, baido juebada uriaɔde ɔlra, zoco waiɔɔɔde jue eroɔeara, jiaɔde jue eroɔea sida jũma oa baya.–

²⁰ Moiseba Aaroñ biɔa Ācõrẽba jarada quĩrãca osiɔaa. Moise jɔwade ɔaɔa bacuruda Aaroñba edapeɔa ãtaa wasia. ãtaa wapeɔa Nilo doɔe tawesia Egiptoɔdebema boro quĩrãpita, Egiptoɔdebema dji dromarã quĩrãpita biɔa. Ara mañda dora oa basía. ²¹ Mañba ɔedara jũma quiniɔiɔaa. Dora mĩguia ɔeda bẽrã egiptorãba baidora poya doɔaé basía. Aɔeda jũma Egipto druade baidora oa basía.

²² Baribɔɔɔ Egiptoɔdebema daubararãba ãdji necawaɔeba aɔarica baidora oa babisiɔaa. Mañ bẽrã Egiptoɔdebema borora so zarea ɔesia. Moiseba Aaroñ ume jarapeɔadara idjia ijãé basía Ācõrẽba jarada quĩrãca. ²³ Mañ ne ununacara ununamĩna ne crĩchaé diguiɔaa wãsia. ²⁴ Mañbe egiptorãba do icawa corosiɔaa baido biada ununi carea. Mãwã osiɔaa doɔeɔabema baidora poya doɔaé bẽrã.

Ācõrẽba baujĩã diabueda

²⁵ Ācõrẽba Nilo do oa babiɔacarea siete ewari ɔesia.

8

¹ Mañne Ācõrẽba Moisea jarasia:

–Egiptoɔdebema boroa nãwã jarade wãdua: “Ācõrẽba nãwã jara ɔla: mñ purura idu wãbidua mña animarã babue diaɔamãrẽã. ² Baribɔɔɔ bla mñ puruda idu wãbiéɔɔɔ mña cawa oya. Jũma bl druara baujĩãba birabiya. ³ Nilo dora baujĩãba biraya. Mañne doɔeɔalɔba baujĩãra bl diguiɔaa wãɔɔɔɔia. Mãwã bl cãibarima, bl cɔɔaɔe, dji dromarã dede, bl druadebemarã dede biɔa

baujiāra baraya. Baujiāra bārā paļ ābubadaḁe, bārā paļ bɫratɫbadaḁe biḁa baraya. ⁴ Bɫ ɫrɫ, dji dromarā ɫrɫ, bɫ druadebemarā ɫrɫ biḁa baujiāra jɫdrɫcuadiā.”–

⁵ Maļbe Ācōrēba Moisea jarasia:

–Aaroḁa nāwā jaradua: “Bɫ jɫwade erobɫ bacurura dojā ɫrɫ, do zaque ɫrɫ, amene ɫrɫ, baido juebada uria ɫrɫ biḁa ɫtaa wadua. Māwā baidoḁeba baujiāda jūma Egipto druade odjacuaya.”–

⁶ Ara maļda Aaroḁba idji bacurura Egiptoḁebema do ɫrɫ wasia. Maļne baujiāra doḁaɫba odjacuaḁapeḁa jūma Egipto druara birasiḁaa. ⁷ Baribɫrɫ Egiptoḁebema daubararāba ādji necawaḁeba aḁarica osiḁaa. Ādjirā biḁa baujiāda doḁaɫba Egipto druade odjabisiḁaa.

⁸ Maļbe Egiptoḁebema boroba Moiserā Aaroḁ siḁa trɫbipeḁa ādjia nāwā jarasia:

–Ācōrēa iwiḁidadia naļ baujiāra mɫnebemada idjaba mɫ puruḁebemada āyā wābimārēā. Maļbeɫrɫ mɫa bārā israelerāra idu wābiya Ācōrēa animarā babue diacuadamarēā.–

⁹ Moiseba panusia:

–Bia ɫɫa. Jaradua sāļbe bɫa quiḁrā ɫɫa mɫa Ācōrēa iwiḁida bɫ carea, dji dromarā carea, idjaba bɫ druadebemarā carea biḁa. ¿Sāļbe quiḁrā ɫɫa mɫa Ācōrēa iwiḁida naļ baujiāra bɫḁebemada, bɫ diguidabema siḁa jōbimārēā? Iwiḁisira aḁabe doḁaɫbɫrɫ baujiāra baraa baya.–

¹⁰ Egiptoḁebema boroba panusia:

–Nu iwiḁidua.–

Moiseba jarasia:

–Bɫa jara ɫɫa quiḁrāca oya. Māwā bɫa cawaya dewara ācōrēra neḁda dai Boro Ācōrē quiḁrāca. ¹¹ Nu bɫ diguida, dji dromarāma, bɫ druadebema ēberārāma biḁa baujiāra neḁ ɫaya. Baujiāra aḁabe doḁaɫbɫrɫ baraa baya.–

¹² Mañbe Moiserá Aaroñ sída Egiptoðebema boromałba ědrasıdaa. Nurĕma Moiseba Ācōrĕa iwıdısıa baujĩa Egiptoðebema boromaa diabuedara jōbımārĕa. ¹³ Ara małda Ācōrĕba Moiseba iwıdıda quĩrāca osıa. Baujĩara egiptorā dede, uda bıda, ādji ějũāne bıda jũma quınısıdaa. ¹⁴ Mañbe egiptorāba baujĩa quınınara ābaa boromea buenũmsıdaa. Małba Egipto druara jũma mĩguıa nũmesıa. ¹⁵ Egiptoðebema boroba unusıa baujĩaba waa mĩā sĕnāĕ panłda. Mañ bĕrā idjira so zareapeda Moiseba Aaroñ bıda jarapedadara ĩjāĕ basıa Ācōrĕba jarada quĩrāca.

Ācōrĕba pochĩdau diabueda

¹⁶ Mañbe Ācōrĕba Moisea jarasıa:

–Aaroła jaradua idji jłwade erōł bacuruda łtaa wapeda egorōdaa umārĕa. Mañne egoro porara pochĩdau baya jũma Egipto druade.–

¹⁷ Ara małda ādjıa māvā osıdaa. Aarołba idji bacurura łtaa wapeda egorōdaa usıa. Mañne egoro porara pochĩdau basıa jũma Egipto druade. Abedā ěberārāra, animarā sída pochĩdauba ca eropanesıdaa. ¹⁸ Mañbe Egiptoðebema daubararāba ādji necawaadeba abari quĩrāca pochĩdauda o quĩrĩasıdaa.* Māvāmĩna poya ođāĕ basıa. Māvā panłne ěberārāra, animarā sída pochĩdauba ca eropanasıdaa.

¹⁹ Mañ bĕrā daubararāba Egiptoðebema boroa jarasıdaa:

–Moiseba Aaroñ ume pochĩdau opeadadara Ācōrĕ lłładeba osıdaa.–

Māvā jarapedadamĩna Egiptoðebema borora so zarea łesıa. Idjıa ĩjāĕ basıa Moiseba Aaroñ bıda jarapedadara Ācōrĕba jarada quĩrāca.

Ācōrĕba ĩganana diabueda

* 8:18 Pochĩdauda o quĩrĩasıdaa. Hebreo bedede małba idjaba jara łla: “Pochĩdauda quena quĩrĩasıdaa.”

20 Mañbe Ācōrēba Moisea jarasia:

–Nu diapededa piradrpeda Egiptodebema boro doeda wābɾɾɾde idjima wāpeda nāwā jaradua: “Ācōrēba nāwā jara ɸla: mñ purura idu wābidua mñā animarāda babue diaɸamārēā. 21 Baribɾɾɾ mñ puruda idu wābiéɸɾɾɾ, mñā iḡananada bɾma, dji dromarāmaa, bɾ druadebemarāmaa bida quīrātanoa diabueya. Mañ iḡananara jūma Egiptodebema dede, ādjirā wābɾdama bida powuaga nūmaya. 22-23 Baribɾɾɾ mañ ewaride Goseñ druade mñā māwā oéa. Mñ ēberārāda mama paɾɾ bērā iḡananara neé baya. Mñ purura bɾ puru quīrāca oéa. Mañba bɾa cawaya mñabɾɾɾ nañ druade māwā o ɸɾda. Mañ ne ununacara nu oya.”–

24 Nurēma Ācōrēba māwā osia. Egiptodebema boro dera, dji dromarā dera, idjaɸa jūma Egipto drua siɾa iḡanana quīrātanoaba birasia. Aɸeda jūma Egipto druara bié nūmesia iḡananaba.

25 Mañbe Egiptodebema boroba Moiserā, Aaroñ siɾa trɾɾbipeda nāwā jarasia:

–Bārā Ācōrēa animarāda babue diade wānida paɾɾa ara nañ Egipto druade.–

26 Baribɾɾɾ Moiseba panusia:

–Dairāba nañ Egipto druade māwā poya oɾaéa, animarā dairāba Ācōrēa babue diaɸida paɾɾɾa bārā egiptorāba idu babue diabiɾaca bērā. Mañ animarāda bārā quīrāpita Ācōrēa babue diaɸibɾɾɾ, ɿbārāba dairāra mōgaraba taɸari beaɾaéca? 27 Mañ bērā dairāra ewari ūbea ējūā pōāsa ewaraga ɸɾde wānia. Mamabɾɾɾ dai Ācōrēa animarāda babue diaɾuaɾia idjia jara ɸɾ quīrāca.–

28 Mañbe Egiptodebema boroba jarasia:

–Māēteara bia ʘla. M̄la bārāra ējūā pōāsa ewaraga ʘlādaa idu wābiya bārā Ācōrēa animarāda babue diacuadamārēā. Baribʘrʘl bārāra tʘmʘl wācara panʘa. Idjaba m̄l carea biḁa Ācōrēa iwidiḁadua.–

²⁹ Moiseba jarasia:

–M̄lra namaʘba ēḁrʘpeḁa Ācōrēa iwidiya. Maʘbe nu īḁananara neé baya ʘlma, dji dromarāma, ʘl druadebemarāma biḁa. Baribʘrʘl dairāra waa cūrūḁarāḁua. Dairāra idu wābidua Ācōrēa animarāda babue diacuadamārēā.–

³⁰ Moiserā Egiptoḁebema boromaʘba ēḁrʘpeḁa Ācōrēa iwidiḁsia. ³¹ Ara maʘḁa Ācōrēba Moiseba iwidiḁa quīrāca osia. Idjia īḁananara jōbisia Egiptoḁebema boroma, dji dromarāma, idjaba Egipto druadebemarāma biḁa. Ni ʘba biḁa beé basía. ³² Baribʘrʘl Egiptoḁebema borora waḁibiḁa so zarea ʘḁa bērā israelerāra idu wābié basía.

9

Ācōrēba animarā quinibiḁa

¹ Maʘbe Ācōrēba Moisea jarasia:

–Egiptoḁebema boroa nāwā jarāḁe wādua: “Dai hebreorā Ācōrēba nāwā jara ʘla: m̄l purura idu wābidua m̄lā animarāda babue diaḁamārēā. ²⁻³ Baribʘrʘl ʘla dai israelerāda idu wābiéʘrʘl āteʘrʘl naʘl druade ʘebibʘrʘl, Ācōrēba bārā animarāra idji ʘʘlāḁeba quinibiya. Bārā cawayoda, burroda, cameyoda, pacada, oveja siḁa quininia. ⁴ Baribʘrʘl Ācōrēba animarā dai israelerāneda māwā oéa. Dai animarāra ni ʘba biḁa beudaéa egiptorā animarā quīrāca. ⁵ Ācōrēba ewarida ʘlasia naʘl Egiptoḁe māwā oi carea. Nubʘrʘl māwā oya.”–

⁶ Nurēma Ācōrēba māwā osia. Jūma egiptorā animarāra quinisiḁaa. Baribʘrʘl israelerā animarāra ni ʘba biḁa beudaé basía. ⁷ Egiptoḁebema boroba ēberārāda israelerā

animarã acłde diabuesia. Wãnapeda unusidaa israelerã animarãra ni aba biða beudaé basida. Baribłɾɾ Egiptodebema boroba małda cawasimĩna so zarea þesia. Mał bërã israelerãra idu wãbié basía.

Ăcõrẽba cabł diabueda

⁸ Małbe Ăcõrẽba Moisea, Aarołã biða jarasia:

–Jãłbe tɾɾɾ porada jłwade edadapeda Egiptodebema boro quĩrãpita łtaa jãmãpođadua.* ⁹ Mał tɾɾɾ porara jũma Egipto druade cowa nũmaya. Małba Egipto druade eberãrãra animarã siða jũma cabłba biracuaya.–

¹⁰ Ara małda Moiseba Aaroł ume tɾɾɾ porada edadapeda Egiptodebema boromaa wãsidaa. Jũẽnapeda Moiseba tɾɾɾ porara idji quĩrãpita łtaa jãmãposia. Ara małda eberãrãra animarã siða jũma cabłba biracuasía.

¹¹ Małne Egiptodebema daubararãra Moise quĩrãpita poya wãnaé basía ãdjirã siða waabemarã quĩrãca cabłba jũma birapedada bërã. ¹² Baribłɾɾ Ăcõrẽba Egiptodebema borora so zarea þasia. Mał bërã Moiseba Aaroł biða jarapedadara ijãé basía Ăcõrẽba jarada quĩrãca.

Ăcõrẽba hielu jurrubida

¹³ Małbe Ăcõrẽba Moisea jarasia:

–Nu diapeda Egiptodebema boromaa wãpeda jaradua: “Dai hebreorã Ăcõrẽba nãwã jara þł: mł purura idu wãbidua młã animarãda babue diadãmãrẽã. ¹⁴ Baribłɾɾ ɾłã mãwã oéɾɾɾ mł ɾłładeba ɾłra, dji dromarãra, jũma ɾł druadebemarã siða wetara mĩgabiya. Mãwã ɾłã cawaya młã obari quĩrãca nał eũũãne neéda. ¹⁵ Wãrãda nał naẽna mł ɾłładeba ɾłra, ɾł druadebemarã siða jũma quinibida þasia ni aba biða nał eũũãne þerãmãrẽã.

* ^{9:8} Tɾɾɾɾ pora. Hebreo bedede jara þłã egoro cada zareabibaridebema tɾɾɾɾ porada.

¹⁶ Baribɫɫ m̄la m̄wã oé ɫla. M̄la ɫɫa zocai ɫsia ɫ m̄gabi ɫɫeɫa m̄ ɫɫada unubi carea. M̄wã m̄ɫɫa jũma naĩ eĩũãne trɫ ɫɫa ɫaya. ¹⁷ Baribɫɫ ɫa waɫibiɫa m̄ puruda bié o ɫla. Waɫibiɫa aɫjirãra idu wãbié ɫla. ¹⁸ Maĩ carea nu naĩ horaca m̄la hielo waĩɫada bajãneba jurrubiya. Egipto puru osiɫa ewariɫeɫa waɫibiɫa hielora maĩ quĩrãca jurrucaa. ¹⁹ Maĩ bêrã jũma bãrã animarãda de edre ɫɫɫɫɫɫɫɫ, hielo waĩɫa jurrubɫɫɫɫɫɫ beaya.”-

²⁰ Ne wayaaba ɫɫɫɫ Egiptoɫeɫeɫa dji dromarãba Ācõrẽba jaraɫara iĩãsiɫaa. Maĩ bêrã aɫji nezocara, aɫji animarã siɫa de edre isabe ɫɫcuasiɫaa. ²¹ Baribɫɫ ɫɫɫɫ Egiptoɫeɫeɫa dji dromarãba Ācõrẽba jaraɫara iĩãnaé basía. Maĩ bêrã aɫji nezocara, aɫji animarã siɫa de edre ɫɫcuadaé basía.

²² Maĩbe Ācõrẽba Moisea jarasia:

-ɫɫ jɫwara bajãnaa ɫtaa wadua. Maĩne jũma Egipto druade hielora eberãrã ɫrɫ, animarã ɫrɫ, idjaba néude ɫiɫa jurrusoaya.-

²³⁻²⁴ Ara maĩda Moiseba idji bacurura bajãnaa ɫtaa wasia. Maĩne Ācõrẽba jũma Egipto druade hieloda jurrubisia. Aɫeɫa baa bara ɫae nũmesia. Egipto puru osiɫa ewariɫeɫa maĩ quĩrãca waɫibiɫa ununaca basía. ²⁵ Maĩ hielo waĩɫa jurrubɫɫɫɫɫɫ Egipto druade jũma de edre ɫeɫaéra quenasia. Ēberãrãda, animarãda, néu ɫea siɫa jũma quenasia. Bacuru siɫa jũma aĩrsia. ²⁶ Aɫabe Goseɫ druade israelerã duanɫmaa hielora jurrué basía.

²⁷ Maĩbe Egiptoɫeɫeɫa boroba Moiserã, Aaroɫ siɫa trɫɫɫɫɫɫ aɫjia nãwã jarasia:

-Iɫiɫɫɫ m̄la cawasia bié o ɫɫada. Ācõrẽɫɫɫ jipa o ɫla. M̄ɫa, m̄ puru siɫa beɫeɫeɫe panɫa. ²⁸ Maĩ bêrã Ācõrẽba

iwiéidadaua nañ hielo jurru nūmlra, baa sída jōbimārēã. Mañbe mña israelerãra idu wãbiya. Waa ãdjirãra Egiptoðe ðebiã. –

²⁹ Moiseba Egiptoðebema boroa jarasia:

–Nañ puruðeba ēðrΛðacarea mñ jlwara umena ãtaa wapeða Ācōrēa iwiðiya. Mañne hielo jurru nūmlra, baa sída jōya. Mañneba bla cawaya Ācōrēra nañ ējũã djibarida. ³⁰ BariblrΛ mña cawa ðla dji dromarãba, bla biða waðibida Ācōrēra wayaðaé panΛda. –

³¹ (Egiptorãba u eropanana linoda pññõ ðaða bērã idjaba cebadada zau ðaða bērã hielo jurrublrΛba jūma ãrĩsia. ³² BariblrΛ ãdjirãba u eropanana trigora, centeno sída waði zaué ðaða bērã ãrĩé basía.)

³³ Mañbe Moiserã Egiptoðebema boromalba ēðrΛpeða puru dajadaa wãsia. Mama idji jlwara umena ãtaa wapeða Ācōrēa iwiðisia. Ara mañda hielo jurru nūmanara, baara, cue sída Egipto druade cãbasia. ³⁴⁻³⁵ Mañ unuside Egiptoðebema boroba wayacusa bié osia. Idjida, dji dromarã sída so zarea panena bērã israelerãra idu wãbié basía Ācōrēba Moiseðeba jaraða quĩrãca.

10

Ācōrēba adichichi diabueda

¹⁻² Mañbe Ācōrēba Moisea jarasia:

–Mña Egiptoðebema borora, dji dromarã sída so zarea ðasia ne ununacada ãdjirã tãēna oi carea. Mãwãra bãrã warrarãa, bãrã wiuzaquerãa biða nēblrΛðia sãwã mañ ne ununacadeba mña unubisida egiptorãra sirié ðeada. Mãwã bãrãba cawaðia mñdrΛ Ācōrēda. Jãñbe Egiptoðebema boromaa jaraðe wãdua mña adichichida zocãrã idji druade ðaebida. –

³ Ara mañda Moiserá Aaroñ sída Egiptoðebema boroma wãnapeda nãwã jarasídaa:

–Dai hebreorã Ācōrēba nãwã jara ðla: “¿Bla sãlbebrla mñra wayai? Mñ purura idu wãbidua mña animarãda babue diaðamãrēã. ⁴ Baribrula mñ puruda idu wãbiébrula, nu mña adichichida bl druade zocãrã ðaebiya. ⁵ Mañne bl druara adichichiba jũma biraya. Egorora abeda roya ununaéa. Mañ adichichiba bãrã néu hieloba ãrĩnaéera jũma coéia. Bacuru quedua sída bãrã èjũãne adichichiba jũma coéia. ⁶ Bl dera, dji dromarã dera, jũma waabema egiptorã de sída adichichiba biraya. Bãrã drõã naënabemarãba, bãrã zeza biða ununaca basía adichichira nañ quĩrãca ðaebbrlda. Nañ druade jũepedada ewariðeba waðibiða nañ quĩrãca ununaca.”–

Moiseba Egiptoðebema boroa mãwã jarapeda wãsia. ⁷ Mañbe Egiptoðebema dji dromarãba dji boroa jarasídaa:

–¿Bla waðibiða jãl èberã idu dadjirãra miã sēbi ðaica? Israelerãra idu wãbidua ãdji Ācōrēa animarãda babue diaðamãrēã. ¿Bla waðibiða adua ðlca Egipto druara jũma ãrĩbrlda?–

⁸ Mañbe Egiptoðebema boroba Moiserá Aaroñ sída wayacusa trãbipeða nãwã jarasia:

–Bãrã Ācōrēa animarãda babue diaðe wãnida panla. ¿Baribrula bãrãra jũmasãwã wãni?–

⁹ Moiseba panusia:

–Dairãra jũma wãnia. Warra zaquerãra, drõãrãra, dai warrarãra, dai caurã sída wãnia. Dai animarã sída edeðia. Dairãra jũma wãnia Ācōrēa animarã babue diaði bēã.–

¹⁰⁻¹¹ Baribrula Egiptoðebema boroba panusia:

–Mãwãéa. Ebuða ðla bãrãba bié o quĩrã panlda. Ācōrēba bãrãra careba ðlaða a panla. Baribrula mña bãrãra warrarã bara idu wãbiéa. Aðabe drõãrãda wãnida

panла Ācōrēa animarāda babue diadi carea. ¿Mañdra bārāba iwidi panléca?–

Mañbe Egiptodebema boroba Moiserā Aaroñ siða idji quĩrāpitabemada āyā jaretabisia.

¹² Ācōrēba Moisea jarasia:

–Bл jλwara nañ Egipto druade wadua adichichida zocārā ðaemārēā. Māwā jūma Egipto druara adichichiba biraya. Mañ adichichiba jūma chirua hieloba ārīnaéra codia.–

¹³ Ara mañda Moiseba idji jλwade erobλ bacurura Egiptoðe wasia. Mañne Ācōrēba nāūrāda λmāðau odjabariareba tλbisia. Āsa, diamasi biða Egipto druade tλ nūmasia. Mañ nāūrāba nurēma diapeda adichichida zocārā ðaebisia. ¹⁴⁻¹⁵ Mañne jūma Egipto druara adichichiba birasia. Aðeda egorora poya ununaca basía. Mañ ewari naēna adichichira mañ quĩrāca Egipto druade ununaca basía idjaba waa mañ quĩrāca ununaéa. Hieloba ārīnaé chiruara, nejō ðea siða adichichiba jūma cosidaa. Jūma Egipto druade chiruada, bacuru quedua siða aþeda neé þesia.

¹⁶ Mañbe Egiptodebema boroba Moiserā, Aaroñ siða isabe trλbipeða nāwā jarasia:

–Iðibлλ bārā Ācōrē quĩrāpita, bārā quĩrāpita biða mλa bié osia. ¹⁷ Mañ bērā mλa bārāa beða djuburiaya mλa bié oðada quĩrādoaðamārēā. Idjaba bārā Ācōrēa iwidiidua nañ adichichira mλ druade jōbimārēā. Māwā oðaðbлλ dairāra jarrababa quinia.–

¹⁸ Ara mañda Moiserā Egiptodebema boromaλba ēdrλpeða Ācōrēa iwidiisia. ¹⁹ Iwidiблλde Ācōrēba

nāūrāda dji cābāyā ĩmādau ðæbariareba tɫbisia.* Maļ nāūrāba adichichira Pusa Purru abadaðe jūma ðatabuesia. Aðeda adichichira Egipto druade ni aða biða ðeé basía. ²⁰ Baribɫɫ Ācōrēba Egiptodebema borora so zarea ðaða bēra idjia israelerāra idu wābié basía.

Ācōrēba ewari quibiða

²¹ Maļbe Ācōrēba Moisea jarasia:

–Bɫ jɫwara ĩtaa bajānaa wadua. Maļne ewarira qui dogoya. Jūma Egipto druade aðeda pāisoso a nūmeya.–

²² Ara maļda Moiseba idji jɫwara ĩtaa bajānaa wasia. Maļne ewarira qui dogopeða ewari ũbea Egipto druade bio pāisoso a nūmesia. ²³ Maļ ewari ũbeade ni aðaɫda idji diguidalɫba roya āyā wānaé basía. Ni ādji caita ðea siða roya ununaé basía. Baribɫɫ israelerā panɫma ĩna ðasia.

²⁴ Maļbe Egiptodebema boroba Moiserā trɫbipeða nāwā jarasia:

–Bārāra bādji warrarā bara wānida panɫa Ācōrēa animarāda babue diaði carea. Baribɫɫ bārā animarāra amenida panɫa.–

²⁵ Moiseba panusia:

–Māwāéa. Bɫa dai animarāra idu edebida ðɫa ĩcɫɫɫ dai Ācōrēa bea diaðida panɫ bēra idjaba ĩcɫɫɫ idjia babue diaðida panɫ bēra.† ²⁶ Maļ bēra dai animarā siða edeðia. Ni aða biða amenaéa. Dai animarānebemada ĩcɫɫɫ dai Ācōrēa babue diaðida panɫmīna ara nawena adua panɫa

* ^{10:19} Ācōrēba nāūrāda dji cābāyā tɫbisia ĩmādau ðæbariareba. Hebreo beðeade nāwā bɫ ðɫa: “Ācōrēba nāūrā ĩmādau odjabariareba tɫbi ðaðara dji cābāyā ĩmādau ðæbariareba tɫbisia.” † ^{10:25} Bɫa dai animarāra idu edebida ðɫa ĩcɫɫɫ dai Ācōrēa bea diaðida panɫ bēra. ĩcɫɫɫmaarā maļ hebreo beðeaba jara ðɫa: “Māwāra ¿bɫdji animarānebemada diaica dai Ācōrēa bea diaðamārēa?”

Mañ ewari naëna sopuara mañ quĩrãca ununaca basía ni mañ quĩrãca waa ununaéa. ⁷ Baribɫɾɫ dai israelerã du-anɫma chupea nũmaya sopuadaé bẽrã. Usa sida berudaéa ni cãrẽ sida sãwãnaé bẽrã.”

Mãwã bãrã egiptorãba cawađia Ācõrẽba dai israelerãra quĩrã awara obarida. ⁸ Mãwãɫɾɫde dji dromarãda mĩ-maa zedia. Ādjirãra mĩ quĩrãpita chĩrãborode copane-napeđa jarađia: “Wãdua. Jũma israelerã sida pe ededia.” Bãrãba mãwã jarabɫdaɫɫɫ mĩra wãya.–

Moisera bio quĩrũ ɫɫda Egiptođebema boromaɫba ẽdrɫsia.

⁹ Naëna Ācõrẽba Moisea jarađoasia:

–Egiptođebema boroba bãrãba jara panɫra ĩjãé ɫaya. Mãwã mĩa ne ununacada Egiptođe zocãrã ocuaya.–

¹⁰ Moiseba Aaroñ biđa mañ ne ununaca ɫeara Egiptođebema boro quĩrãpita ocuasidaa. Baribɫɾɫ Ācõrẽba idjira so zarea ɫasia. Mañ bẽrã Egiptođebema boroba israelerãra idji druadebemada idu ẽdrɫbié basía.

12

Israelerã ẽdrɫdi ewaride Ācõrẽba obida

¹ Egiptođe panasidađe Ācõrẽba Moisea, Aaroña biđa nãwã jarasia:

²–Idiba ɫtaa nañ jedecora bãrã israelerã itea dji nabema jedeco baya.* ³ Jũma israelerãa jarađadua: nañ jedecode die ewari jũẽnacarea jũma de bara ɫea umaquĩrãrãba oveja zaqueda wa chiwatu zaqueda aɫa awara ɫãđida

* ^{12:2} Hebreorãba jedeco juachabadara dadjirãba juachabada quĩrãca ɫãéa. Jedeco zaque odjabɫɾɫza aɫa dewarabema odjabɫɾɫdaa jedeco aɫa abadaa. Mãza trĩ bara ɫla. Ādjia jedeco juachabada quĩrãca dji nabema jedecora marzode wa abrilde odjabaria. Exodo 12:5de mañ jedecora Abib abadaa. Nehemia 2:1de Nisañ abadaa.

panla ãdji dedebemará itea. ⁴ Baribarla ãcara dede zocãrãébe panl bẽrã mañ animarã djarara jũma poya coðaéa. Mañ bẽrã dji de djibariba idji caitabema de djibari ume animarãda aba awara ðaðida panla. Mañ animarã beablda ewaride dji djarara ãdji dede ðearãba cobada quĩrãca diaða. ⁵ Mañ animarãra jũma bia ðaيدا ðla, dji umaquĩrã baيدا ðla, poa aba ðaيدا ðla. ⁶ Mañ animarãra ewari quĩmãrẽ bio wagaðida panla.

Catorcebema ewari queublarãde jũma israelerãba mañ animarãra beaðida panla. ⁷ Beabldaðe dji oada pi- adapeða mañ oaba ãdji dede eða wãbada icawa rlarðida panla. Ara mañ dede dji djarada coða. ⁸ Mañ diamasi dji djarara bá coðida panla. Chirua aseada, pañ dji ësãbari neé ðl sida coðida panla. ⁹ Dji djarara õgo õgoa coðacara panla idjaba djudada coðacara panla. Ababe báðada coðida panla. Báldaðe dji boro bara, dji jĩrũ bara, idjaba dji jãsira sãgãðapeða ðiteda ðãðapeða jũma báðida panla. ¹⁰ Dji djarara ni maãrĩ biða wagaðié panla nurẽma coði carea. Jũma coðaébarã nurẽma diapeða dji adubaðara babueðida panla. ¹¹ Mañ co panlne bãrã cacuaðe jãbadara jũma jã beaðida panla, jĩrũne jãbadara jã beaðida panla, idjaba bãrã bardonara jãwade erobeað- ida panla. Isabe ne coðida panla, Egiptoðeba èdrãðida panl bẽrã. Mañ ewarira bãrãba trã ðaðia “Egiptoðeba èdrãpeðada quĩrãnebabada ewari.”

¹² Mañ diamasi mãra jũma Egipto druade rãrãaya. Mañne mãra quinibiya jũma Egiptoðebema umaquĩrã warra dji nabemaráda idjaba Egiptoðebema animarã warra dji umaquĩrã naãrã toða sida. Mãwã mãra unubiya egiptorãba ãcõrẽ quĩrãca erobeara sirié beada. Mãdrã ãcõrẽa. ¹³ Baribarla bãrãba rlarpeðada oaba cawabiya bãrãra sããgã dede panlda. Mañ oa unublarãde mãra wãyã

wāya. Māwā mĭa Egiptoðebema warrarā quinibiblrĭde bārā umaquĩrā warra dji nabemarāda ni aba bida beudaéa.

¹⁴ Iéiba ĩtaa poaza bārāba, bārā warrarāneba yōblda bida ewari dromada mĭ itea oéida panla mĭa maĭ diamasi oblrĭda quĩrānebaði carea. Maĭ ewari dromada nāwā oéida panla: ¹⁵ siete ewari bārāba paĭ dji ěsābari neé ĩlda coéida panla. Maĭ ewaride ni abalba paĭ ěsābarida idji diguida erobacara ĩla. Maĭ siete ewaride abalba paĭ ěsābari bara ĩlda coiblrĭ idjira āyā jĭretabuedida panla bārā israelerā tāñabemada. ¹⁶ Maĭ siete ewari o panlne dji naārābema ewaride, dji jĩrūarebema ewaride bida jūma bārā israelerā ābaa dji jĭredida panla mĭa bia beðeadi carea. Maĭ ewari umébemane ni abalda trajacara panla. Ababe poya ne djudida panla maĭ ewaride ne coði carea.

¹⁷ Bārāba paĭ dji ěsābari neé cobada ewarida o pananida panla, maĭ ewaride mĭa bārāra Egiptoðeba ědrĭ ededa bĕrā sordaorā djōne wābada quĩrāca. Poa zeblrĭza bārāba, bārā warrarāneba yōblda bida maĭ ewari dromara o pananida panla. ¹⁸ Poaza dji nabema jedecode siete ewari bārāba paĭ dji ěsābari neé ĩlda coéida panla. Maĭ jedecode catorce ewari queudadeba aba siete ewari queublrĭdaa bārāba māwā oéida panla.[†] ¹⁹ Maĭ siete ewaride bārāba paĭ ěsābarida bārā diguida erobacara panla. Baridua bārānebemaba, āĩbema bārā tāñena ĩla bida paĭ ěsābarira coiblrĭ, idjira āyā jĭretabuedida panla bārā tāñabemada. ²⁰ Maĭ siete ewaride bārāba ni cārē sida coéié panla paĭ ěsābari bara ĩlda. Bādji wābldama ababe coéida panla paĭ ěsābari neé beada.–

[†] 12:18 Catorce ewari queudadeba aba siete ewari queublrĭdaa. Cāpūrĩā beðeade ĩl ĩla “el día catorce hasta el día veintiuno.”

²¹ Ācōrēba māwā jaradacarea Moiseba Israeldebema dji bororāda trlpeđa nāwā jarasia:

–Dji de bara bea umaquīrāba ādji dedebemarā itea oveja zaqueda wa chiwatu zaqueda edadapeđa awara bładadua. Dji ewari jūēpeđa queublrade małgl animarāra beađida panla. ²² Beabładade dji oara epeđeco waiבלade piadida panla. Małbe chirua hisopo abadada ābaa cajłnapedeđa mał oade begueadapeđa bārā dede eđa wābada icawa prladadua. Ānadrlī naēna ni abalda idji dedeba ēdrlīé bla. ²³ Ācōrēba Egiptodebema umaquīrā warra dji nabemarāda quinibi carea prrrłablrade mał oa bārā dede eđa wābada icawa prladara unuya. Mał bērā idjira wāyā wāya. Mał oa unublrlade dji beabarida bārā dede idu eđa wābiéa bārā umaquīrā warra dji nabemarā quinibirāmārēa.

²⁴ Idiba ltaa poaza bārāba, bārā warrarāneba yōblada biđa mał ewari dromada o pananida panla Ācōrēba jarada quīrāca. ²⁵ Ācōrēba diai jarada ējūāne jūēpedadacarea bārāba poaza mał ewari dromara o pananida panla idjia jarada quīrāca. ²⁶⁻²⁷ Bārā warrarāba iwīđibładade: “¿Cārē cārēa nał ewari dromara jāwā o panl?”; bārāba panunida panla: “Nał animarāra bea panla Ācōrēa bia bedeađi carea. Nał ewaride quīrāneba panla Ācōrēba Egiptodebema umaquīrā warra dji nabemarā quinibiside dadjirā dedebemada wāyā wāsida dadjī umaquīrā warra dji nabemarā beurānamārēa.”–

Moiseba māwā jaradacarea israelerāra chīrāborode barru copanenapeđa Ācōrēa bia bedesidaa. ²⁸ Małbe jūma osidaa Ācōrēba Moisea Aarołā biđa jarada quīrāca.

Ācōrēba Egiptodebema umaquīrā warrarā dji nabemarā quinibiéa

²⁹ Mañ diamasi ariquëtra Æcõrëba Egiptodebema umaquĩrã warra dji nabemarãda jũma quinibisia.‡ Egiptodebema boro umaquĩrã warra dji nabemada beusia. Preso ðea umaquĩrã warra dji nabemarã sida beusidaa. Idjaba jũma Egiptodebema animarã warra dji umaquĩrã naãrã toða sida beusidaa. ³⁰ Diamasi Egiptodebema borora, dji dromarãra, jũma waabema egiptorã sida piraposidaa. Mañne deza jĩãbi ðagasia ãdji umaquĩrã warra dji nabemara jũma quinisida bërã.

³¹ Ara mañ diamasi Egiptodebema boroba Moiserã Aaroñ sida trãbipeða nãwã jarasia:

–Bãrã israelerãra isabe mã druadebemada ãyã wãbrãdada. Æcõrëa animarãda babue diade wãnadua bãrãba jara panã quĩrãca. ³² Bãrã animarã sida jũma ededada bãrãba jara panã quĩrãca. Idjaba Æcõrëa iwidiada mã carebamãrã.–

³³ Egiptorãba israelerãra ãdji druadebemada isabe ãyã wãbi panasidaa nãwã crĩcha panana bërã: “Israelerãda ãyã wãnaébrã dairãra jũma quininia.”

³⁴ Mañ bërã israelerãba ãdji pañ oði carea brãratãpedada epedeða ðasidaa. Mañ brãratãpedadãrã ãsãbari neé ðasia. Jũma maãgãra wuade brãratãpeda equiade edadapeða edesidaa. ³⁵ Ædrãbdade israelerãba Moiseba jarada quĩrãca osidaa. Ædjirãba parata odada, oro odada, cacuade jãbada sida egiptorãa iwidiada. ³⁶ Æcõrëba egiptorãa israelerãra bia unubida bërã ne jũma israelerãba iwidiadadãrã ãdjirãba diasidaa. Mãwã ne jũma egiptorãba eropananada israelerãba edasidaa.§

Israelerã Egiptodeba ãdrãpedada

‡ 12:29 Exodo 4:23. § 12:36 Exodo 3:21-22.

³⁷ Egiptoðeba ãdrλsidade israelerãra Ramese puruðeba Suco puruðaa wãsidaa. Seisciento mil droãrãda jirũba wãsidaa wãrãrã, warrarã sida juachadaé. ³⁸ Ådji animarã zocãrã eropanλ sida jũma edesidaa. Israelerã ume dewara ãberãrã sida zocãrã wãsidaa. ³⁹ Egiptorãba isabe wãbisida bẽrã israelerãra poya ne djudaé basía ededi carea. Mañ bẽrã ådjia Egiptoðe bλratλpedada pañ dji ãsãbari neé ðada ota ãbusidaa.

⁴⁰ Egiptoðe israelerãra cuatrociento treinta poa panasidaa.* ⁴¹ Mañ cuatrociento treinta poa daucha jũside israelerãra Åcõrẽ sordaorã quĩrãca Egipto druaðeba jũma ãdrλsidaa. ⁴² Mañ diamasi Åcõrẽba israelerãra waga ðasia Egiptoðeba ãdrλ edei carea. Mañ bẽrã poaza israelerãba, ådji warrarãneba yõðada biða aßari ewari quĩrãca diamasi idji itea wagaðida panλa.

Egiptoðeba ãdrλpedada quĩrãnebabada ewari

⁴³ Åcõrẽba Moisea Aaroλa biða jarasia:

–Bãrã Egiptoðeba ãdrλpedada quĩrãnebaði carea ne cobadara nãwã oðida panλa. Ni aßal ãibema israelerã tãẽna ðλba mañ cobadara cocara ðλa. ⁴⁴ Baribλrλ Israelðebema aßalba ãibemada idji nezoca bamãrẽã nẽdoibλrλ, mañ nezocara cacua wããgosira ne cobadara coida ðλa. ⁴⁵ Baribλrλ parata carea traja ðλ ãibemaba mañ cobadara cocara ðλa. Idjaba baridua bãrã tãẽna ðλ ãibemaba mañ cobadara cocara ðλa. ⁴⁶ Mañ ne cobadara bãdji dede eða coðida panλa. Mañne dji djarada ni maãrĩ biða dajadaa ededacara panλa. Idjaba dji ðλwλrλra ðλawedacara panλa. ⁴⁷ Jũma israelerãba mañ cobadara coðida panλa. ⁴⁸ Bãrã tãẽna ðλ ãibemaba mañ ne cobadara co quĩrã ðλbλrλ, naãrã idji cacuara wããgoida ðλa. Idjaba jũma umaquĩrã idji ãberãrã sida

*

12:40 [Genesis 15:13-15](#).

māwā oēida panla. Maļbeblɾɾɾ idjia maļ cobadara coida Ʌla, israelerā quĩrāca Ʌl bērā. Baribɾɾɾ cacua wēāgoé Ʌlba maļ cobadara cocara Ʌla. ⁴⁹ Maļ ne cobadara bārā israelerāba, āĩbema bārā tāēna panl biða ara mļa jara Ʌl quĩrāca oēida panla.–

⁵⁰ Israelerāba Ācōrēba Moisea Aaroļa biða jaraða quĩrāca jūma osiðaa. ⁵¹ Ara maļ ewaride Ācōrēba israelerāra Egiptoēba jūma ēdrɾ edesia sordaorā djōne wābada quĩrāca.

13

Jūma umaquĩrā warra dji nabemarāda Ācōrēa diaðida panla

¹ Maļbe Ācōrēba Moisea jarasia:

² –Israelerāba ādji umaquĩrā warra dji nabemarāda, ādji animarā dji umaquĩrā naārā topeðada siða mļa jūma diaðida panla. Jūma maļgɾrāra mļrea.–

³ Maļbe Moiseba israelerāa jarasia:

–Naļ ewarira quĩrānebaðadua Ācōrēba idji ɅɅaðeba bārāra Egiptoðe nezoca Ʌeaðada ēdrɾ edaða bērā. Poaza ara naļ ewari quĩrāca bārāba paļ ēsābari bara Ʌlda cocara panla bārā Egiptoēba ēdrɾpeðadara quĩrānebaði carea. ⁴ Idi naļ jedeco Abib abadaðe bārāra Egiptoēba ēdrɾɅɅada. ⁵ Ācōrēba bārāra Canaaļ druaðaa edeya. Maļ druaðe baridua ne upedaðara bia zaubaria. Mama cananeorāda, hititarāda, amorreorāda, heveorāda, idjaba jebuseorā siða duanla. Baribɾɾɾ Ācōrēba bārā drōā naēnabemarāa wārāneba jarasia maļ druara bārā diaida. Jāma jūēpeðadacarea poaza naļ jedecode bārāba naļ quĩrāca oēida panla bārā Egiptoēba ēdrɾpeðada ewarida quĩrānebaði carea. ⁶⁻⁷ Siete ewari bārāba paļ dji ēsābari neé Ʌlda coðida panla. Maļ siete ewaride paļ ēsābarira

ni maãrĩ bida bãrã druade eroþeadié panla. Jĩrũarebema ewaride Ācõrẽa bia bedeadi carea bãrãra ābaa dji jλreðida panla. ⁸ Mãwã o panlne bãrã warrarãa nãwã jaradida panla: “Dadjirãba nãwã o panla Ācõrẽba dadji israelerãra Egiptodeba ēdrλ edaða quĩrãnebaði carea.”

⁹ Naļ ewari obadara bãrã jλwade wa dratude sēyã quĩrãca ðla. Maļba quĩrãnebabĩ ðaya bãrãba Ācõrẽ leyra jaradia pananida panlda idji lðlaðeba dadji israelerãra Egiptodeba ēdrλ edaða bēřã. ¹⁰ Maļ carea poaza ara naļ ewari quĩrãca bãrãba maļ ewari dromada o pananida panla.

¹¹ Ācõrẽba bãrãra cananeorã druadaa edepeða maļ druara diaya idjia bãrã drõã naēnabemarãa, bãrãa bida wãrãneba diaida jarada bēřã. ¹² Jãma jũepeðaðacarea bãrãba jũma bãrã umaquĩrã warra dji nabema tobdara, jũma bãrã animarã dji nabema umaquĩrã tobdada sieða Ācõrẽa diaðida panla. Jũma maļglãrãra Ācõrẽnea. ¹³ Bãrã burro warra dji nabema umaquĩrã tobdarlda Ācõrẽnemĩna, bãrãba maļ animarãra poya edaðida panla. Edaði carea ovejada wa chiwatuda maļ burro cacuabari Ācõrẽa babue diaðida panla. Bariblrλ maļ burroda eda quĩrãnaéblrλ, bãrãba otaruyã beaðida panla. Idjaba bãrã umaquĩrã warra dji nabema tobdara Ācõrẽne bēřã, idji cacuabari ovejada wa chiwatuda Ācõrẽa babue diaðida panla maļ warrara zocai þemãrẽã. ¹⁴ Idĩba łtaa bãrã warrarãba iwidĩbdade: “¿Cãrẽ cãrẽã jãwã obada?”, bãrãba nãwã panunida panla: “Jãwã obadaa Ācõrẽba idji lðlaðeba dadjirãra Egiptode nezoca þeaðada ēdrλ edaða bēřã. ¹⁵ Maļ ewaride Egiptodebema borora so zarea þeða bēřã dadjirãra ēdrλ ðl quĩrãé basía. Maļ carea Ācõrẽba jũma Egiptodebema umaquĩrã warra dji nabemarãda quinibisia. Egiptodebema animarã warra

dji umaquĩrã naãrã topeḁada siḁa quinibisia. Mañ carea dadjirãba jũma animarã warra dji nabema umaquĩrã to- bɔdara Ācõrẽa babue diabadaa. Baribɔɔɔ jũma dadjirã umaquĩrã warra dji nabema toɔda cacuabari oveja za- queda Ācõrẽa babue diabadaa. ¹⁶ Mãwã obadara dadji jɔwade wa dratude sẽyã quĩrãca ɓɓa. Mañba quĩrãnebabi ɓɓa Ācõrẽba idji ɔɓɔadeba dadjirãra Egiptodeba ẽdra edasida.” –

Jɔrãrã ɔɓɔa edaa draso a jira baḁa

¹⁷ Egiptodebema boroba israelerã idu wãbiside Ācõrẽba ɔdjirãra dji caitaara ɓɓ ɔare edeé basía, mañ ora pilisteorã druade wã ɓɓ bẽrã. Ācõrẽba nãwã crĩchasia: “Israelerã wãɔdade pilisteorãda ɔdji ume djõne zedibɔɔɔ, Canaañ druadaa wãni crĩcha eropananara igaradapeḁa Egiptodea jẽda wãnia.” ¹⁸ Mañ carea Ācõrẽba ɔdjirãra ẽjũã põasa ewaraga ɓɓde wã ɓɓ ɔare edesia. Mañ ora Pusa Purru abadaḁaa wã ɓɓa.*

Egiptodeba ẽdrasidade israelerãra djõne wãɔda quĩrãca wãsiḁaa. ¹⁹ Mañne Moiseba Jose querasi ɓɓwɔɔɔra edesia Canaañ druade tɓari carea. Mãwã osia Jose querasiba naẽna israelerãa wãrãneba jarabiḁa bẽrã mãwã oḁamãrẽã.† Jose querasiba nãwã jarasia:

–Wãrãda Ācõrẽba bãrãra carebaya. Mañ ewaride bãrãba mɔ ɓɓwɔɔɔra namaɔba Canaañ druadaa tɓaride edeḁadaa.–

²⁰ Egiptodeba ẽdrasidade israelerãra naãrã Suco pu- rude jũene wãnapeda Etañ puruḁaa wãsiḁaa. Mañ pu- rura ẽjũã põasa ewaraga ɓɓ icawa ɓɓa. Mama ɔdji wua dera ocuasidaa. ²¹ Israelerã wãɔdade Ācõrẽra ɔdji na

* ^{13:18} Pusa Purru. Mañ trãra griego bedeadeba ze ɓɓa. Hebreo bedeade “Chiru Pusa” wa “Chiru Amene” ɓɓ ɓɓa.

† ^{13:19} Genesi 50:25; Josue 24:32.

wābadjia cawaḏamārēã sãma wãnida panḷa. Āsa idjira jārārã quĩrãca ḷṭḷba eḏaa drasoã jira ḃabadjia. Diamasi maḷ jārārãra ṭḷḷ quĩrãca uruga jira ḃabadjia ḷnaane pananamārēã. Māwã āsa, diamasi biḏa israelerãra poya wãnida panasidãa. ²² Maḷ jārārã ḷṭḷba eḏaa drasoã jira ḃara ādjirã umebemada āyã wãca basía. Āsa jārārã quĩrãca ḃasia. Diamasira ṭḷḷ quĩrãca uruga jira ḃabadjia.

14

Israelerã Pusa Purruḏe chãpeḏaḏa

¹ Maḷbe Ācõrēba Moisea jarasia:

² –Israelerãa jaradua Pi-Ajiroḏaa jēda wānamārēã. Jãma Migdol puru quĩrãpe pusa icawa ādji wua dera Baal-Zepoḷ caita ocuaḏida panḷa. ³ Māwãra Egiptõḏebema boroba crĩchaya ējũã põãsa ewaraga ḃḷḏe bārã israelerãra nocõḏaa poya wānaé bērã baridua nĩnada. ⁴ Maḷne mḷa Egiptõḏebema borora so zarea ḃḷya. Maḷ bērã idjia bārãra caiḏu ēpēya. Baribḷḷḷ mḷa idjira, idji sordaorã siḏa poyaya mḷḏḷḷ dji dromaara ḃḷda unubi carea. Māwã egiptorãba cawaḏia mḷra Ācõrēda.–

Ara maḷda israelerãra Ācõrēba jarada quĩrãca jēda wãsidãa. ⁵ Maḷ ewaride Egiptõḏebema boroa israelerã mĩrũ wãsidãda jarasidãa. Maḷne idjia, dji dromarã biḏa israelerã idu wãbipeḏaḏada jēda crĩchasiḏãa. Nãwã jarasidãa: “¿Cãrē cãrēã jãwã israelerãra idu wãbisidã? Dadjirãba õgo trajabibadara neé panesidãa.”

⁶ Ara maḷda Egiptõḏebema boroba djõbada carretara cawayõḏe jḷbicusasia israelerã caiḏu wãi carea. Idjaba idji sordaorãra trḷbisidã idji ume wānamārēã. ⁷ Carreta dji biara ḃeada seisciento edesia. Maḷ awara jũma dewara carreta siḏa pe edesia. Carretaza sordaorã boroda aba ḃeasia. ⁸ Maḷne Ācõrēba Egiptõḏebema borora so zarea

ħalsia israelerã caiðu wãmãrẽã. Ācõrẽ lħladeba israelerãra Egiptoðeba ãdrłpedadamĩna Egiptoðebema borora idji sordaorã ume caiðu wãsidãa.*

⁹ Jũma Egiptoðebema sordaorãra israelerã caiðu wãsidãa; cawayoðeba djõbadarãda, carretaðeba djõbadarãda, waabema sordaorã siða. Israelerãra pusa icawa Pi-Ajiro caita Baal-Zepoļ quĩrãpe unune wãsidãa.

¹⁰ Israelerãba Egiptoðebema boro, idji sordaorã ume ãdji caiðu zebłdada unusidãde bio ne wayadapeda Ācõrẽa quĩrã djuburiada iwidi duanesidãa. ¹¹ Maļne ãdjirãba Moisea jarasidãa:

–ĶBla cãrẽ cãrẽã jãwã osi? ĶCãrẽ cãrẽã Egiptoðeba dairãra nama pe enesi? ĶEgiptoðe dairã jouði carea ģjũãra neé basica? ĶBla dairãra naļ ģjũã põãsa ewaraga ħłde beubi carea enesica? ¹² ĶEgiptoðe panasidãde dairãba bła egiptorã itea idu trajabiduada adaé basica? Naļ ģjũã põãsa ewaraga ħłde beuði cãyãbara biara ħacasia egiptorã nezocarãda beaðida.–

¹³ Baribłrł Moiseba ãdjirãa jarasia:

–Ne wayarãnadua. Necai duananadua. Iði ununia sãwã Ācõrẽba bãrãra egiptorãba ģpẽ panłnebemada ãdrł ħłida. Iðiba ļtaa bãrãba naļ egiptorã bãrã caiðu zebłdara waa ununaéa. ¹⁴ Ācõrẽra bãrã carea djõya. Maļ bãrã necai pananida panla.–

¹⁵ Maļbe Ācõrẽba Moisea jarasia:

–ĶBla cãrẽ cãrẽã waðibida mļã quĩrã djuburiada iwidi ħł? Israelerãa jaradua nocodaa wãnamãrẽã. ¹⁶ Bła jłwade eroħł bacurura pusadãa wadua oda pusa ģsi ewamãrẽã. Maļ ode israelerãra pusa quĩrãrã chãnia.

* ^{14:8} Ācõrẽ lħladeba. Hebreo bedeadẽ ħł ħla: “Ķłwa ļta wa panłne.” Ācłrłmaarã maļ bedẽaba jara ħla: “Ādjirãra sozarradẽba ãdrłsidãa.”

17-18 Mañne mña egiptorãra so zarea ðaya bãrã ëpë-namãrẽã. Mañbe mña Egiptodebema borora, carretaðeba djøbada sordaorãra, cawayoðeba djøbada sordaorãra, waabema sordaorã siða jũma poyaya młdrł dji dro-maara ðada unubi carea. Mãwã egiptorãba cawaðia młra Ācõrẽda.–

19-20 Mañbe Ācõrẽ bajãnebema nezoca israelerã na nĩbadara ãdjirã jẽdaare ðesia. Mãwã israelerã nocoare ðada jłrãrã łtłba eðaa drasoã jira ðlra ãdjirã jẽdaare ðesia idjaba egiptorã nocoare ðesia. Diamasi mañ jłrãrãba israelerãma łna eroðasia baribłrł egiptorãma pãisosoã eroðasia. Mañ bẽrã mañ diamasi egiptorãra israelerãma poya jũenaé basia.

21 Moiseba idji jłwara pusadaã łtaa wasia. Ara mañda łmãdau odjabariareba Ācõrẽba nãũrãda dji cãbãyã tłbisia. Mañ diamasi nãũrãra tł nũmłda łnadrłsia. Mañba pusa ësi oda ewasia. 22 Israelerãra mañ o ewa jira ðłde chãsiðaa. Chãbłdade pusara ãdjirã jłwa araare idjaba ãdjirã jłwa aclare biða łtłba eðaa jũãtrł nũmł quĩrãca nũmesia.

23 Mañbe jũma Egiptodebema boroba edeða cawayoðeba djøbada sordaorãra, carretaðeba djøbada sordaorãra, waabema sordaorã siða mañ o ewa jira ðłde israelerã caiðu wãsiðaa. 24 Ānadrłboðoðe Ācõrẽba egiptorãra dji jłrãrã łtłba eðaa drasoã uruga jira ðłdeba acl basia. Mañne idjia ãdjirãra cawaðaé errunĩbabisia. 25 Idjaba ãdji carreta jĩrũra ěcuabisia.† Egiptorãra nocodaã poya wãnaé bẽrã nãwã jara duanesiðaa:

–jJẽda wãnadrł! jIsraelerãra waa ëpënaé! jĀcõrẽra ãdjirãare dadjirã ume djõ ðla!–

† 14:25 Ādjirã carreta jĩrũra ěcuabisia. Ācłrłmaarã mañ bede-aba jara ðla: “Ācõrẽba ãdjirã carretara jou nũmebisia.”

²⁶ Israelerã chãpedadacarea Ācōrēba Moisea jarasia:

–Βλ jλwara pusadaa λtaa wadua Egiptodebema sordaorãra, carretadeba djōbada sordaorãra, cawayodeba djōbada sordaorã sida pusaba añēbari edamārēã.–

²⁷ Ara mañda Moiseba idji jλwara pusadaa λtaa wasia. Ānadrlbλrlde pusara wayacusa idji baða quĩrãca dogosia. Mañne egiptorãra ēdrλdi carea jēda piracuasidamĩna pusaba añēbari edasia. Mãwã Ācōrēba ādjirãra pusade quinibisia. ²⁸ Pusa idji baða quĩrãca ũmeside Egiptodebema boroba ededa carretadeba djōbada sordaorãra, cawayodeba djōbada sordaorã sida jũma añēbari edasia. Abeda jũma israelerã caiðu wãpedadara pusaba añēbari edasia. Ni aba biða zocai beé basía. ²⁹ Baribλrl israelerãra pusa ēsi o ewa jira bλde chãsidea. Chãsidea pusara ādjirã jλwa araare, ādjirã jλwa aclare biða λtλba edaa jũatrλ nũmλ quĩrãca nũmesia.

³⁰ Mañ ewaride Ācōrēba israelerãra egiptorãba ēpē panananebemada ēdrλ edasia. Mañne israelerãba unusidaa Egiptodebema quinipeadara pusa ĩbλde tabeada.

³¹ Israelerãba unusidaa sãwã Ācōrēba idji λbλadeba egiptorãra poyasida. Mañ bērã idjira wayasidaa. Idjia jara bλra, idji nezoca Moiseba jara bλ sida ādjirãba ĩjãsidea.

15

Moiseba trããna

¹ Mañbe Moiseba jũma israelerã biða Ācōrēã nãwã trããsidea:

Mλa Ācōrēã trããya idjira dji dromaara bλda unubiða bērã. Pusade batabuebλrl quĩrãca idjia Egiptodebema sordaorãda ādji cawayo bara pusade quinibisia.

² Ācōrēba mλa λbλada dia bλa. Idji carea mλra trãã bλa. Idjia mλra ēdrλ edasia.

Idjira mλ Ācōrēã. Mλa idjía bia bedeaya.

Idjira mǎ zezaba iĵā ɓaɗa Ācōrēa. Idjira dji dromaara ɓaɗa aya.

³ Ācōrēa djō cawa ɓa. Idji trāra Jehová abadaa.

⁴ Egiptodebema boro sordaorāda ādji carreta bara Ācōrēba jūma pusaɗe ɓatacuasia.

Maǎ sordaorā bororā dji biara ɓea siɗa Pusa Purruɗe jūma nāɓɾɾɾ quinisidaa.

⁵ Egiptorāra pusa nāɓuaba ānēɓari edasia. Ādjirāra mōgara quīrāca pusa nāɓuɗe ta wāsidaa.

⁶ Ācōrē, ɓɿ jɿwa arara bio ɿɓa ɓa. ɓɿ ɿɓaɗeɓa dji quīrūra jūma poyasia.

ɓɿ jɿwa araba ādjirāra berrachisia.

⁷ ɓɿ ɿɓa waiɓa ɓaɗeɓa jūma ɓɿmaa djōne zepɗaɗara poyasia.

ɓɿ quīrūbira ādjirāa unubisia. Maǎne jūma ādjirāra chirua quīrāca bá wāsia.

⁸ ɓɿ quēɓɓa jārāpuabɿɿɓa pusa ēsi oda ewasia.

Maǎ o orroza pusara ɿtɿɓa eɗaa jūātrɿ nūmɿ quīrāca nūmesia.

Pusajāne biɗa baidora maǎ o orroza ipi nūmesia.

⁹ Maǎne dji quīrūba crīchasiswa:

“Israelerā caiɗu ēpēnaɗeɗa jidaɗia. Maǎɓe ne jūma ādjia eropanɿra jārīnaɗeɗa dadjirāza jeɗecaɗia.

Māwā ne jūma dadjirāba quīrīā panɿra eropanania.

Dadjirā necora ēūta eɗaɗaɗeɗa ādjirāra beacuɗia.”

¹⁰ Baribɿɿɿ ɓa nāūrā tɿɓibɿɿɿɗe dji quīrūra pusaba jūma ānēɓari edasia.

Ādjirāra mōgara quīrāca pusa quīrū nūmɿne ta wāsidaa.

¹¹ Ācōrē, ēberārāba ācōrē abada tāēna dewarada neēa ɓɿ quīrāca.

Ni aɓaɿda neēa ɓɿ cāyāɓara dji dromaara ɓaɿda.

ɓɿ o ɓɿ carea jūmarāɓa ɓɿra wayabadaa.

ɓɿabɿɿɿ ne ununaca waiɓa ɓeara obaria.

¹² BΛ λϕlara bΛa unubisia. Mañneba pusaba dji quĩrũra mĩsia.*

¹³ BΛ quĩrĩã jõcaðeba dairã bΛa ãdrΛ edaða purura cawa edeya.

BΛ λϕlaðeba dairãra bΛ ðabarima bia jũẽbiya.

¹⁴ Mañ ãrĩbΛaðe dewara puru ðeara ne wayaaba ure duanania.

Pilisteorãra sopua duanania.

¹⁵ Edoã druaðebema bororãra bio ne waya duanania.

Moab druaðebema mẽsrã ðearãda ne wayaaba ure duanania.

Jũma Canaañnebemarãra sozarra pananada ne waya duanania.

¹⁶ Jũma maλgrã ãberãrãra bio ne waya duanania.

Ãcõrẽ, bΛ λϕla carea ãdjirãra mõgara quĩrãca chupea panania bΛ purura wãyã wãbΛrΛðe.

Ãdjirãra chupea panania bΛa edaða purura wãyã wãbΛrΛðe.

¹⁷ Ãcõrẽ, bΛa dairãra bΛ itea edaða eyaðe pananamãrẽã edeya.

BΛa dairãra edeya bΛa dairã tãẽna ðai carea edaða ãjũãnaa.

Ãcõrẽ, mama bΛ de dromara dairã tãẽna osia.

¹⁸ Ãcõrẽra ewariza jũmarã boro baya.

Mariaba trããna

¹⁹ Israelerãra pusa ãsi o ewa jira ðΛðe chãsidade pusa quĩrãrẽ bia jũẽsidaa. BaribΛrΛ Egiptodebema boroba edaða cawayoðeba djõbada sordaorãba, carretaðeba djõbada sordaorã biða israelerã caiðu ãpẽsidade Ãcõrẽba pusara ãdjirã ãrã ãnẽðari wãbisia.

²⁰ Mañne Aaroã djabawẽrã Mariada Ãcõrẽneba beðebari basía. Mañ Mariaba, jũma Israeldebema wẽrãrã biða

* ^{15:12} Pusa. Hebreo beðeade jara bΛa “nañ ãjũã.”

tõnõãda edadapeda ðasridaba cari duanasia. ²¹ Mariaba ãdjirãa nãwã trããsia:
 Trããnadua ãcõrãa, idjira dji dromaara ðada unubida bërã.
 Idjia Egiptoðebema sordaorãda ãdji cawayo bara pusade
 ðatacuasia.

Baido asea ðada

²² Pusa Purru abadaðeba Moiseba israelerãra ëjũã põãsa ewaraga ðade pe edesia. Maã ëjũã põãsa ewaraga ðara Sur abadaa. ãdjirãra ewari ùbea baido ununaé nãbasidaa.
²³ Mãwã nãnane baido ðama jũesidaa. Baribara maã baidora asea ða bërã poya doðáé basía. Maã carea maã baidora trã ðasidaa Mará.† ²⁴ Maãne ãdjirãba Moisea quĩrũbiðeba nãwã bié jarasidaa:

–¿Dadjirãba nama cãrãda doði?–

²⁵ Maã carea Moiseba ãcõrãa quĩrã djuburiada iwidisia. Maãne ãcõrãba Moisea bacuru taðada unubisia. Maã bacuruda Moiseba baidode ðatabueside baido asea ðadara cũã besia.

Mama ãcõrãba naã beðeada ðasia israelerãba ïjãni cawaya. ²⁶ Nãwã jarasia: “Mãra bãrã ãcõrãa. Mãa jara ðada bãrãba quĩrãcuíta ùrĩnibara, idjaba ne jũmane mã quĩrãpita jipa oðibara, idjaba mã leyda jũma oðibara, mãa bãrãra cacua bié bebiéa egiptorã cacua bié bebiða quĩrãca. Mãra bãrã cacua biabibari ãcõrãa.”

²⁷ Maráðeba israelerãra Eliã abadaðe jũene wãsidaa. Mama baido egorðeba ãtaa bogadara ðada doce panasidaa. Idjaba uruta quĩrãca beada setenta panasidaa. Maã baido caita israelerãra duanesidaa.

16

ãcõrãba maná diada

† 15:23 Hebreo beðeade Mará trãba jara ða: “Asea ða.”

¹ Egiptoðeba ãdrΛpedadacarea jedeco aba bablrΛde israelerãra Eliã abadaðeba ãjũã põãsa ewaraga ðl Síl abadaðaa wãsidaa. Sílra Eliã idjaba Sinai eya ãsi ðla.

² Maã ãjũã põãsa ewaraga ðlde codi neé ðl bẽrã jũma israelerãba Moiserã, Aaroã sida bié jarasidaa. ³ Quĩrũbiðeba ãdjirãba Moiseã, Aaroã biða nãwã jarasidaa:

–Biara ðacasia ãcõrẽba dairãra idu Egipto druade beu-biðabara. Jãma dairãra necai ne co duanabadjidaa. Nedjarada, paã sida aðuba eropanasidaa. BariblrΛ bãrãba dairãra naã ãjũã põãsa ewaraga ðlmaa jarrababa quenani carea enesidaa.–

⁴ Maãne ãcõrẽba Moiseã jarasia:

–Mãa cue bajãneba zebibari quĩrãca paãda bajãneba zebiya israelerãba codamãrẽã. Nãwã mãa cawaya ãdjirãba jũma mãa jara ðlra ãjã pananida wa ãjã pananaéda: diapedaza ãdjirãba ara maã ewariðe codira jlrΛ peðe wãnida panla. Ewari juesuma mãwã oðida panla. ⁵ BariblrΛ seibema ewariðe diapedeða jlrΛ peðida panla ara maã ewariðe codira idjaba nurẽma codi sida.–

⁶⁻⁸ Maãbe Moiseba Aaroã ume israelerãa jarasidaa:

–¿Daira mãwãra cai, bãrãba mãwã daidrΛ bié jaradi carea? Bãrãba daida bié jara panléa; ãcõrẽdrΛ bié jara panla. Idjia maãra ãrĩ ðla. Maã carea nane quewara idjia bãrãa cawabiya idjiablrΛ bãrãra Egiptoðeba nama ãdrΛ enesida. Idjaba nu diapeda bãrãba ununia idjia ne ununaca waibladã obrlãda. Nane quewara idjia nedjarada diaya idjaba nu diapeda paãda aðuba diaya bãrãra jãwũã ne codamãrẽã.–

⁹ Maãbe Moiseba Aaroã jarasia:

–Israelerãba ne codi carea quĩrũbiðeba bié jara panla bẽrã ãdjirãa jaradua jũmaena ãcõrẽ quĩrãpita ãbaa dji jãreðida panlã.–

¹⁰ Aarołba israelerāa māwā jara ɓaɓe jūmarāba ɛjūā pōāsa ewaraga ɓaɓaa acɓiɓaa. Małne jłrārā ādji na jira ɓaɓe Ācōrē quĩrāwārēā dorrodorroadā unusiɓaa.

¹¹ Małbe Ācōrēba Moisea nāwā jarasia:

¹² –Māa ūrī ɓa israelerāba quĩrūbiɓeɓa bié jara panɓa. Mał bērā ādjirāa jaradua: “Nane queuboɓoɓe bārāba nedjarada coɓia. Nu diapeɓa pałda jāwūā coɓia. Małneba cawaɓia młra bārā Ācōrēda.”–

¹³ Qewara israelerā duanɓma pōrāba birasia. Mał awara diapeɓeɓa cūrāsaba ɛjūāra ɓeguea nūmesia. ¹⁴ Ɛjūā pōāsabɓaɓe nāūcha torroa queɓeada odjacupeɓa eca-sia. ¹⁵ Mał unusiɓeɓe israelerāba cawaé panasiɓaa cārēda māwā ɓaɓa. Mał bērā ādjiduɓa iwiɓi duanasidiɓaa:

–Jāłra cārē?–

Małne Moiseba ādjirāa jarasia:

–Jāłra Ācōrēba dia ɓa pała. Idjia dia ɓa dadjirāba coɓamārēā. ¹⁶ Ācōrēba nāwā obi ɓa: jāł pałra dadjirāba dadji diguiɓabemarā itea jɓɓa peɓiɓa panɓa ara dadjia ewari aɓaɓe cobada quĩrāca. Ādjiza epeɓeco jūgurua aɓa eɓeɓiɓa panɓa.–*

¹⁷⁻¹⁸ Ara małda israelerāba ādji diguiɓabemarāba cobada quĩrāca jɓɓa pesiɓaa. Ācɓɓa waitabea jɓɓa pesiɓaa idjaba ācɓɓa maārīara jɓɓa pesiɓaa. Małbe ādji diguiɓabemarā itea epeɓeco jūguruaɓe zasiɓaa. Dji waitabea jɓɓa peɓaba aɓaba eroɓaé basía idjaba dji maārīara jɓɓa peɓaba cɓrebaeé basía.

¹⁹ Małbe Moiseba ādjirāa jarasia:

–Ni aɓaɓba nurēmabema carea wagaié ɓa.–

---

* ^{16:16} Epeɓeco jūgurua. Hebreo beɓeɓe jara ɓa “gomer.” Cāpūrīā beɓeɓe jara ɓa “litro umé.”

Māwāmīna ununaé basía. ²⁸ Mañ carea Ācōrēba Moisea jarasia:

–¿Aba sālbe israelerāba mļa jara ɓla iĵānaé panani?
²⁹ Bio cawadadua mlablrl bārāa lnāũbada ewarida di-
 asida. Mañ carea domiaza seibema ewaride pañra ewari
 umébema carea diabararia. Bariblrl sietebema ewaride
 bārāra diguida lnāũnida panla. Mañ ewaride mļa dia ɓl
 pañra jrlr peđe wānié panla.–

³⁰ Mañ bēra israelerāra sietebema ewaride lnāũbad-
 jidaa.

³¹ Ācōrēba dia ɓl pañra israelerāba trl ɓsidaa “maná.”
 Culādrɓ ta quĩrāca pichia querasia. Torroa ɓasia idjaba
 cūa ɓasia urrajōnaa oda quĩrāca.

³² Mañbe Moiseba israelerāa jarasia:

–Ācōrēba nāwā jarasia: “Manára epeđeco jūgurua aba
 zadapeđa waga ɓladadua bārā warrarāneba yōɓdarāba
 ununamārēā. Māwā ādjirāba cawadía mļa bārā Egip-
 tođeba ēdrɓ enesiđe cārēda nañ ějūā pōāsa ewaraga ɓđe
 cobisida.”–

³³ Mañbe Moiseba Aarołba jarasia:

–Manára epeđeco jūgurua aba zapeđa zocode wagadua.
 Mañra Ācōrē quĩrāpita ɓlɓua.‡ Jāma waga eropania
 dadji warrarāneba yōɓdarāba ununamārēā.–

³⁴ Ara małda Aarołba manáda zapeđa waga ɓsia
 Ācōrēba Moisea jarađa quĩrāca. (Nocoarebema ewaride
 mañ manára Ācōrē baurudeđe waga ɓsidaa.)§

³⁵ Israelerāba manáda cuarenta poa cosidaa Canaañ
 druade jūēɓdamisa. Canaañ druade jūēsidađe manára
 waa cođaé basía mañ druadebemarāba upeđaɓada

‡ 16:33 Ācōrē quĩrāpita. Zocārāmaarā małba jara ɓla:
 “Ācōrē baurude quĩrāpita.” § 16:34 Hebreo 9:4.

baraada bērā.* ³⁶ (Ādji epedeco jūgurua aba ēberā abalba ewari abalde cobari quīrāca daucha roya bla.)†

17

Ācōrēba mōgaraḏeba baido zebīda

¹ Maļbe israelerāra ējūā pōāsa ewaraga bla Siļ abadaḏeba jūma wābɫɫsiḏaa. Wānane Ācōrēba cawabibadjia sāma wānida paɫda idjaba sāma cāīnida paɫda. Maļne Repidiļ abadama jūēne wāsiḏaa. Baribɫɫ mama baidora neé basía doḏi carea. ² Maļ bērā ādjirāba quīrūbiḏeba Moiseda bié jarasiḏaa:

–Bɫa dairāa baidora diaida bla doḏi carea.–

Maļne Moiseba ādjirāa jarasia:

–¿Cārē cārēā jāwā mļa bié beḏea paɫ? ¿Ācōrēba sāwā oi cawaya jāwā paɫca?–

³ Baribɫɫ israelerā opichia paɫ bērā quīrūbiḏeba Moisea jara duanasia:

–¿Cārē cārēā dairāa Egiptoḏeba ēdɫ enesi? Dairāra, dai warrarāra, idjaba dai animarā siḏa opichiaba jūma quininia.–

⁴ Maļne Moiseba Ācōrēa quīrā djoburiada nāwā iwiḏisia:

–Mļa naļ ēberārāra ¿sāwā oi? Mļa isabe baidoda diaéɫɫ ādjirāba mļra mōgaraba taḃari beaḏia.–

⁵ Ācōrēba panusia:

–Israelerā duanɫmaɫba nocoḏaa wādua. Israelerā bororāda bɫ ume ededua. Idjaba bɫ bacuru Egiptoḏe Nilo doḏe taweḏara bɫ jɫwae ededua.* Maļbe wānadia Horeb eyaḏaa. ⁶ Mama mōgara waiḃla ḃɫda ununia. Mļra ara maļ mōgara ḗrḗ ḃaya bɫ carebai carea. Bɫ bacuruba

* 16:35 Josue 5:12. † 16:36 Hebreo beḏeade, cāpūrīāne bida nāwā bɫ bla: “Un gomer es la décima parte de un efa.” * 17:5 Exodo 7:20.

mañ mōgarara udua. Ara mañda baidora wea dogoya israelerāba dođamārēã.–

Ara mañda Moiseba israelerā bororã quĩrãpita Ācōrēba jarada quĩrãca osia. Mañne baidora wea dogosia jūma israelerāba dođamārēã.

⁷ Israelerā baido neé pananama Moiseba trã ɓasia Masá idjaba Meribá. Idjia trã ɓasia Meribá, israelerāba quĩrūbiđeba bié beđeasida bēřã. Idjaba trã ɓasia Masá, Ācōrēba sãwã oi cawaya israelerāba nãwã jarasida bēřã:

–¿Ācōrēra dadjirã tãēna ɓaca wa neé?–

Amalecitarã ume djōpeđada

⁸ Israelerāra wađi Repidiñne panasidađe amalecitarāda zedapeđa ādjirã ume djōni carea panasidaa. ⁹ Mañ bēřã Moiseba idji carebabari Josueda trãpeđa jarasia:

–Āɓɓɓ umaquĩrãrãda jɓɓɓ pedua nu amalecitarã ume djōne wãni carea. Mañne mñra eya zaque borođe ɓaya. Ācōrēba ne ununaca obi ɓađa bacuruda mñ jɓwađe erobaya.–

¹⁰ Nurēma Josuera idjia jɓɓɓ peđa ēberãrã sida amalecitarã ume djōne wãsidaa Moiseba jarada quĩrãca. Mañmisa Moisera, Aaroñra, Hur sida eya zaque borođaa wãsidaa. ¹¹ Mama Moiseba idji jɓwara ãtaa wa nūmesia. Idji jɓwa ãtaa wa nūmɓne israelerāba amalecitarāra poyabɓda basía. Baribɓɓ idji jɓwara sēpeđa edaa norrabaribɓɓađe amalecitarāba israelerāra poyabɓda basía. ¹² Mañne Moise jɓwara bio norrabari ɓɓ bēřã Aaroñba Hur ume mōgara waibɓlada enesidaa Moisera mañ ãrñ chūmemārēã. Mañbe Aaroñba Hur biđa idji jɓwara ãtaa jira eropanesidaa, aɓaɓba jɓwa aɓare, dewarabemaba jɓwa araare. Mãwã Moiseba idji jɓwara ãtaa jira erobasia aɓa ãmãdau ɓaebɓɓađe. ¹³ Mañne Josueba idjia edađa ēberãrã ume amalecitarāra poyasidaa.

badada idjia m̄lra ēdr̄l ɓlsia.” Māwā dji warrara tr̄l ɓlsia Elieze. †

⁵⁻⁶ Ējūā pōāsa ewaraga ɓlde Moiserā israelerā ume Ācōrē eya caita duanasidaa. § Mañne Moise zāwārē Jetroba idjía nañ bedēada diabuesia: “M̄lda, ɓl quimada, ɓl warrarā sida ɓlmaa wānia.”

Mañ bedēa diabuedacarea ādjirāra Moisemaa wāsidaa. ⁷ Jūēɓdada Moiseba idji zāwārēra bio ɓlsrida audia-ɓaride wāsia. Idji zāwārē quīrāpita quīrā edaa ɓarupeda idji uridarrade isōsia. Mañne sāwā ɓl cawaya dji iwididapeda Moise wua dede eda wāsidaa. ⁸ Mañbe Moiseba idji zāwārēra Ācōrēba israelerā itea odada jūma nēɓlɓlsia. Ācōrēba Egiptoɓebema boro, jūma egiptorā sida cawa odadebemada, ādjirā ode zesidade bia mīga panananebemada, idjaba Ācōrēba ādjirā ne jūmane carebadadebema sida jūma nēɓlɓlsia.

⁹ Mañ ūrīpeda Jetrora bio ɓlsridasia Ācōrēba israelerāra ne jūmane carebada bērā idjaba ādjirāra egiptorā jɓwaedabemada ēdr̄l edada bērā. ¹⁰ Jetroba nāwā jarasia:

–Bio biya quirua Ācōrēra, idjia bārā israelerāra egiptorā jɓwaedabemada, ādjirā boro jɓwaedabema sida ēdr̄l edada bērā. ¹¹ Iɓibɓlɓ m̄la cawasia Ācōrēra dji dromaara ɓlda. Dewara ācōrēda idji quīrāca neéa. Māwā cawa ɓla Ācōrēba israelerā bié o eropananarā poyasi bērā.–

¹² Māwā jarapeda Moise zāwārē Jetroba Ācōrēba animarāda babue diasia. Dewara animarā sida Ācōrēba bea diside Aaroɓra, jūma israelerā bororā sida idji ume ābaa dji jɓredapeda Ācōrē quīrāpita mañ animarā djarara cosidaa.

Moiseba israelerā bororā ɓlɓcuada

† 18:4 Hebreo bedēade Elieze tr̄lɓa jara ɓla “Ācōrēba carebabaria.” § 18:5-6 Ācōrē eyara Horeb abadaa.

Mañ eyade Ācōrēra Moise ume naārā bedēasia. Exodo 3:1.

¹³ Nurēma Moiserā chūmesia israelerā nēbłara cawa oi carea. Diapedabemada aḅa queubłrłḅaa israelerāra Moiseḅa powua duanasidaa ādji nēbłrada cawa omārēā.

¹⁴ Moise zāwārēba maļ unuside idjía jarasia:

–¿Cārē cārēā jāwā błduḅalḅa naļ ēberārā nēbłrara cawa o ḅł? Błduḅa ḅł bēřā ādjirāra blma ļta powua duanla diapedabemada aḅa queubłrłḅaa.–

¹⁵ Moiseba idji zāwārēba panusia:

–Jāwā o ḅłla naļ ēberārāra mļmaa zebada bēřā Ācōrēba obi ḅłra cawađi carea. ¹⁶ Ādjirā nēbłrade panebłdaḅe mļmaa zebadaa cawa omārēā. Cawa obłrłḅe mļa ādjirāa Ācōrē leyda cawabibaria.–

¹⁷ Moise zāwārēba jarasia:

–Mļmaarā ḅła o ḅłra bia ḅłéa. ¹⁸ Diapedalḅa aḅa queubłrłḅaa ḅła cawa o ḅł bēřā sēya. Ēberārā blmaa ze panł sida jūma sēnia. Bła o ḅłra jūmawāyā ḅła. Naļra błduḅalḅa jūma poya oéa. ¹⁹ Maļ bēřā mļ beḅeada quĩrācuíta ūřĩdua. Mļa jarabłrł quĩrāca oibłrł Ācōrēba blra carebaya. Mļa jara ḅłra naļgłla: blabłrł naļ ēberārā nēbłrara Ācōrēa jaraida ḅła idjia cawa omārēā. ²⁰ Maļne Ācōrē leyda ḅła ādjirāa jaradiaida ḅła. Idjaba ḅła ādjirāa cawabida ḅła cārēda ođida panłda quĩrāipa nĩbaḅamārēā.

²¹ Maļ awara bl carebaḅamārēā ļcłrł umaquĩrā poya cawa ođida ḅeada edadua. Maļgłrāba Ācōrēra waya ḅeadiḅa panła, beḅeada aḅa ḅeadiḅa panłla, idjaba paratada awua ḅeadié panłla. Māwā ḅeadrł ḅłdua israelerā bororāda ḅeadaḅamārēā. Mĩl ēberārā juachabłdaza dji boroda aḅa ḅłdua. Cien ēberārā juachabłdaza aḅa ḅłdua. Cincuenta ēberārā juachabłdaza aḅa ḅłdua. Idjaba die ēberārā juachabłdaza aḅa ḅłdua. ²² Maļ bororāba ēberārā nēbłrara cawa ođida panłla. Baridua nēbłrada

āduba poya cawa ođaẽbɾɾɾ, bɾmaa zedida panɾa bla cawa omārēã. Baribɾɾɾ jūma nēbɾa mācua zareaé beara āduba cawa ođida panɾa. Mañ bororāba careba cawa o panɾ bērã bɾa jūmawāyã sē baéã. ²³ Mña jara bɾa Ācōrēba obi bɾa. Mañ bērã bla māwã oibɾɾɾ nañ ēberārã cawa o bɾdebemada biara ãnāũya. Idjaba dji nēbɾade pananara ādji dedaa necai wānia.–

²⁴ Moiseba idji zāwārēba jaraɾa jūma ijã osia. ²⁵ Idjia Israelēbema umaquĩrã poya cawa ođida beada edapeɾa israelerã bororāda bɾcuasia. Mil ēberārã juachabɾdaza dji boroda aba bɾsia. Cien ēberārã juachabɾdaza aba bɾsia. Cincuenta ēberārã juachabɾdaza aba bɾsia. Idjaba die ēberārã juachabɾdaza aba bɾsia.

²⁶ Mañ bororāba ēberārã nēbɾada cawa obadjidaa. Baridua nēbɾada āduba poya cawa ođaẽ panebɾadae Moisemaa wābadjidaa cawa omārēã. Baribɾɾɾ jūma nēbɾa mācua zareaé beara mañ bororāba āduba cawa obadjidaa.

²⁷ Māwānacarea Moiseba bia wāduaɾa apeɾa dji zāwārēra idji druɾaa jēda wāsia.

19

Israelerã Sinai eya caita jūēpedada

¹⁻² Israelerã Repidiãneba wābɾɾɾapeɾa Sinai ējūã pōãsa ewaraga bɾde jūēne wāsidaa. Jūēnapeda Sinai eya caita duanesidaa. Ādjirã Egip̃toɾeba ēdɾɾpedaɾacarea jedeco uméne mama jūēsidaa.

³⁻⁴ Mañbe Moiserã Sinai eyade ãtaa wāsia Ācōrē ume beɾeai carea. Mañ eyade Ācōrēba idjira trɾpeda nāwã jarasia:

–Israelerã nāwã jaradua: “Bārã Jacoboɾeba yōpedaɾarãba unusidaa mña sāwã egip̃torãra cawa osida. Idjaba unusidaa sāwã mña bārãra nama mñmaa bio waga

enesida nejõbłba idji warrarãra waga enibabari quĩrãca.
⁵⁻⁶ Idi mła bãrã ume bedeada ɓɓya. Mañ bedeada ijã
 oðibɓɓɓ, mła dewara puru ɓea cãyãbara bãrãda bio
 quĩrã erobaya. Jũma nañ ẽjũãne ɓeara młremĩna mła
 bãrãdrɓ ɓɓya mł itea ɓeaɗamãrẽã idjaba jũmarã itea
 sacerdoterãda ɓeaɗamãrẽã.” ɓɓa mañda israelerãa
 jarade wãida ɓɓa.-

⁷ Mañbe Moiserã Sinai eyadeba edaa wãsia israelerã
 duanɓmaa. Jũpeɗa dji bororãra trãpeɗa ãdjirãa ebuda
 nẽbɓɓɓɓɓ jũma Æcõrẽba idjã jaradada. ⁸ Mañne jũmarã
 israelerãba abari quĩrãca panusidaa:

-Æcõrẽba jara ɓɓra dairãba jũma oðia.-

Ara mañda Moiserã Sinai eyade ãtaa wãpeɗa Æcõrẽa
 mãwã panupeɗaɗara jarasia. ⁹ Mañne Æcõrẽba idjã jara-
 sia:

-Młra jãrãrã pãĩmane ɓɓ ume bedeade zeya israelerãba
 dadji bedeabɓɗara ùrĩnamãrẽã. Mãwã ãdjirãba jũma ɓɓa
 jarabɓɓɓɓ ijã panania.-

¹⁰⁻¹¹ Idjaba Æcõrẽba Moisea jarasia:

-Israelerãa jarade wãdua nu nurẽma ãdjia acɓ duanɓne
 młra Sinai eyadaa zeida. Mañ bẽrã idi, nu biɗa ãdjirãba
 oðida panɓa mañ ewariɗe mł itea bia duanani carea. Mł
 quĩrãpita duanani bẽrã wua tãtoɗada jã pananida panɓa.
¹² Idjaba nañ eya carra sãyãda auɗu jũrã ɓɓdua. Israel-
 erãra mañ sãyã ɓɓɗeɓa edaa wãnacara panɓa. Ædjirãa
 jaradua: “Nañ eyade ãtaa bãrãra wãnacara panɓa ni dji
 carraya biɗa wãnacara panɓa. Bariduada wãibɓɓɓ wãrãda
 beuida ɓɓa.” ¹³ Bariduada mañ sãyã ɓɓɗeɓa edaa wãibɓɓɓ
 ni abalɓa idjira jidaɗe wãcara ɓɓa, ãteɓɓɓ mõgaraba
 tabari beaɗida panɓa wa chaba drɓ beaɗida panɓa. Ani-
 marãda wa ẽberã siɗa edaa wãibɓɓɓ idjira beaɗida panɓa.
 Ababe cachiru dãrã jĩguabɓɓɓɗe bãrãra nañ eya carra sãyã
 jũrã ɓɓ caita wãnida panɓa.-

¹⁴ Mañbe Moiserá Sinai eyadeba edaa wásia israelerã-maa. Jũepeða ãdjirãa jarasia:

–Bãrãba oðida panla nu nurẽma ãcõrẽ itea bia duanani carea.–

Ara mañda ãdji wuara tãtosidaa. ¹⁵ Idjaba Moiseba ãdjirãa jarasia:

–Nu nurẽmabema carea bãrãra bãdji quima ume quĩrãipa cãinida panla.–

¹⁶ Ewari ùbeade diapeda baada ðae nũmesia. Mañne jãrãrã pãimaba Sinai eyara ãnã eronũmesia idjaba cachiru quĩrãca ðãrã jĩgua nũmesia. Mañ carea jũma israelerãra ðauperabldaba ure duanesidaa. ¹⁷ Mañbe Moiseba israelerãra ãdjirã duanlmalba Sinai eya carraðaa edesia ãcõrẽra beðea ðlda ùrĩnamãrẽã. ¹⁸ Sinai eyara cowa nũmesia ãcõrẽra tlbv urua bara zeda bêrã. Mañ cowaara pea baða cowa quĩrãca nũmasia.* Idjaba jũma mañ eyara minijichia ure nũmesia. ¹⁹ Mañne cachiru quĩrãca jĩguabarira jĩguaara nũmesia. Moiseba ãcõrẽa beðeablrza ãcõrẽba panubadjia baa jĩguablrz quĩrãca.

²⁰ ãcõrẽ Sinai eya borodaa zeside Moiserá trãsia ãtaa zemãrẽã. Ara mañda Moiserá ãtaa wásia. ²¹ Mañne ãcõrẽba Moisea jarasia:

–Israelerãmaa edaa wãdua. ãdjirãa jaradua nañ eya carra auðu jũrã ðv sãyãneba edaa zecara panlda mñ acldi carea. Mãwã oðiblrz beuðia. ²² Sacerdoterãba eberãrã carea mña beðeabadamĩna mañ sãyãneba edaa zedacara panla mñ acldi carea. ãdjirã biða oðida panla mñ itea bia duanani carea. Mãwã oðãéblrz mña ãdjirãra quinibiya.–

²³ Moiseba ãcõrẽa jarasia:

---

* ^{19:18} Pea baða cowa quĩrãca. Hebreo beðeade nãwã bñ ðva: “Egoro caða zareabibari tlbv urua cowabari quĩrãca.”

-Israelerāra naļ Sinai eyade ļtaa poya zedaēa, bla dairāa māwā jara bļēda bērā. Bla naļ eya carra auēu jūrā dairāa sēyāda bļbisia, naļ eyara ababe bļ itea bāmārēa.-

²⁴ Ācōrēba idjā jarasia:

-Israelerāmaa eēaa wādua. Maļbe Aaroļda nama ļtaa enedua. Bariblrл sacerdoterāra, dewararā siēa naļ eya carra auēu jūrā bļ sēyāneba eēaa zedacara panla ļtaa mļmaa zedi carea. Māwā oēiblrл mļa ādjirāra quinibiya.-

²⁵ Ara maļda Moiserā eēaa wāpeēa israelerāa Ācōrēba jaraēara jūma nēblrлsia.

20

Ācōrēba ījā obi bļ beēa die diada

¹ Ācōrēba naļglda jūma jarasia:

² -Mļra Ācōrēa. Mļablrл bārāra Egiptode nezoca bēaēada ēdrл enesia. ³ Mļ awara bārāba bariduada ācōrē quīrāca erobearānada.

⁴ Baridua bajānebema za quīrāca, naļ ējūānebema za quīrāca, doēabema za quīrāca biēa orānada maļa iwīdīdi carea. ⁵ Baridua jlwaba oēa quīrāpita quīrā eēaa barruēapeēa maļa iwīdirānada idjaba bia beēearānada. Mļdrл Ācōrē bērā mļa quīrīā bļa bārāba ababe mļablrл iwīdīdīda idjaba bia beēeādīda. Maļ bērā bārāba mļda igarāpeēa cadjiruada o pananiblrл, mļa bārāda, bārā warrarāda, bārā wiuzaquerāda, ādjirā warrarā siēa cawa o baya. ⁶ Bariblrл bārāba mļda quīrīā panananiblrл, idjaba mļ leyra ījā o pananiblrл, mļa bārāra, jūma bārā warrarāneba yōbldarā siēa ewariza quīrīā baya.

⁷ Mļra bārā Ācōrēa. Mļ trļra bariduade trļ jararānada. Abalba mļ trļda bariduade trļ jaraiblrл, mļa maļ ēberāra cawa oya.

⁸ Quĩrãnebadadua ãnãũbada ewarira mã itea wagadi carea. ⁹ Bãrãba oedida panlra sei ewaride jũma oadua. ¹⁰ Sietebema ewarira ãnãũbada ewaria. Maã ewarira mã itea wagađida panla. Maã ewaride bãrãba ni cãrẽ trajura ođacara panla. Bãrã warrarãba, bãrã caurãba, bãrã nezoca umaquĩrãrãba, bãrã nezoca wẽrãrãba, bãrã animarãba, ãĩbemarã bãrã tãẽna ðea biđa ni cãrẽ trajura ođacara panla. ¹¹ Mãa bajãda, ějũãda, pusada, jũma ãdjide ðea siđa sei ewaride jũma opeđa sietebema ewaride ãnãũna bẽrã, maã ewarira dji biara ðlɔda ðlsia idjaba mã itea wagađamãrẽã ðlsia.*

¹² Bãrã zezara, bãrã papa siđa waya pananadua. Mãwã bãrãra dãrã duanania mãa bãrãa diai ějũãne.

¹³ Mĩã bearãnadua.

¹⁴ Daunemarãnadua.

¹⁵ Ne drlarãnadua.

¹⁶ Djãrãda sewadeba beđeade ðlrãnadua.

¹⁷ Djãrã dera awuarãnadua. Djãrã quimara awuarãnadua. Djãrã nezoca umaquĩrãda, djãrã nezoca wẽrãda, djãrã pacada, burro siđa awuarãnadua. Aðeđa ne jũma djãrãba eroðlra awuarãnadua.–

Israelerãba Ācõrẽ wayapeđada

¹⁸ Israelerãba cachiru quĩrãca jĩgua nũmɔda, baa siđa ùrĩsiđaa. Idjaba Sinai eyađe cowaga nũmɔda unusiđaa. Maãne ne wayaaba ure duanɔda tɔmɔ jĩga duanesiđaa.

¹⁹ Ādjirãba Moisea jarasiđaa:

–Dairãba quĩrãnaéa Ācõrẽra dairã ume beđeaida. Idjida dairã ume beđeaiðlrl, beuđia. Bɔabɔrl dairãa beđeada. Maãdrɔ quĩrãcuíta ùrĩnia.–

²⁰ Moiseba panusia:

---

* 20:11 Genesi 2:3.

–Ne wayarānadua. Ācōrēra nāwā ze ʘla bārāba sāwā ođi cawaya. Idjia quĩrĩā ʘla bārāba idji wayaađeba cad-jiruara o pananaéda.–

²¹ Maĩbe Moiserá Sinai eyađe ʘtaa wāsia jĩrārā pāĩma cowaga nũmʘne eđa Ācōrē ʘlmaa. Baribʘʘʘ israelerāra tʘmʘ jĩga duanesiđaa.

Ācōrē animarā babue diabada

²² Maĩne Ācōrēba Moisea jarasia:

–Israelerā nāwā jaradua: “Bārā cʘwʘʘʘʘ ʘrĩsiđaa mʘa bajāneba bārāa beđe ʘlda. ²³ Maĩ bēřā oro ođada idjaba parata ođada baridua za quĩrāca orānadua maĩa iwiđiđi carea.

²⁴ Animarā babue diabada mʘ itea ođi carea egoroda ʘtʘ boromea bueđadua. Bārā ovejada, chiwatuda, paca siđa beađapeđa maĩ ʘrʘ mʘa babue diađida panʘa. Maĩ awara mʘ ume necai ʘai careabema animarāda maĩ ʘrʘ diađida panʘa.† Mʘa bārāa jarabʘʘʘma ara maĩ quĩrāca ođadua mʘda bia jarađi carea. Mama mʘra zeya bārā carebai carea. ²⁵ Mʘ itea animarā babue diabada obʘdađe mōgarada ʘtʘ pā bueđibʘʘʘ, maĩ mōgarara daucha chĩ orānadua. Bārāba mōgarada daucha chĩ ođibʘʘʘ maĩ mōgarara mʘ quĩrāpita bié ʘla. ²⁶ Idjaba animarā babue diabadađe ʘtaa dumeneba wārānadua dewararāba bārāra ācađa jira ʘl quĩrāca unurānamārēā.”–

21

Nezocadebema ley

¹ Ācōrēba Moisea jarasia:

–Naĩ leyda israelerāa jaradua. ² Bariduaba abarica hebreoda idji nezoca bamārēā nēdoibʘʘʘ, sei poabe idji nezoca baya. Siete poa jũēnacarea maĩ ēberāra nezoca

† 20:24 Levitico 3:1-17.

baðada ēdraya. Ēdrabarlāde idjia ēdrli careabema parata diaida baðara diaéa. ³ Mañ nezoca nēdoside deu þasibarl, ēdrabarlāde iduþa ēdrāida þla. Quima bara þasibarl, ēdrabarlāde dji quima bara ēdrāida þla. ⁴ Baribarl dji nēdoðaba mañ nezocada quima diaibarl, mañne nezocaba warrarāda wa caurāda unuibarl, ēdrabarlāde iduþa ēdrāida þla. Idji quimara, warrarā siða dji nēdoðaba idji itea jūma peida þla. ⁵ Baribarl mañ nezocaba dji quimada, dji warrarāda, idji nēdoða siða quīrīā þlbarl, ēdrā amaaba nāwā jarāida þla: “Mā quimada, mā warrarāda, mā nēdoða siða quīrīā þl bēā māra ēdrā quīrīāé þla.” ⁶ Mañne dji nēdoðaba idjira dji bororāmaa edeida þla jūmarāba cawadamārēā mañ nezocara ēdrā quīrīāé þlda.* Mañbe dji nezocara dede eða wābada icawa edepeða dji nēdoðaba idji clwrlara cūmia þlba uya suida þla. Mañbe mañ nezocara idji nēdoðade baya aþa jaidabarlādaa.

⁷ Bariduaba idji cauda nezoca bamārēā nēdobueibarl, mañ wērācaura roya ēdrāéa umaquīrā nezoca ēdrbari quīrāca. ⁸ Dji nēdoðaba mañ wērācaura edai carea nēdosibarl, baribarl idjira bié unupeða edaébarl, idji ēdrli careabema paratara idu diabida þla. Dji nēdoðaba mañ wērāra igarasimīna drua āibemarāa nēdobuecara þla.†

⁹ Dji nēdoðaba mañ wērācauda idji warra quima bamārēā nēdosibarl, idji cau quīrāca eroþaيدا þla. ¹⁰ Dji nēdoðaba dewara wērāda edaibarl, idjia naārā eroþaðara igaraié þla. Idjia waðibiða ne coi careabemada, wua siða dia þaيدا þla. Waðibiða idji quima ara quīrāca eroþaيدا

* 21:6 Dji bororāmaa. Hebreo bedede jara þla “Ācōrē quīrāpita.”

† 21:8 Idjira baridua drua āibemarāa nēdobuecara þla. Āclara traduccioŀne idjaba þl þla: “Māwā obrlbara idjira cūrūgacasia.”

ɁɁ. 11 Idjia ne coi careabemada, wua sida dia ɁaéɁɁɁ, idjaba idji quima araa quĩrãca eroɁaéɁɁɁ, mañ wẽrãra ẽdrãida ɁɁ idji ẽdrãi careabema parata diaida Ɂada diaé.

Djãrã bié obada careabema ley

12 Bariduaba djãrã puo ɁɁde beaibɁɁɁ, idjira beaðida panɁa. 13 BaribɁɁɁ mĩã beai crĩchaé ɁɁde aɁalɁa djãrãda beaibɁɁɁ, idjira beaðié panɁa ãcõrẽba mañgɁra iduaribiãda bẽrã. BaribɁɁɁ djãrã beaðara mãa jara ɁɁmaa wãida ɁɁ. Mama dewararãba idjira jidaɁacara panɁa beaði carea.‡ 14 BaribɁɁɁ bariduaba mĩã beai crĩcha eroɁɁde djãrãda beaibɁɁɁ, idjira animarã babue diabadamaa mĩrũ wãbɁɁɁ sida dji bororãba jidaɁapeda beaðida panɁa.

15 Bariduaba dji zezada dji papa sida puoibɁɁɁ, idjira beaðida panɁa.

16 Bariduaba djãrãda nẽdobuei carea jidaibɁɁɁ, idjira beaðida panɁa. Idjia jidaɁada nẽdobuesibɁɁɁ wa waðibiãda jida eroɁɁbɁɁɁ, idjira beaðida panɁa.

17 Bariduaba dji zezada, dji papa sida bié jaraibɁɁɁ, idjira beaðida panɁa.

18-19 Ijara panɁne aɁalɁa dewarabemada mõgaraba wa jɁwaba chĩbɁɁɁ, baribɁɁɁ beaéɁɁɁ, idjira beaðié panɁa. Idjia puoɁara cɁɁade ɁeibɁɁɁ idjaba pirãbaribɁɁɁde bardonaba wãida ɁɁbɁɁɁ, djãrã puoɁaba idji cacua bia Ɂemãrẽã diaida ɁɁ. Idji traju poya oé ɁɁ ewari sida jũma diaida ɁɁ.

20 Bariduaba idji nezoca wẽrãda wa nezoca umaquĩrãda bacuruba u eroɁɁde beaibɁɁɁ, idjira cawa oẽida panɁa.

---

‡ 21:13 Josue 20:1-9.

²¹ Baribɫɫ ewari umé babɫɫde idji nezocara waði zocai ɫabɫɫ, idjira cawa oðié panɫa mañ nezocara idjide bēřã. §

²² Umaquĩrã djõ panɫne aɫalɫa wērã biogoa ɫda puopeɫa warrada ɫɫadɫaibɫɫ, baribɫɫ dji wērãda bia ɫesira, dji puoɫaba diaida ɫla dji wērã quimaba bãřã bororã biɫa jara panɫ quĩřãca. ²³ Baribɫɫ mañ wērãra beusira dji beaɫara aɫarica beaɫida panɫa. Dji wērãra bio cacua bié ɫesira dji mãwã oɫara nãwã oðida panɫa. ²⁴ Dauda ãřisira aɫarica dau ãřinida panɫa. Quiɫada ɫlasira aɫarica quida ɫlatãɫida panɫa. ɫɫwada bié ɫesira aɫarica ɫɫwa bié ɫãɫida panɫa. ɫĩrũda bié ɫesira aɫarica ɫĩrũ bié ɫãɫida panɫa. ²⁵ Ōgo bátasira aɫarica bátaɫida panɫa. Djarada cõãsira aɫarica cõãtaɫida panɫa. Idjaba parreba osira aɫarica parreba otaɫida panɫa.

²⁶ Bariduaba idji nezoca wērã dauɫe wa nezoca umaquĩrã dauɫe çĩpeɫa ãřibɫɫ, mañ nezocara êɫɫ ɫlida ɫla idji dau ãřina carea. ²⁷ Idji nezoca wērã quiɫada wa nezoca umaquĩrã quiɫada ɫlaibɫɫ, mañ nezocara êɫɫ ɫlida ɫla quida ɫlaɫa carea.

Animarã nēɫɫra carea Ācõrēba obi jarada

²⁸ Pacaba umaquĩrãda wa wērãda cachuba su beaibɫɫ, mañ pacara mõgaraba taɫari beaɫida panɫa. Beaɫapeɫa dji djarada cocara panɫa. Mañne djibarira beɫeade ɫaéa dji ēberã beuɫa carea. ²⁹ Baribɫɫ djibariba mañ pacara caɫɫa ɫda cawa ɫmĩna ēřã eroɫaibɫɫ, idjira beɫeade ɫaya mañ pacaba wērãda wa umaquĩrãda beaibɫɫ. Mañ pacara mõgaraba taɫari beaɫida panɫa. Djibari siɫa beaɫida panɫa. ³⁰ Baribɫɫ beabidi çãyãbara

§ 21:21 ɫɫɫɫmaarã mañ versículoɫa nãwã jara ɫla: “Baribɫɫ idji nezocara beuéɫɫ idjaba ewari umé babɫɫde piradɫibɫɫ, idjira cawa oðié panɫa mañ nezocara idjide bēřã.”

dji beuda ēberārāba paratada iwidiēibɫɫ, paca djibariba beu amaaba dji bororāba jarabɫda quĩrāca diaida ɫɫa.

³¹ Ara mañ quĩrāca ođida paɫɫa pacaba umaquĩrā warrada su beaibɫɫ wa wērācauda su beaibɫɫ. ³² Pacaba djārā nezoca umaquĩrāda wa djārā nezoca wērāda cachuba su beaibɫɫ, mañ pacara mōgaraba tabari beađida paɫɫa. Mañ paca djibariba nezoca djibaría parata torroda treinta diaida ɫɫa.

³³⁻³⁴ Bariduaba baido juebada uria coroda ãrã jũãtrɫ ɫɫda ãyã ɫɫibɫɫ, wa baido juebada uria coropeđa ewa ɫɫeibɫɫ, djārā pacada wa burroda mañ uriađe eđa ɫɫapeđa beuibɫɫ, dji uria ewa ɫɫɫaba djibariba iwidiēibɫɫ quĩrāca diaida ɫɫa. Mañne mañ animarā beuđada idjide baya.

³⁵ Pacaba djārā pacada beaibɫɫ, djibarirāba dji zocai ɫɫ pacada nēdobueđapeđa mañ paratara ādjiza ēsadra eđađida paɫɫa. Dji paca beuda sida ādjiza ēsadra eđađida paɫɫa. ³⁶ Baribɫɫ bariduaba idji pacada cadrɫa ɫɫda cawa ɫɫmĩna ērā eroɫaibɫɫ, mañne idji pacaba djārā pacada beaibɫɫ, idji pacada diaida ɫɫa dji paca beuđabari. Mañne dji paca beuđada idjide baya.

22

Ne drɫađa jēda diaidebema ley

¹ Bariduaba pacada wa ovejada drɫapeđa beaibɫɫ wa nēdobueibɫɫ, nañ quĩrāca oida ɫɫa. Pacada drɫasira paca juesuma jēda diaida ɫɫa. Ovejada drɫasira oveja quĩmārē jēda diaida ɫɫa.

² Bariduada diamasi ne drɫa ɫɫɫe de djibariba beaibɫɫ, mĩã beađa carea beđeade ɫɫáa. ³ Baribɫɫ āsa de djibariba mañ ne drɫa ɫɫda beaibɫɫ, mĩã beađa carea beđeade baya.

Bariduada ne drɫapeđa jidaēibɫɫ, idjia drɫađabari jēda diaida ɫɫa. Jēda diai carea neé ɫɫbɫɫ, idjira nezoca

bamãrẽã nẽdobuedida panla idjia drlaefabari jẽda diadi carea.

⁴ Bariduaba pacada, burroda, wa ovejada drlaiblrl, idji jidabldade mañ animarãda wađi zocai eroblblrl, jẽda diaida ðla. Mañ awara aþa auđu diaida ðla.

⁵ Bariduaba idji ejũãne wa uva u eroblama idji animarãda ne cođamãrẽã erãbueiblrl, bariblrl mañ animarãra djãrã ejũãne ne code wãniblrl, djibarira bedede ðla. Mañ bẽrã dji ejũã djibaría idji neudebema dji biara ðlda diaida ðla.

⁶ Bariduaba idji ejũã babueblrlde djãrã neú ewađada wa ewaé ðl sída bá wãiblrl, dji báđaba jũma dji bá wãnabari diaida ðla.

⁷ Aþalba paratada wa ne bariduada djãrã dede waga erobde dewaralba drlaiblrl, dji ne drlađara jidađapeđa idjia drlađada jẽda diaida ðla. Mañ awara aþa auđu diaida ðla. ⁸ Bariblrl dji ne drlađada jidađaeblrl, dji ne waga erobađara bãrã bororãmaa edeđida panla. Mañbe ãdjia quĩrãcuíta iwíđíđida panla idjia mañ ne waga erobađara drlasi cawaya.

⁹ Paca carea, burro carea, oveja carea, cacuađe jłbada carea, ne baridua adua ðađa carea biđa ijarađiblrl, ãdjira bãrã bororãmaa wãnida panla.* Mañne dji bororãba quĩrãcuíta iwíđíđapeđa cawa jarađia caida bedede ðlda. Mañbe dji bedede ðlba djibaría ãdji ijara panl careabemada umé diaida ðla.

¹⁰⁻¹¹ Bariduaba burroda, pacada, ovejada, wa baridua animarã sída dewaraa wagabi ðlde mañ animarãda beuiblrl, wa cawaéne iduþa puaiublrl, wa ni aþalba ununaéne drlađiblrl, dji animarã waga erobađaba Ācõrẽ quĩrãpita wãrãneba jaraida ðla mañ animarã drlaé ðlda.

* 22:9 Bãrã bororãmaa. Hebreo bedede ðl ðla “Ācõrẽ quĩrãpita.”

Mañ jaraɗara djibariba ijāida ɓa. Māwāra dji animarā waga erobaɗaba djibaría mañ animarābari diaié ɓa. ¹² Baribɗɗa idjia idu dɗabibɗɗa, mañ animarābari djibaría diaida ɓa. ¹³ Idjia waga eroɓa animarāda mēābema animarāba beaibɗɗa, dji beuɗara edeida ɓa aɗbi carea mēābema animarāba wārāda beasida. Māwāra mañ animarābari djibaría diaié ɓa.

¹⁴ Bariduaba trajabada animarāda iwidi edeɗa djibari neéne mañ animarāra iduɓa puaiɓɗɗa wa beuibɗɗa, dji edeɗaba mañ animarābari djibaría diaida ɓa. ¹⁵ Baribɗɗa mañ animarā puabɗɗaɗe wa beubɗɗaɗe djibarida aria ɓaibɗɗa, dji animarā edeɗaba mañ animarābari diaié ɓa. Idjaba mañ animarā edei carea paratada diasibɗɗa, mañ animarāda iduɓa puaiɓɗɗa wa beuibɗɗa, dji edeɗaba mañ animarābari waa diaié ɓa.

Jiɓa oɗi careabema ley

¹⁶ Ēberāba wērā umaquĩrā adua ɓaɗa cūrūgapeɗa idji ume cāibɗɗa, mañ wērāra dewara ume quima edai carea beɗe ɓlé ɓɓɗɗa, mañ ēberāba quima edai careabema paratara dji wērā zezaa diaida ɓa idjaba dji wērāra edaida ɓa. ¹⁷ Baribɗɗa dji wērā zezaba idji cauda mañ ēberāa dia quĩrāēɓɗɗa, dji ēberāba mañ wērāra edaémīna quima edai careabema paratara diaida ɓa.

¹⁸ Jūma jāibana wērārāda beaɗida panɗa.

¹⁹ Bariduaba animarāda oibɗɗa, idjira beaɗida panɗa.

²⁰ Bariduaba animarāda mǎa babue diai cāyābara dewara ācōrēa babue diaibɗɗa, idjira beaɗida panɗa.

²¹ Āibema bārā tāēna ɓeada bié orānada. Quĩrānebaɗada bārā siɗa Egiptode āibemarā basida.

²² Pēdra wērāra wa jērāmārā siɗa bié orānada.

²³ Bārāba ādjirā bié o panɗ carea mǎa quĩrā djuburiada

iwiēidibɫɾɫ, ādjia iwiēi panɫɾa m̃a ūrīpeḁa carebaya.
²⁴ M̃ quīrūbideba iduaribiya dji quīrūba djōne zeḁapeḁa bārāra necoba beaḁida. Māwā bārā quimara pēdra baḁia idjaba bārā warrarā siḁa jērāmārā baḁia.

²⁵ M̃ puruḁebema ne neé quiruba parata iwiēidara di-
 aḁibɫɾɫ, idjia jēda diabɫɾḁe auḁu iwiēirānada ũɫɾɫba
 auḁu jēda diabibada quīrāca. ²⁶⁻²⁷ Bariduaba parata
 iwiēida wārāda jēda diaida cawabi carea idjia jīsua carea
 j̃ɫbarida ʁeibɫɾɫ, dji parata diaḁaba maɫra erobeié ʁɫa.
 Queui naēna dji parata diaḁaba maɫra diaḁe wāida ʁɫa
 djibariba boro cāi carea waa neé ʁɫ bēḁā. Diaḁe wāēbɫɾɫ,
 djibariba jīsua carea m̃a quīrā djuburiada iwiēibɫɾɫ, m̃a
 carebaya m̃a quīrā djuburiaiḁa ʁɫ bēḁā.

²⁸ M̃da, bārā bororā siḁa bié jararānada.

²⁹ M̃a ʁḁa ewaride bārā néu naārā ewabɫadaḁe-
 mada, uva ʁaḁebema siḁa ariḁe diaḁada.

Jūma bārā umaquīrā warra dji nabema tobɫɾɫda m̃a
 diaḁida panɫa.† ³⁰ Paca umaquīrā dji nabema tobɫɾɫda,
 oveja umaquīrā dji nabema tobɫɾɫ siḁa bārāba jūma m̃a
 bea diaḁida panɫa. Maɫ animarā zaquera dji papa ume
 siete ewaribe ʁaya. Nurēma ochobema ewaride m̃a bea
 diaḁida panɫa.

³¹ Bārā israelerāra m̃ itea bia beaḁida panɫa. Maɫ bēḁā
 baridua animarā mēābemaba beaḁada bārāba coḁacara
 panɫa. Maɫ djarara usaa diaḁada coḁamārē.

23

¹ Djārāda sewaḁeba jararānada. Ēberā cadjirua
 oḁara sewaḁeba carebarānada dji cawa obari quīrāpita.

² Dewararāba cadjirua o duanɫne abarica orānada. Dji
 cawa obari quīrāpita dewararāba dji cadjirua oḁaare

† 22:29 Exodo 13:11-15.

sewadeba bedea duanane abarica orānadua. ³ Idjaba dji cawa obari quĩrāpita mĩã djuburi quiruare sewadeba bedearānadua.

⁴ BΛ dji quĩrũ paca aduadada wa burro aduadada unuibΛΛ, idjĩa diađe wādua. ⁵ Burroda ne zΛglaba bæ tabΛda unusira ara māvã berādua. Djibarira bΛ ume dji quĩrũmĩna carebadua maĩ animarāra piradΛmārẽã.

⁶ Mĩã djuburi quiru cawa obΛdade aride ođida panΛa. ⁷ Sewadeba djārã jara panΛra ũrĩnié panΛa. Ēberã bedea neé bΛra beadié panΛa. Māvã obΛrΛra mΛ quĩrāpita bedeadẽ beya. ⁸ Bariduaba paratada idjiare bedeamārẽã diaibΛΛ, maĩ paratara edarānadua. EdadibΛΛ dauberrea panΛ quĩrāca panenapeđa jipa cawa ođaeã. Māvāra dji bedea neé bΛda bedeadẽ bΛđia.

⁹ Āĩbema bārã tãẽna bæara bié orānadua. Bārāba cawa panΛa djārã druade bΛđe dadjira sāvã babarida, bārāra Egiptode drua āĩbemarã basi bẽrã.

Ānāũbada poa

¹⁰ Sei poa bārã ějũāra ođapeđa ewadida panΛa. ¹¹ BaribΛΛ siete poa jũebΛrΛde ějũāra ođié panΛa. Maĩ poade bārānebema ne neé quedeaa dji tununa pureabΛrΛra idu ewabidada, idjaba ādjia ewapedadaẽra idu bΛđadua animarã mēābemarāba cođamārẽã. Ara maĩ quĩrāca ođadua bārã uvara, olivo sida.

Ānāũbada ewari

¹² Bārāra sei ewari trajadida panΛa. BaribΛΛ sietebema ewaride bārāra Ānāũnida panΛa. Bārã pacada, burroda, nezocada, idjaba drua āĩbema bārã tãẽna panΛ sida Ānāũnida panΛa wayacusa l̄bΛađi carea.

¹³ Jũma mΛa jarađada quĩrācuita ođadua. Dewara ācõreca bæa ni maĩrĩ biđa iwidirānadua.

Ewari droma ũbea Ācōrēba obi jaraḁa

¹⁴ Poaza ḁarima ũbea bārāba ewari dromada m̃ itea oḁida panla. ¹⁵ Naārā paḁ ḁsābari neé cobada ewarida oḁida panla. Bārāba siete ewari paḁ ḁsābari neé ḁlda coḁida panla m̃la jaraḁa quiḁrāca. Maḁra oḁadua m̃la jara ḁlda ewari Abib jedecoḁe, bārāra maḁ jedecoḁe Egiptoḁeba ēdrḁpeḁada bēra. Maḁ ewariḁe m̃la ne diai carea neé ḁlra m̃ quiḁrāpita wācara ḁla. ¹⁶ Maḁ awara bārā néuḁebema naārā ewapeḁada carea ḁsriḁa ewarida oḁida panla.* Idjaba bārā néu jūma ewapeḁadacarea biḁa ḁsriḁa ewarida oḁida panla.† ¹⁷ M̃ra bārā Boroa. Poaza jūma umaquiḁrārāba m̃ quiḁrāpita maḁ ũbeabema ewari dromara oḁe ze pananida panla.

¹⁸ Animarā m̃la babue diabḁdaḁe dji oada paḁ ḁsābari bara ḁl ume babue diarānadua. Idjaba ānadrḁi naēna dji dragara jūma babueḁida panla.

¹⁹ Bārā néu naārā ewabḁdaḁebemada dji biara ḁldrḁ m̃ deḁaa diade zedadua.

Chiwatu zaquera dji papa jubade djurānadua.

Ācōrēba bajānebema nezoca israelerā na wābiḁa

²⁰ Ūrīnadua. M̃ nezoca bajānebemada bārā na wābiya bia waga edemārēā m̃la bārā itea eroḁḁl ējūānaa. ²¹ Jūma idjia jara ḁlra iḁā oḁadua. Iḁā oḁaéḁlḁl idjia bārāra quiḁrā djuburiaéa, m̃ trḁneba beḁea ḁl bēra. ²² Baribḁlḁl idjia jara ḁlda quiḁrcuita iḁā oḁibḁlḁl idjaba m̃la obi jaraḁada jūma iḁā oḁibḁlḁl, bārā dji quiḁrū ume m̃ra dji quiḁrū baya. Bārā ume djōne zebḁdaḁe m̃ldrḁ ādjirā ume djōya. ²³ M̃ nezoca bajānebemada bārā na wāya. Idjia bārāra edeya amorreorā, hititarā, perezeorā, cananeorā, heveorā, je-buseorā druadaa. Maḁrā ēberārāra m̃la jūma jōbiya.

* 23:16 Levitico 23:15-21. † 23:16 Levitico 23:33-43.

²⁴ Mama jüēbldađe ädjiräba obada quĩräca orãnadua. Ädji jlwaba ocuađa äcõrē quĩräpita quĩrä edaa barruđapeđa iwidirãnadua ni bia bedearãnadua. Ädji jlwaba ocuađa äcõrēra idjaba maļ äcõrēa bia bedeađi carea eropanl siđa abeđa jūma ārĩnadua.

²⁵ Ababe mľablr̄l bia bedeadadua. Maļne mļa bārāra carebaya. Mļa baidoda, cođi siđa diaya. Mļa iduaribiéa bārāra cacua bié beađida. ²⁶ Bārā druade wērārāra warra lr̄adlgađaéa. Wērārā warra tođacara neé baya. Idjaba mļa bārāra đārā zocai ɓya.

²⁷ Bārā wābldaza mļa maļ druadebemarāra ne wayabiya. Ädjiräba säwā ođida cawaé panania. Maļba bārā jüēbldađe äyā mĩrũ pirapođia. ²⁸ Mļa heveorāra, hititarāra, cananeorā siđa äyā pirapobiya nedlr̄lba ädjirā äyā pirapobibari quĩräca. ²⁹ Baribr̄l poa abalde mļa ädjirāra jūma äyā jlretaéa. Māwā obr̄lbara maļ druara ēberā neé bepeđa mēābema animarāra jūmawāyā yõnapeđa bārāra bié ocasidaa. ³⁰ Maļ carea mļa maļ druadebemarāra pĩaca äyā jlrecuaya. Maļne bārā yõ wānane maļ ējũāra jūma edađia.

³¹ Mļa bārā dia ɓl ējũāra ɓla Pusa Purru abadađeba aba Pusa Mediterraneo abadađaa idjaba ējũā põāsa ewaraga ɓldeba aba Euprate dođaa.† Mļa bārāra carebaya jūma ēberārā maļ ējũāne panlra royadapeđa äyā jlrecuadamārēa. ³² Maļ ēberārā ume beđeä ɓlr̄ãnadua. Ädji äcõrēca beada bārā druade erobearãnadua. ³³ Maļ ēberārāra bārā druade idu bebirãnadua. Iduaribiđibr̄l ädjiräba bārā ädji äcõrēca beara epēbiđia. Māwā bārāba cadjiruara ođapeđa bié panania.–

† 23:31 Pusa Mediterraneo. Hebreo bedeađe jara ɓla “Pilistorā Pusa.”

24

Israelerāba Ācōrē ley jūma ijā ođiada apeda

¹ Maļbe Ācōrēba Moisea jarasia:

–Aaroļda, Nadáda, Abiuda, idjaba setenta israelerā bororā siđa bla ume naļ eyade ļtaa enedua. Ādjirāra tmla chīrāborode barru copanenapeda mļa bia bedead-ida panla. ² Ādjirāra mļ caita zecara panla. Ababe bldra mļ caita zeida bla. Maļ awara ni abalda bla ume naļ eyade ļtaa zecara bla.–

³ Maļbe Moiserā israelerāmaa edaa zepeda Ācōrē leyra jūma nēblasia. Maļne jūma israelerāba abari quīrāca nāwā jarasidaa:

–Dairāba Ācōrē leyra jūma ijā ođia.–

⁴ Ara maļda Moiseba Ācōrē leyra jūma bļsia. Nurēma diapededa pirabaripeda Moiseba animarā babue diabadada Sinai eya carra osia. Maļ awara animarā babue diabada caita idjia mōgara waibladada doce ļta nūmlcua-sia. Maļ doce mōgaraba jara bla Israel warrarāneba doce puru yōpedadada. ⁵ Maļbe Moiseba cūdrarāda diabuesia paca zaquerāda Ācōrēba babue diacuadamārēā idjaba Ācōrē ume necai bai careabema paca zaquerāda bea diacuadamārēā. ⁶ Maļ paca zaque oa piapedadada ēsadra Moiseba epedecode wea edasia. Dji ēsadra bedada animarā babue diabada ļrļ jīāposia. ⁷ Maļbe Ācōrē leyra edapeda Moiseba israelerā quīrāpita jīgua lesia. Maļ ūrīnapeda israelerāba jarasidaa:

–Ācōrē leyra dairāba jūma ijā ođia.–

⁸ Maļbe Moiseba epedecode wea erobla oada edapeda israelerā ļrļ jīāpo bļde nāwā jarasia:

–Naļ oaba jara bla Ācōrēba dadjirā ume bedea bldara dadjirāba, idjia biđa jūma ođida.–

⁹ Māwānacarea Moiserā, Aaroŕra, Nadára, Abiura, idjaba setenta israelerā bororā sida Sinai eyade ŕtaa wāsidaa. ¹⁰ Maŕne israelerā Ācōrēda unusidaa. Idji jirū edrera zapiro mōgara oĉa quirāca basia. Bajā quirāca ēsā pāwārā basia. ¹¹ Israelerā bororāba Ācōrēra unusidamīna Ācōrēba ādjirāra beubié basía. Ācōrē quirāpita ne cosidaa idjaba baido dosidaa.

Moise Sinai eyade ŕtaa wāna

¹² Māwānacarea Ācōrēba Moisea jarasia:

–Sinai eyade mŕmaa ŕtaa zepeda jŕā bedua. Mŕa mōgara peweĉea bŕda umé diaya. Maŕ mōgaraĉe mŕa iŕjā obi bŕ beĉeada bŕ eroĉla israelerāa jaradia bamārēā.–

¹³ Ara maŕda Moiserā idji carebabari Josue ume Sinai eyade ŕtaa wāsidaa Ācōrē bŕmaa.

¹⁴ Wāni naēna Moiseba israelerā bororāa jarasia:

–Nama pananadua aba dai zebŕdaĉaa. Aaroŕra, Hur sida bārā ume panania. Bariduaba nēbŕrada oibŕŕŕ, ādjimaa wānida panŕa maŕ nēbŕra cawa odamārēā.–

¹⁵ Moise Sinai eyade ŕtaa wāsidaa jŕrārāba maŕ eyara ānā edasia. ¹⁶⁻¹⁷ Maŕne Ācōrē quirāwārēā dorrodorroara Sinai eya ŕŕŕ zesia. Dji jewedaĉeba israelerāba Ācōrē quirāwārēā dorrodorroara maŕ eya borode tŕbŕ eradŕŕ nūmŕ quirāca unusidaa. Jŕrārāba Sinai eyara sei ewari ānā eroĉasia. Sietebema ewaride Ācōrēba maŕ jŕrārāneba Moiserā trŕsia. ¹⁸ Ara maŕda Moiserā eyade ŕtaara wāsia jŕrārāne eĉa. Mama besia cuarenta ewari āsa diamasi bida.

25

Idji wua de odamārēā Ācōrēba diabida

¹ Maŕne Ācōrēba Moisea jarasia:

² –Israelerāa jaradua jūma m̄ itea ne dia quĩrĩā ðe-
aba blmaa enenida panlda ara ādji soðeba dia quĩrĩā
panl quĩrāca. ³ Ādjirāba diaðida panlra nałgla: oroda,
paratada, bronceda, ⁴ oveja cara nayāna pāwārā oðada,
pursupursua oðada, purea oða sida. Mañ awara diaðida
panla wua dji biara ðl lino oðada, wua chiwatu cara
oðada, ⁵ oveja e purea oðada, animarā e biada,* aca-
cia bacuruda, ⁶ olivo dragada ĩbĩrā coadi carea. Idjaba
querada diaðida panla olivo dragadaa pueradi carea.
Małba ne jūma Ācōrē iteabemada soaðida panla. Mañ
awara diaðida panla quera baði careabemada, ⁷ ónice
mōgarada, dewara mōgara bia queðea sida sacerdote dji
droma djioðe caradi carea.† ⁸ Jūma małglra peðapeða
bārāba m̄ itea wua deda oðida panla m̄ bārā tāēna ðai
carea. ⁹ Mañ wua dera, dji eða ðea sida jūma m̄la obi ðl
quĩrāca daucha oðida panla.

Ācōrē baurude

¹⁰ Baurude acacia bacurudeða oðadua. Mañ baurude
drasoara bicaca umé ĩrĩ ēsadra ðaida ðla. Dji jouðlara
bicaca aba ĩrĩ ēsadra ðaida ðla. Dji ĩtlara bicaca aba ĩrĩ
ēsadra ðaida ðla. ¹¹ Dji jāra, dajadaare biða oro idji awa
quĩruba blraðadua. Iquidaza jūma plrrlga oroba tuca
ðlðadua. ¹² Idjaba pĩrũ oroðeda quĩmārē omoa oðadua.
Mañ pĩrũra baurude jĩrũza cara ðlðadua. Māwā orroza
pĩrũra umé panania. ¹³ Idjaba acacia bacuruda umé biya
eraðapeða oroba blraðadua. ¹⁴ Mañ bacurura pĩrũne eða
berajuðadua baurude jira ededi carea. ¹⁵ Bacurura pĩrũne

* ^{25:5} Animarā e biada. Hebreo *bedeade ebuda* ðl^éa cārē animarā
eða jara ðlda. † ^{25:7} Sacerdote dji droma djio. Hebreo *bedeade* ðl^á
ðla: “Sacerdoteba jāare jłida ðl idjaba Ācōrēba quĩrĩā ðl
cawabibari.” Exodo 28:6-8, 15-30.

beara, zoco bea sida mesade bledadua uva ba mla wea diaedi carea. ³⁰ Idjaba pañ mñ quĩrãpita baida bala mañ mesade ewariza eropananadua.

İbĩrã bɓbada

³¹ Idjaba oro idji awa quiruda edadapeđa ĩbĩrã bɓbadada toa chĩ ođadua. Dji jĩrũda, dji cacuada, dji gĩrĩgĩrĩã nepõnõ zaca beara, dji ĩbĩrã bɓdi careabema sida abari oro idji awa quirudebemada baida bala. ³² Mañ ĩbĩrã bɓbada cacuara sei jɓwate erobaya. Orro abaaare ũbea baya. Dewarabema orroare biđa ũbea baya. ³³ Jɓwateza gĩrĩgĩrĩã nepõnõ zaca beada ũbea ođida pañla. ‡ ³⁴ Dji cacuađe biđa gĩrĩgĩrĩã nepõnõ zaca beada quĩmãrẽ ođida pañla. ³⁵ Dji jɓwate cara beaza aba ođida pañla. ³⁶ Dji gĩrĩgĩrĩã nepõnõ zaca beara, dji jɓwate beara, dji cacua sida abari oro idji awa quirudebemada toa chĩ ođadua.

³⁷ Idjaba ĩbĩrãda siete ođadua. Mañgĩrã ĩbĩrãra dji ĩbĩrã bɓbada jɓwate quẽbɓza bledadua mñ dejãra ãna erobamãrẽã. § ³⁸ Idjaba oro idji awa quiruda edadapeđa ĩbĩrã quĩrã tɓbadara, ĩbĩrã quĩrã tɓda ãyã edebada epedeco zaque sida ođadua. ³⁹ Oro idji awa quiru ĩbĩrã bɓbadara idjaba ne jũma idjidebema sida zabɓdade dji zɓglara 75 libra baida bala. ⁴⁰ Jũma daucha ođadua mña nañ eyađe unubiđa quĩrãca.

26

Ãcõrẽ wua de

¹ Idjaba wua deda mñ itea nãwã ođadua. Dji biara bɓ lino wuada die edadapeđa mañ wuađe eđa mñ nezoca bajãnebema i bara bɓ zaca beada oveja cara nayãna pãwãrã

‡ 25:33 Nepõnõ. Hebreo bedeađe jara bɓla “almendro põnõ.”

§ 25:37 Mñ dejãra ãna erobamãrẽã. Hebreo bedeađe bɓ bɓla: “Nocoare ãna bãmãrẽã.”

odaba, pursupursua odaba, purea oda bida biya cadadua. ² Mañ die lino wuara abari quĩrãca beadida panla. Dji drasoara veintiocho bicaca beadida panla. Dji joublara bicaca quĩmãrẽ beadida panla. ³ Mañ die wuadebemada juesuma edadapeđa abaa cajudadua joubla bemãrẽã. Abari quĩrãca abaa cajudadua dewarabema juesuma panla sida. ⁴⁻⁵ Mañ wua joubla cajudaza i orro abaare cincuenta clwlrclwlr cajudadua. Mañ clwlrclwlr wua pãwãrã blba odida panla. Dji clwlrclwlr daucha quĩrã tẽu cobladadua. ⁶ Mañbe oroda edadapeđa wua jũebarida cincuenta odadua. Mañglãde clwlrclwlrza jũecuadadua mañ umébema wuara ababe bl quĩrãca bemãrẽã. Mañba mñ dera añẽbari cobladadua.

⁷ Mañbe wua chiwatu cara odada once edadapeđa draso joubla cajudadua dji nabema wua ãrã añẽbari cobladã carea. ⁸ Mañ once wua chiwatu cara odara abari quĩrãca beadida panla. Dji drasoara treinta bicaca beadida panla. Dji joublara bicaca quĩmãrẽ beadida panla. ⁹ Mañ once wuadebemada sei edadapeđa abaa cajudadua joubla bemãrẽã. Dewarabema juesuma sida abari quĩrãca cajudadua. Dji sei wua abaa cajupedada nocoare bl wuara esadra ãtaa bedã cobladadua.

¹⁰ Mañ wua joubla cajudaza i orro abaare cincuenta clwlrclwlr cajudadua. ¹¹ Idjaba bronceda edadapeđa wua jũebarida cincuenta odadua. Mañglãde clwlrclwlrza jũecuadadua mañ umébema wuara ababe bl quĩrãca bemãrẽã. ¹²⁻¹³ Mañ chiwatu cara oda wuara dji edrebema wua cãyãbara joublara bl bẽrã idjaba drasoara bl bẽrã, mñ de jẽdaare drasoara jira bladadua. Idjaba orrozara bicaca aba auđu jira bladadua mñ dera bio añẽbari bamãrẽã. ¹⁴ Mañbe oveja e purea odada abaa cajudadua joubla draso bemãrẽã. Mañglãba chiwatu cara oda wua ãrã añẽbari cobladadua. Mañ ãrã dewarabema animarã e

biada jouɓla draso acajuɗapeda ɓnɛɓari cobɓɗadua.

¹⁵ Idjaba mɓ wua de carea acacia bacuruda arraɗadua maɓba daucha ɓta catɓ pɛni carea. Maɓɓara dji wua cajudaba ɓnɛɓariya. ¹⁶ Dji bacuru arrada drasoara die bicaca beaɗida panla. Dji jouɓlara bicaca aba ɓrɓ ɛsadra beaɗida panla. ¹⁷ Dji edaa beira quidate bara oɗadua. Juma mɓ wua de carea bacuru arradara mawɓ oɗadua. ¹⁸⁻²¹ Mɓ wua de orroza veinte bacuru arradada ɓta catɓ pɛnida panla. Maɓ bacuru arradaza edre parata oɗa uria beada umé uméa ɓɗadua dji quidatera maɓne eda berajuɗi carea. Mawɓ orroza cuarenta parata oɗa uria beara ɓɗia maɓ bacuru arradada daucha pɛ wani carea.

²² Mɓ wua de jɛdaarebemara ɓmɗau baebariare beida ɓla. Maɓare sei bacuru arradada ɓta catɓ pɛnida panla. ²³ Maɓ awara bacuru arradada umé iquidaza ɓta catɓ pɛnida panla. ²⁴ Dji quɛɓara jũɛbari bara oɗadua ɓɓba edaa ara catɓ cobemɓrɛɓ. Iquidaza mawɓ baɗida ɓla. ²⁵ Juma ɓbaa ocho bacuru arradada ɓta catɓ pɛnida panla. Maɓ bacuru arradaza edre parata oɗa uria beada umé uméa ɓɗadua dji quidatera maɓne eda berajuɗi carea. Mawɓ jɛdaarebema parata oɗa uria beara diecisei ɓɗia.

²⁶⁻²⁷ Idjaba acacia bacuruda juesuma eraɗadua de orroza pĩrũ omoa beaɗe berajuɗi carea. Jɛdaare ɓmɗau baebariare biɗa acacia bacuruda juesuma pĩrũ omoa beaɗe berajuɗadua mɓ wua dera zarea cobemɓrɛɓ. ²⁸ Orroza dji ɛsibema bacuru berajuɗara dji de draso daucha baɗida ɓla. Dji jɛdaare ɓɓ bacuru ɛsi berajuɗara dji de jɛɗe daucha baɗida ɓla. ²⁹ Mɓ wua de carea bacuru arradara oroba juma ɓracuɗadua. Idjaba pĩrũ omoa beara oroɗeɗa oɗadua. Maɓ pĩrũ beara bacuru arradada cara ɓɗadua maɓne eda bacuru eraɗara berajuɗi carea. Bacuru eraɗara oroba juma ɓraɗadua. ³⁰ Mɓ wua dera oɗadua mɓa naɓ eyaɗe unubiɗa quĩrɓca.

³¹ Idjaba wuada ođadua m̄l dejāne eatɫ jira ɓɓɛi carea. Dji biara ɓɓ lino wuada edaɗapeɗa maɓ wuaɗe eɗa m̄l nezoca bajānebema i bara ɓɓ zaca ɓeada oveja cara nayāna pāwārā ođaba, pursupursua ođaba, purea ođa biɗa biya caɗadua. ³²⁻³³ Maɓbe acacia bacuruda quīmārē tēnapɗa oroba ɓɓracuaɗadua. Maɓ bacurura parata ođa uria ɓeɗe berajuɗadua m̄l dejāne ɓta nūmeanamārēɗ. Bacuruza wua jūēbari oro ođada cara ɓɓɗadua. Maɓgɓɗe wua capeɗaɗara eatɫ jira ɓɓɗadua m̄l dejāra ɓɓaju ɓemārēɗ. Māwā m̄l wua dera dejā umé eroɓaya. Dji nocoarebema dejāra “Ācōrē itea ɓɓ dejā” aɗia. Dji eɗaare ɓɓ dejāra “Ācōrē itea biara ɓɓ dejā” aɗia. M̄l baurudera dji m̄l itea biara ɓɓ dejāne ɓɓɗadua. ³⁴ Mama dji oro peweɗeɗa ɓaɗaa aride oɗapeɗaɗara baurude ɓɓɓɓ ɓoɓɓɗadua. ³⁵ Idjaba wua eatɫ jira ɓɓ nocoare ɓɓ dejāne paɓ ɓɓɓada mesara jɓwa araare ɓɓɗadua. Jɓwa aɓɓare ɓɓɓɓ ɓɓɓadada dji mesa quīrāpe ɓɓɗadua.

³⁶⁻³⁷ Idjaba dji biara ɓɓ lino wuada edaɗapeɗa maɓ wuaɗe eɗa oveja cara nayāna pāwārā ođada, pursupursua ođada, purea ođa siɗa biya caɗadua. Maɓbe acacia bacuruda juesuma tēnapɗa oroba ɓɓracuaɗadua. Maɓ bacurura bronze ođa uria ɓeɗe berajuɗadua m̄l wua dede eɗa wāɓadamaa ɓta nūmeanamārēɗ. Bacuruza wua jūēbari oro ođada cara ɓɓɗadua. Maɓgɓɗe wua caɗara dji eɗa wāɓadaɗe jūātrɫ jira ɓɓɗadua.

27

Animarā babue diabada

¹ Idjaba animarā babue diabada acacia bacurudeɗa ođadua. Dji drasoara bicaca juesuma ɓaɗa ɓɓɓa. Dji jouɓɓa siɗa bicaca juesuma ɓaɗa ɓɓɓa quīrā quīmārēena aɓarica ɓemārēɗ. Dji ɓɓɓara bicaca ūbea ɓaɗa ɓɓɓa. ² Aɓari bacurude iquidaza cachu quīrāca oɗapeɗa maɓ animarā

bacuru tēnara mañne eða wēāju nūmɫnadua. ɟɫwa araare biða aɓari quĩrāca oɗadua. Mañne lino wuara eatɫ jūēcuadadua. Dji eða wābada orro aɓaare wuara quince bicaca ɓaya idjaba dewarabema orroare biða quince bicaca ɓaya. ¹⁶ Mñ wua de auɗu jūrā ɓɫɗe eða wābadara veinte bicaca ɓaya. Bronze oɗa uria beada quĩmārē dji eða wābadama ɓɫɗapeɗa bacuru tēnara wēāju nūmɫnadua. Mañbe dji biara ɓɫ lino wuada eɗaɗapeɗa mañ wuaɗe eða oveja cara nayāna pāwārā oɗada, pursupursua oɗada, purea oɗa siða caɗadua. Mañ wuaba dji eða wābadara jūātrɫ ɓɫɗadua.

¹⁷⁻¹⁸ Jūma mñ wua de auɗu jūrā ɓɫ bacuru tēnara bronze oɗa uria beaɗe eða wēāju nūmeania. Bacuru quēɓɫza parata oɗa wua jūēbarida eroɓeaɗia idjaba parataba ɓɫrā beaɗia. Mañ bacurude eatɫ jūē ɓɫ lino wua jouɓɫara bicaca juesuma ɓaya. Mñ wua de auɗu jūrā ɓɫ ējūā drasoara cien bicaca ɓaya. Dji jedeara cincuenta bicaca ɓaya. ¹⁹ Jūma mñ wua de dajadaarebema siða bronze oɗa baya. Dji egoroɗe cachiɗi careabema siða bronze oɗa baya.

Olivo draga ibĩrā coaɗi careabema

²⁰ Israelerāa jaradua olivo draga idji awa quiruda enenamārēā. Mañ dragara ibĩrāne weaɗia urua ɓamārēā. ²¹ Aaroɓba idji warrarā biða mñ wua deɗe ɓɫ ibĩrāra quewaraza coaɗida panɫa mñ quĩrāpita urua ɓamārēā quewara eɗaɓba aɓa ãnadrɫɓɫɫɗaa.† Mañ ibĩrāra mñ baurude quĩrāpe ɓaya dji wua eatɫ jira ɓɫ nocoare. Mñ

† ^{27:21} Mñ wua deɗe. Hebreo beɗeade ɓɫ ɓɫa “dji ɟɫrebada wua deɗe.” Mañ dera māwā trɫ jarabadjiaa mama Ācōrēra Moise ume beɗeabadji bērā. Israelerāra mañ deɗe ābaa dji ɟɫreɗaca basía.

ĩbĩrã coabi ɓɓa leyra bãrã israelerãba, bãrã warrarãneba yõɓɓdarã biɗa ewariza ñjã o pananida panla.

28

Sacerdoterã dji

¹ ɓɓa djaba Aaroŋra, idji warrarã Nadára, Abiura, Eleazara, Itamar siɗa ɓɓamaa trãcuadua mñ sacerdoterã ɓɓamãrẽã. ²⁻³ ɓɓa djaba Aaroŋ itea djioda quĩrãwãrẽã obidua unubi carea idjidra mñ sacerdote dji dromaara ɓɓada. Mãwã israelerãba idjira waya panania. Mña ãcɓra necawaada diasia mañ djiora oɗamãrẽã. ãdjia mañ djiora obidua. ⁴ Naŋɓɓa ɓɓa djaba Aaroŋ itea oɗida panla: idjia cacuade wẽãju jãida ɓɓa torro ɓɓada, ɓɓa pãwãrã ɓɓada, idji jãare jãida ɓɓada, borode jãida ɓɓada, “mña quĩrã ɓɓa cawabibari” idji so ãrã jãida ɓɓada, cɓra trãjãbari siɗa. Aaroŋ warrarã itea biɗa djiora oɗadua. Mãwã Aaroŋra, idji warrarã siɗa mñ sacerdoterãda ɓɓaɗia. ⁵ Oro ɓɓrachidada, lino wuada, oveja cara nayãna pãwãrã oɗada, pursupursua oɗada, purea oɗa siɗa edaɗapeɗa maŋɓa djiora oɗida panla.

⁶ Idji jãare jãida ɓɓara dji biara ɓɓa lino wuaba oɗadua. Mañ wuade eɗa oro ɓɓrachidada, oveja cara nayãna pãwãrã oɗada, pursupursua oɗada, purea oɗa siɗa biya caɗida panla. ⁷ Equiaza jãbari bara ɓaya. ⁸ Dji cɓra trãjãbarida dji biara ɓɓa lino wuaba oɗadua. Mañ cɓra trãjãbarira idji jãare jãida ɓɓa ume ɓbaa caɗida panla ɓɓa ɓɓa quĩrãca ɓɓamãrẽã. Mañ cɓra trãjãbaride eɗa oro ɓɓrachidada, lino nayãnada, oveja cara pãwãrã oɗada, pursupursua oɗada, purea oɗa siɗa biya caɗida panla.

⁹⁻¹⁰ Idjaba mōgara ónice abadada umé edaɗapeɗa mañ mōgarade Israel doce warrarã trãra jaya ɓɓadua dji nabemaneba ɓɓa dji tẽãbemanaa. Mōgara ɓɓalde trãra

sei panania. Dewarabema mōgarade biða tr̄ra sei panania. ¹¹ Djio obariba sēyā jaya corobari quīrāca ādji tr̄ra maļ umébema mōgarade biya jaya ɁlɁida paᅇla. Maļbe mōgarara oro oɁadaa cara ɁlɁadua. ¹² Maļ mōgarara Aaroļba jāare jļida Ɂl equiaza aɁa cajuɁadua. Maļ mōgarade Ɂl Ɂlba Israel warrarāda quīrānebabiya. Māwā Ācōrē quīrāpita wāɁlɁade Aaroļba Israel warrarā tr̄ra idji equiade edeya ādjirānebema quīrānebabi carea.

¹³⁻¹⁴ Idjaba oro idji awa quiruba carenada umé caɁadua. Dji quēɁlra Aaroļba jāare jļida Ɂl equiaza oro oɁadaa cara ɁlɁadua.

¹⁵ Idjaba “mļa quīrīā Ɂl cawabibarida” biya oɁadua Aaroļba idji so l̄r̄l̄ jļmārēā.* MaļgɁra dji biara Ɂl lino wuaba oɁadua. Maļ wuade eɁa oro ɁlɁachidada, oveja cara nayāna pāwārā oɁada, pursupursua oɁada, purea oɁa siɁa caɁadua Aaroļba jāare jļida Ɂl capeɁada quīrāca.

¹⁶ Maļ wua caɁara ēsidra ɁeɁá capiruɁadua ne wagabari quīrāca bamārēā. Dji drasoara, dji jouɁla siɁa jɁwajā ewarama aɁa Ɂaida Ɂla. ¹⁷ Maļ l̄r̄l̄ mōgara biya queɁeada errecama quīmārē cara ɁlɁadua.† Dji nabema errecade naļgɁ mōgarada ɁlɁadua: rubí, crisólito, esmeralda.

¹⁸ Umébema errecade ɁlɁadua: granate, zapiro, jade.

¹⁹ Ūbeabema errecade ɁlɁadua: jacinto, ágata, amatista.

²⁰ Quīmārēbema errecade ɁlɁadua: topacio, ónice, jaspe. Jūma maļ mōgarara oro oɁadaa caraɁadua. ²¹ Maļ doce mōgaraba jara Ɂla Israel warrarāneba doce puru yōpeɁadada. Mōgaraza sēyā quīrāca ādji tr̄ra aɁa aɁa jaya ɁlɁadua.

²² Idjaba oro idji awa quiruba carenada umé caɁadua “mļa quīrīā Ɂl cawabibarira” Aaroļba idji so l̄r̄l̄ jļmārēā.

²³ Pírū oroɁeda umé oɁapeɁa “mļa quīrīā Ɂl cawabibari”

* ^{28:15} Exodo 28:30. † ^{28:17} Hebreo bedeade ebuɁa ɁlɁéa cārē mōgarada jara ɁlɁada.

ãrãlbema iquidaza cajudadua. ²⁴ Pĩrũza carena oro caða queẽlara aba aba cara ßadadua. ²⁵ Dewarabema queẽlara cara ßadadua umébema oro oðadaa Aaroãba jãare jãida ßa equiaza. ²⁶ Dewara pĩrũ orodeda umé oðapeda “mãa quĩrĩa ßa cawabibari” edaarebema iquidaza edrecare cajudadua. ²⁷ Dewara pĩrũ orodeda umé oðapeda Aaroãba jãare jãida ßaede cajudadua dji cãrrã trãjlãbari ãtaarebe. ²⁸ Jãcara pãwãrã oðaba mã pĩrũra ãbaa jãnadua “mãa quĩrĩa ßa cawabibari” edre panã pĩrũnaa. Mãwã “mãa quĩrĩa ßa cawabibarira” Aaroã so ãrã catã cobeya.

²⁹ “Mãa quĩrĩa ßa cawabibarira” Aaroãba jã ßaida ßa mã wua dede eda wãbãrãde. Mãwã mã quĩrãpita ßaede Israel warrarã trãra idji so ãrã jã eroþaya israelerãnebemada quĩrãnebabi carea. ³⁰ “Mãa quĩrĩa ßa cawabibariede” Uriã idjaba Tumiã abadada eda ßadadua Aaroãba idji so ãrã jã eroþamãrẽã. Mãwã mã quĩrãpita wãbãrãza mã Uriã idjaba Tumiãneba Aaroãba poya cawaya mã israelerãa obi ßada.

³¹ Idjaba wua pãwãrã ßada edaðapeda Aaroãba djio wẽaju jãida ßada oðadua. ³² Mã wuara idji boro berajumãrẽã ësidra uria oðadua. Mã uria ira ßedatã cajudadua cõãrãmãrẽã. ³³⁻³⁴ Idjaba granadajõ za quĩrãca caðadua oveja cara nayãna pãwãrã oðaba, pursupur-sua oðaba, purea oða biða. Mãra Aaroãba jãida ßa pãwãrã ßa edubema ide mimizua pãrrãga cajudadua. Idjaba mimizua pãrrãga cajudadua pĩrãchiru oro oðada. Granadajõ za quĩrãca caðada aba ide cajudapeda mãlare pĩrãchiru oro oðada aba cajudadua. Juma pãrrãga mãwã cajudadua. ³⁵ Mã djio pãwãrã ßara Aaroãba jã ßaida ßa mã wua dede ne oðe wãbãrãza. Mã wua dede eda mã quĩrãpita wãbãrãde aba ëdrãbãrãdeã pĩrãchirura jãguadia. Mãwã idjira beuëa.

³⁶ Idjaba oroda pewedeã berrachidadua. Mãne mã

bedeada jaya ɓɓadada: “Aɓa Ācōrē itea ɓɓ.” ³⁷ Mañ oro peweɗeɗa berrachiɗara Aaroɓba borode jɓida ɓɓ dratuare jɓcara pāwārā ɓɓba jɓ coɓɓadada. ³⁸ Mañra idji dratude jɓ ɓaida ɓɓa jūma israelerāba dia panɓda mɓa bia edai carea. Idjaba israelerāba mɓa ne diabɓɗade mɓ quĩrāpita bié odibɓɓɓ, mañ bié opeɗaɗara Aaroɓba edaya.

³⁹ Idjaba Aaroɓba djio wēāju jɓida ɓɓ torroa ɓɓda dji biara ɓɓ linoba caɗadua. Cɓɓɓ trājɓbari siɗa biya caɗadua. Idji borode jɓida ɓɓ siɗa dji biara ɓɓ lino wuaba caɗadua. ⁴⁰ Aaroɓ warrarā itea biɗa djio torroa ɓɓda, cɓɓɓ trājɓbarida, ādji borode jɓnida panɓ siɗa oɗadua. Mañ djio quĩrāwārēā ɓɓda jɓ panɓne israelerāba ādjirāra waya panania. ⁴¹ Bārāba jūma opeɗaɗacarea ɓɓ djaba Aaroɓa idji warrarā biɗa mañ djiora jɓbiɗua. Jɓnapeda olivo dragada ādjirā boro ɓɓ weadua unubi carea ɓɓa ādjirāra mɓ sacerdoterāda ɓɓɓɓɓɓɓ.

⁴² Ādjirāba edre jɓnida panɓra lino wuadeda oɗadua. Mañra cɓɓɓɓɓɓɓ aɓa ɓacara daucha ɓaida ɓɓa. ⁴³ Aaroɓba, idji warrarā biɗa mañ edrebemara jɓnida panɓa mɓ wua dede eɗa wāɓɓɗaɗa idjaba mɓa animarā babue diabɓɗaɗa. Māwā jɓnaéɓɓɓɓ, ādjirāra beudɓa cadjiruada o panɓ bēā. Mañ djio jɓbi ɓɓ beɗeara Aaroɓba, idji warrarāba, idji warrarāneba yōɓɓɗarā biɗa ewariza ijā o pananida panɓa.

29

Sacerdoterā ɓɓmārēā Ācōrēba obi jarada

¹ Aaroɓra, idji warrarā siɗa mɓ sacerdoterāda ɓɓi carea ɓɓa nāwā oida ɓɓa: paca zaque dji umaquĩrāda aɓa, oveja dji umaquĩrāda umé edadua. Mañ animarāra dji biara ɓɓɗɓ ɓeɗɗida panɓa. ² Idjaba dji biara ɓɓ harina trigodeda edapeɗa paɓ ēsābari neé ɓeada quĩrā cacua

ũbea odua; ḥḥḥḥ harina awa quedeadá, ḥḥḥḥ nedraga bara beada, idjaba ḥḥḥḥ nedragaba ḥḥḥ ḥḥḥḥḥḥ. ³ Mañ pañra jamarade ḥḥḥḥ mñ wua dedaa ededua. Paca zaquera, oveja sida ededua. ⁴ Aaroñra idji warrarã sida mñ wua dede eda wãbadamaa ededua.* Mama ãdjirãra baidoba ḥḥḥḥ. ⁵ Mañbe Aaroñba jñmãrẽã opeðadara idjía jñbidua. Idjia wẽãju jñida ḥḥ torroa ḥḥḥ naãrã jñbidua. Mañ ḥḥḥ dji pãwãrã ḥḥḥ jñbidua. Mañ ḥḥḥ idji jãare jñida ḥḥḥ jñbipeða ḥḥḥḥ trãjñbariba trãjñ coḥḥḥ. Mañbe idji so ḥḥḥ “mñã quĩrĩã ḥḥ cawabibarida” jñ coḥḥḥ. ⁶ Idji borode jñida ḥḥḥ jñbipeða idji dratude jñida ḥḥ oro peweðea oðada jñ coḥḥḥ. ⁷ Mañbe Aaroñ boro ḥḥḥ olivo draga quera bara ḥḥḥ weadua sacerdote dji dromada ḥḥḥ carea. ⁸ Idjaba Aaroñ warrarã sida trñḥḥḥ ãdjia jñnamãrẽã opeðada torroa beada wẽãju jñbidua. ⁹ ãdjia jñ panḥḥ, Aaroñba jñ ḥḥ sida ḥḥḥḥ trãjñbariba trãjñ coḥḥḥ. ãdjia borode jñnida panḥḥ sida jñbidua. Mãwã oida ḥḥḥ ãdjirãra sacerdoterãda ḥḥḥḥḥḥ. ãdjia, ãdji warrarãneba yõbḥḥḥḥ sida ewariza mñ sacerdoterãda beaðia.

¹⁰ Mañbe paca zaqueda mñ wua dede eda wãbada quĩrãpe enepeða Aaroñba idji warrarã bida ãdji jḥwara mañ paca zaque boro ḥḥḥ ḥḥḥḥḥḥ panḥḥ. ¹¹ Mama paca zaquera mñ quĩrãpita beadua. ¹² Mañbe dji oara piapeða ḥḥ jḥwa jñwĩñira maãrĩ begueapeða animarã babue diabada cachu quĩrãca beade soadua. Mãwã soapeða oa beðara animarã babue diabada coḥḥḥ caita weadua. ¹³ Mañbe paca zaque bitedabemada edadua: dji trñḥḥḥ, nequimada, idjaba cotrua umena dji draga bara. Mañra

* ^{29:4} Mñ wua dede. Hebreo beðeade ḥḥ ḥḥḥ “dji jḥrebada wua dede.” Mañ dera mãwã trñ jarabadjiaa mama ãcõrẽra Moise ume beðeabadji bẽrã. Mañ dede israelerãra ãbaa dji jḥreðaca basía.

jūma babuedua animarã babue diabadade. ¹⁴ Mañ paca zaque cacuara, dji era, dji ã sida ãyã tml edepeða jūma babuedua. Mañ animarãra mãwã oida ðla Aarołba idji warrarã biða cadjirua opeðadara mła quĩrãdoamãrẽã.

¹⁵ Mãwãnacarea umé'bema oveja mł wua dede enenada aða edapeða Aarołba idji warrarã biða ãdji jłwara mañ oveja boro łrł ðłðida panla. ¹⁶ Mañbe beablrlde dji oara piadua. Mañ oaba jĩãpodua animarã babue diabada łrł idjaba orrocawa biða. ¹⁷ Mañbe ovejara drapetapeða tlcuadua. Dji jĩrũra, dji jłsi sida slglpeða jūma ábaa buedua dji boro bara. ¹⁸ Mañbe animarã babue diabadade jūma młã babue diadua. Mañra młã bia unuya.†

¹⁹ Oveja ðeðara edapeða Aarołba idji warrarã biða ãdji jłwara oveja boro łrł ðłðida panla. ²⁰ Mañbe beablrlde dji oara piapeða soadua Aaroł jłwa araarebema clwrlrl ide, idji jłwa araarebema jłwapapade, idjaba idji jłwa araarebema jĩrũpapade biða. Ara mañ quĩrãca idji warrarã sida odua. Oa ðeðara animarã babue diabada orroza jĩãpodua. ²¹ Mañ oa dji animarã babue diabadade jĩãpoðada maãrĩ edapeða pueradua olivo draga quera bara ðłðaa. Mañglba Aaroł łrł, idji warrarã łrł, ãdjia jł panl łrł biða jĩãpodua. Mãwã Aarołra, idji warrarãra, ãdjia jł panl sida mł itea ðeðia. ²² Mañbe dji oveja dragada, dji druda,‡ dji tlrída, nequimada, cotruada umena dji draga bara, idjaba jłwa araarebema chĩde sida edadua. (Ðla mañ ovejara beaya Aarołra, idji warrarã sida mł sacerdoterãda ðlcuai carea.)

²³ Idjaba mł quĩrãpita enena jamarade ðl pał ãsãbari neé ðeada ũbea edadua; aða harina awa oðada, aða ne-

† 29:18 Mañra młã bia unuya. Hebreo bedede nãwã ðł ðla: “Mañ babue diablrlra bia łbaria.” ‡ 29:22 Dji druda. Mañ bedeba idjaba jara ðla “dji animarã drude ðl dragada.”

draga bara ođada, idjaba nedragaba ĩrĩ rĩrĩđada. ²⁴ Maĩ paĩra, dji oveja bitedabema edađara, dji chĩde sida bĩdua Aaroĩ jĩwade, idji warrarā jĩwade bĩda. Jūma ādji jĩwade bĩđara ādjirāba ĩtaa wađida paĩla mĩa diadi carea. ²⁵ ĩtaa wapeđadacarea wayacusa edapeđa jūma babuedua dji animarā babue diabadađe oveja naārā babueđa ĩrĩ. Maĩ babue diabĩra mĩa bia unuya. ²⁶ Maĩbe oveja jā nocoarebema djarada bĩ jĩwade edapeđa ĩtaa wadua mĩa diai carea. ĩtaa wapeđa maĩ djarara bĩre baya.

²⁷⁻²⁸ Idĩba ĩtaa bārā israelerāba mĩ ume necai bai careabema oveja mĩa diađe zebĩdaza dji jā nocoarebema djarada, jĩwa araarebema chĩde sida Aaroĩba idji warrarā bĩda ĩtaa wađapeđa ādji itea edađida paĩla.

²⁹⁻³⁰ Aaroĩ jaiđadacarea idjĩdeba yōbĩdarāba idjĩa jĩ bāđara eropanania. Ādjĩdebemada aba edađapeđa maĩra domia aba jĩ bāida bĩa sacerdote dji droma bai carea. Māwānacarea mĩ wua dede Aaroĩba oĩabada quĩrāca o bāida bĩa.

³¹ Aaroĩra mĩ sacerdoteda bĩbĩrĩđe oveja jā nocoarebema djarada edapeđa mĩ wua de auđu jūrā bĩđe eđa djudua. ³² Djupeđa Aaroĩba idji warrarā bĩda maĩ oveja djarara, paĩ jamarade beđa sida codĩda paĩla mĩ wua dede eđa wābada caita. ³³ Maĩ djaradebemada, paĩnebema sida mĩa babue diaya ādjirāra mĩ itea bĩi carea idjaba ādjirāba cadjĩrua opeđadara mĩa quĩrādoamārēā. Maĩ bērā ababe ādjĩabĩra maĩ ađubāđara codĩda paĩla. Maĩra mĩa diada bērā dewara ēberāba cocara bĩa. ³⁴ Maĩ oveja djara djuđara, paĩ sida jūma cođāēbĩra nurēma diapeđeđa dji ađubāđara jūma babueđida paĩla. Dji ađubāđara cocara paĩla maĩ ovejara mĩa diapeđeđa bērā.

³⁵ Domia ãba m̃la jarãda quĩrãca odua Aarõlra idji warrarã sida m̃l sacerdoterãda ʘli carea. ³⁶⁻³⁷ Mãlne ewariza paca zaque dji umaquĩrãda ãba beapeda m̃la babue diadua Aarõlba idji warrarã bĩda cadjirua ope-
dãdara m̃la quĩrãdoamãrẽã idjaba animarã babue dia-
badara m̃l quĩrãpita bia ʘlmãrẽã. Ewariza animarã babue
diabadara olivo draga quera bara ʘlba soadua m̃l itea bia
ʘlmãrẽã. Mãwã animarã babue diabadara m̃l itea bio bia
ʘpeda bariduaba waraiblr̃l mãl sida m̃l itea ʘeya.

Ewariza animarã babue diãdi jarãda

³⁸ Ewariza sacerdoterãba animarã babue diabadade
ovejã zaque poa ãba ʘeada umé babue diãdida panla.
³⁹ Diãpedẽda ãba babue diãdida panla, dewarabemara
queublr̃lde babue diãdida panla. ⁴⁰⁻⁴¹ Diãpedẽda oveja
babue diab̃dade dji biara ʘl harinada epẽdeco jũguruã
umé edãpedẽda olivo dragãdaa boteya ãba b̃lratlẽapẽda
mãl sida m̃la babue diãdida panla. [§] Mãl awara animarã
babue diabada l̃r̃l uva ʘada boteya ãba weãdida panla.
Queublr̃lde oveja babue diab̃dade ara mãl quĩrãca õdida
panla. Mãlra m̃la bia unuya.

⁴²⁻⁴³ Aarõl warrarãneba yõb̃darã bĩda ara mãl quĩrãca
ovejã m̃l quĩrãpita babue diãdida panla m̃l wua dede
eda wãbada quĩrãpe. Mama m̃lra bãrã israelerãmaa
zepeda b̃l ume bẽdea ʘaya. Mãlne m̃l quĩrãwãrẽã dor-
rodõroaba jũma m̃l wua de aũdu jũrã ʘlde eda ʘlra m̃l
itea erõʘaya. ⁴⁴ Mãwã wua dera, animarã babue diabada
sida m̃l itea bia ʘlãya. Aarõlra, idji warrarã sida m̃l itea
bia ʘlãya m̃l sacerdoterãda ʘeãdamãrẽã. ⁴⁵ M̃lra bãrã
israelerã tãẽna ʘaya idjaba bãrã Ācõrẽ ʘaya. ⁴⁶ Mãlne
bãrãba cawadã m̃lra bãrã Ācõrẽda. Cawadã m̃lablr̃l

§ 29:40-41 Epẽdeco jũguruã umé. Hebreo bẽdeade b̃l ʘla “una décima
de un efa.” Boteya ãba. Hebreo bẽdeade b̃l ʘla “un cuarto
de hin.”

bārāra Egiptoēba ēdra enesida bārā tāēna ʔai carea.
Māra bārā Ācōrēa.–

30

Quera bá diabada

¹ Idjaba Ācōrēba jarasia:

–Quera bá diabadada acacia bacurudeda ođadua.
² Dji drasoara, jouʔla siđa bicaca aʔa ʔaida ʔla quĩrā
quĩmārēena aʔarica ʔamārēā. Dji ātlara bicaca umé
ʔaida ʔla. Iquidaza aʔari bacurude cachu quĩrāca ođadua.
³ Oro idji awa quiruba jūma bɾađadua. Icawa pɾɾɾga
oroba tuca ʔađadua. ⁴ Pĩrū omoa ʔea orodeda quĩmārē
ođapeda orroza umé cara ʔađadua dji tuca ʔl edrecare.
Mañ pĩrūne eđa bacuruda berajuđadua jira edeđi carea.
⁵ Mañra acacia bacurudeda baida ʔla. Biya erađapeda
oroba bɾađadua. ⁶ Quera bá diabadara mñ wua dede eđa
ʔađadua dji eđaarebema wua eatɿ jira ʔl quĩrāpe. Mañ
wua jēdaare mñ baurudeda dji ĩrĭ coʔli bara ʔaya. Mama
mñra bɿ ume beđe ʔaya.

⁷ Diapedaza Aaroĭba ĩbĩrā acɿde zebɿɿde quera bá
diabadađe querada bá diaida ʔla. ⁸ Quewaraza biđa
ĩbĩrā coađe zebɿɿde querada bá diaida ʔla. Ara mañ
quĩrāca ewariza bārāba bārā warrarāneba yōbɿdarā biđa
querada mñ quĩrāpita bá dia pananida panla. ⁹ Quera bá
diabadađe baridua quera mña jarađaēra bá diarānadua.
Idjaba animarāda, harina ođa siđa mañ ĩrĭ mñā babue
diarānadua. Uva ʔa siđa mañ ĩrĭ mñā wea diarānadua.
¹⁰ Quera bá diabadara mñ itea bio bia ʔaida ʔla. Mañ bērā
poaza ʔarima aʔa Aaroĭba mañ quera bá diabada cachu
quĩrāca ʔeađe oaba soaida ʔla mñ itea bia ʔamārēā. Mañ
oara idjia edaida ʔla bārā israelerāba cadjirua opeđađa

²² Idjaba Ācōrēba Moisea jarasia:

²³⁻²⁴ –Naļgλ querada edađadua: mirra querada doce libra, canela querada sei libra, cálamo querada sei libra, casia querada doce libra. Maļ quera zλglara mλ dede zabada quīrāca zadua. Maļ awara olivo dragada galoļ aba edađadua.† ²⁵ Jūma maļ querara olivo dragađaa pueradua quera o cawa ɛλba obari quīrāca. Maļ olivo draga quera bara ɛλba ne jūma mλ iteabemara soadīa. ²⁶⁻²⁸ Maļgλba mλ wua deda soadua: mλ baurudeda, paļ ɛλbada mesada, jūma maļ mesade ɛeada, ībīrā ɛλbadada, jūma maļ ībīrānebemada, quera bá diabadada, animarā babue diabadada, jūma maļ animarā babue diabadadebemada, idjaba ne sλglbada epeđeco waīɛλada dji acλ ɛλbada bara. ²⁹ Jūma maļgλra mλ itea bio bia ɛλi carea māwā soadīda paλla. Māwānacarea bariduaba waraibλrλ, maļ siđa mλ itea ɛeya.

³⁰ Maļ olivo draga quera bara ɛλda Aaroļ boro λrλ, idji warrarā boro λrλ biđa weadua mλ sacerdoterāda ɛeadamārēa. ³¹ Israelerā nāwā jaradua: “Naļ ewarīdeba λtaa naļ olivo draga quera bara ɛλba aɛabe Ācōrē iteabemadrλ soadīda paλla, idji itea ođa bērā. ³² Baridua ēberā λrλ weacara paλla. Idjaba ni aɛalba naļ olivo draga quera bara ɛλ quīrāca ara idji itea ocara ɛλa. Naļ olivo draga quera bara ɛλra aɛabe mλ itea ɛλ bērā baridua quera quīrāca eroɛeadié paλla. ³³ Bariduaba naļ olivo draga quera bara ɛλ quīrāca ara idji itea oibλrλ, idjira āyā jλretabueđīda paλla bārā israelerā tāēnabemada. Idjaba baridua ēberā λrλ naļ olivo draga quera bara ɛλda weaibλrλ, dji weađara āyā jλretabueđīda paλla.”–

Bai careabema quera

† ^{30:23-24} Doce libra. Hebreo bedede ɛλ ɛλa “quinientos siclos.” Galoļ aba. Hebreo bedede ɛλ ɛλa “un hin.”

34-35 Idjaba Ācōrēba Moisea jarasia:

–Nałgl querada edadaua: estacte querada, ámbar querada, gálbano querada, idjaba incienso quera idji awa quiruda. Mał quera þeara aþari quĩrāca edadapeda ābaa pueradaua bai careabema quera oi carea, quera o cawa þalba obari quĩrāca. Ābaa puerabadae tāda eda þledua mał querara mł itea bio bia þemārēã. ³⁶ Małbe maĩri edadapeda nāũcha aradaua. Małra bá nūmłnida panla quera bá diabada łrł mł baurude quĩrāpe. Mama młra bl ume bedeã þaya. Mał bai careabema querara aþabe mł itea þaya. ³⁷ Ni aþalba mał quera quĩrāca ara idji itea o cara þla. Małra aþabe mł itea þl bēřã, baridua bai careabema quera quĩrāca eroþeadié panla. ³⁸ Bariduaba mał quera quĩrāca ara idji itea oibrl, mał ēberāra bārã israelerã tēnabemada āyã jłretabuedida panla.–

31

Ācōrē wua de odi ēberārã

¹ Małbe Ācōrēba Moisea jarasia:

² –Ūřidua. Mła Uri warra Bezalelda edasia mł wua de odi ēberārã boroda þamārēã. Idjira Judadeba yōna Hur wiuzaquea. ³ Mł Jaureda, necawaada, crĩcha cawaada, idjaba ne o cawa þai crĩcha sida mła idjía diasia. ⁴ Māwã idjira biya ne o cawa þla oroþebemada, paratadebemada, broncedebema sida. ⁵ Mōgara biya queadebemada o cawa þla idjaba cara cawa þla. Bacurudebema sida o cawa þla. Aþeda ne jūmada o cawa þla. ⁶ Mał awara mła Aħisamá warra Aħoliáda edasia Bezaleel carebamārēã. Idjira Dałneba yōnaa. Jūma mł wua de odi ēberārãa mła necawaada diasia mła obi jarađara jūma ođamārēã.

⁷ Ādjirāba nałda ođida panla: mł wua deda, mł baurudeda, mał baurude łrł coþeida, jūma mł wua

dede beadi sida. ⁸⁻⁹ Mā wua dede beadira naŋgla: pañ ɛɓbada mesada, jūma mañ mesaɗe ɓaida, ɪbīrā ɛɓbada oro idji awa quiruda, jūma mañ ɪbīrānebemada, quera bá diabadada, animarā babue diabadada, jūma mañ animarā babue diabadadebemada, ne sɔgɓbada epeɗeco waiɓɓa sida dji aɓ ɛɓɗi bara. ¹⁰ Idjaba Aaroŋba j̄ɪɗa ɓara, idji warrarāba j̄ɪnida panɓ sida ɗdjirāba oɗia. Māwā Aaroŋra idji warrarā sida m̄ sacerdoterāda beadia. ¹¹ Mañ awara m̄ wua de o panɓa olivo draga quera bara ɓɗa oɗia m̄ iteabemada soadi carea. Idjaba m̄ dejāne quera baɗi careabemada oɗia. ɗdjirāba jūma maŋgɓara m̄ɓa jaraɗa quīrāca daucha oɗida panɓa.–

Ŋnāūbada ewari

¹² Idjaba ɗcōrēba Moisea nāwā jarasia:

¹³ –Israelerāa nāwā jaradua: “ɪɗiba ɗtaa ɗnāūbada ewarida m̄ itea waga pananida panɓa. ɗnāūbada ewari wagaɗira sēyā quīrāca ɓaya bārā israelerāba bārā war-rarāneba yōɓɗarā biɗa cawadamarēɗ m̄ɓa bārāra m̄ itea ɓɓsida. ¹⁴ ɗnāūbada ewarira waga pananida panɓa mañ ewarira m̄ itea ɓɗa bērā. Bariduaba mañ ewarida m̄ itea wagaɓɓɓɓ wa mañ ewariɗe trajuda oibɓɓɓ, mañ ɛberāra bārā tāɛnabemada āyā ɓɗaɗeɗa beaɗida panɓa. ¹⁵ Sei ewari bārā trajura oɗida panɓa, baribɓɓɓ sietebema ewariɗe ɗnāūnida panɓa. Mañ ewarira m̄ itea wagaɗida panɓa. Bariduaba ɗnāūbada ewariɗe trajuda oibɓɓɓ, idjira beaɗida panɓa. ¹⁶ Bārā israelerāba, bārā warrarāneba yōɓɗarā biɗa ɗnāūbada ewarira waga pananida panɓa. Mañra māwā ɓaya. ¹⁷ ɗnāūbada ewari wagaɗira sēyā quīrāca ɓaya bārā israelerāba cawadamarēɗ m̄ɓa bārāra m̄ itea ɓɓsida. Māwā ɓaya m̄ɓa sei ewariɗe bajāda, nañ ɛjūā sida jūma opeɗa sietebema ewariɗe ɗnāūna bērā.”–

¹⁸ Ācōrēba Moisea Sinai eyađe maļra jūma jarapeđa mōgara peweđeđa ɓɓda umé diasia. Maļ mōgarađe idjia ijā obi ɓɓ beđeđa ɓɓ diasia.

32

Paca zaque quĩrāca opeđađa

¹ Moiserā Sinai eyađeba eđaā zeé ɓɓda dārāɓɓɓɓ bērā israelerāra Aaroļmaa wānapēđa nāwā jarasiđaa:

–Jāļ Moiseba dairāra Egiptođeba ēdrɓ enesia, baribɓɓɓ idji sāwānada dairāba cawadaéa. Maļ bērā dairā nocođaā edemārēā ācōrēda odua.–

² Aaroļba panusia:

–Bia ɓɓɓ. Bārā wērārāba, bārā warrārāba, bārā caurā biđa pĩrū oro ođađa mļa jūma ērā diađadua.–

³ Ara maļda ādjirāba pĩrū oro ođara Aaroļa jūma ērā diacusiđaa. ⁴ Aaroļba maļ pĩrūra edapeđa tɓɓɓe dorraɓaribisia. Maļ oro dorraɓariđaba paca zaque quĩrāca osia. Maļ ununapeđa israelerāba jarasiđaa:

–Naļdrɓ dadjirā Egiptođeba ēdrɓ enena ācōrēa.–

⁵ Maļ ūrĩpeđa Aaroļba animarā babue diabadada osia paca zaque jɓwaba ođa caita. Maļbe israelerāa nāwā jarasia:

–Nu ewari dromada Ācōrē itea ođia.–

⁶ Nurēma diapēđeđa israelerāra pirābariđapeđa animarāda babue diacusiđaa idjaba Ācōrē ume necai ɓai careabema animarāda beacusiđaa. Maļbe chūpane-napeđa ɓɓsriđa ne co duanasiđaa idjaba itua do duanasiđaa. Māwānacarea pirābariđapeđa ādji cacuaba o quĩrā ɓɓda o duanesiđaa. ⁷ Maļne Ācōrēba Moisea jarasia:

–Isabe eđaā wādua ɓɓ ēberārā Egiptođeba enenaba cadjiruada o duanɓ bērā. ⁸ Ādjirāba dārāéne mļ leyra igarāpeđa oroda dorraɓaribiđapeđa paca zaque quĩrāca

osidaa. Maḷgía ādjirāba bia beḏea paḅḅa idjaḅa ani-marāda babue diacuaḏapeḏa jara paḅḅa: “Naḷdraḷ dadjirā Egiptoḏeba ēdra enena Ācōrēa.”–

⁹ Idjaḅa Ācōrēba Moisea jarasia:

–Mḷa unu ḅḷa naḷ ēberārāra cḷwaraḷ zarea ḅeada.
¹⁰ Ādjirā carea mḷa beḏea djuburiarādua. Mḷ quīrūbiḏeba ādjirāra jūma quinibiya. Baribaraḷ bḷḏeba mḷa puru waiḅḷada oya.–

¹¹ Māwāmīna Moiseba idji Ācōrēa beḏea djuburiasia. Nāwā jarasia:

–Ay, Ācōrē, bḷ quīrūbiḏeba bḷ puru Egiptoḏeba enenara māwā orādua. ¿Bḷ ḷḅḷa waiḅḷa ḅḷḏeba maḷ purura Egiptoḏeba ēdra enesiéca? ¹² Ādjirāda māwā quinibaraḷ egiptorāba jaraḏia bḷa israelerāra ēdra enesida bié oi carea. Jaraḏia naḷ eyaḏaa enesida quenai carea ni ḅḅal ādjidebemada naḷ ējūāne ḅerāmārēa. ¿Bḷa quīrā ḅḷca egiptorāba māwā jaraḏida? Maḷ bērā bḷ quīrūbira tumadua. Bḷ puru quinibi crīcha eroḅḷara quīrādoadua.
¹³ Quīrānebadua bḷ nezocarā Abrahaḷ ume, Isa ume, idjaḅa Jacobo ume biḏa beḏea ḅḷḏada. Bḷa ara bḷdji trḷneba ādjirāa wārāneba nāwā jarasia: “Mḷa bārāneba ēberārā zocārā yōbiya chīdau zocārā bajāne paḅḅ quīrāca.* Idjaḅa jūma mḷa diai jaraḏa druara mḷa bārāneba yōḅḷdarāa diaya ādjirāne bamārēa.”–†

¹⁴ Moiseba jara ḅḷ carea Ācōrēba idji puru quinibi crīcha eroḅḷara idu ḅḷsia.

¹⁵ Maḷbe Moiserā Sinai eyaḏeba eḏaa zesia. Idji jḷwade mōgara peweḏea ḅḷda umé enesia. Maḷ mōgarade Ācōrēba ijā obi ḅḷ beḏeada quīrā umena ḅḷ ḅasia.

¹⁶ Ācōrēbḷara maḷ uméḅema mōgara peweḏea ḅḷda osia; idjiabaraḷ maḷ mōgarade jaya ḅasia.

* 32:13 Genesi 22:16; 26:3-4. † 32:13 Genesi 17:8.

¹⁷ Mañ zebldađe Josueba israelerāra ɓlga nūmlda ũrīsia. Mañne idjia Moisea jarasia:

–Mļa israelerā duanlma djō panl quĩrāca ũrī ɓla.–

¹⁸ Moiseba panusia:

–Mļa ũrī ɓlra dji quĩrū royabldađe ɓiabada quĩrāca ɓlėja, ni dji quĩrūba royabldađe ɓiabada quĩrāca ɓlėja. Mļa ũrī ɓl quĩrāca ādjirāra ɓsriɗa trlā duanla.–

¹⁹ Moise israelerā duanl caita jūēsīde unusia ādjirāra cari duanlda idjaba paca zaque ādji jlwaba opeɗadaɗa. Mañ carea bio quĩrūpeɗa Ācōrēba diaɗa mōgara peweɗeada Sinai eya carraɗaa jīwēsīa. Mañ mōgarara jūma toɗozoasia. ²⁰ Ara mañda ādji jlwaba opeɗada paca zaquera edapeɗa tɓlɗe dorraɓaripeɗa ɗrɓasia. Mañ porara doɗa jīāposia ādjirāa dobi carea.

²¹ Mañbe Moiseba Aarołba jarasia:

–ǀNañ ēberārāba ɓlra sāwā osīɗa ɓla nañ cadjirua waiɓlada ādjirāa obi carea?–

²² Aarołba idji djabaa nāwā panusia:

–Ay, mļ boro, mļ ume quĩrūrādua. ɓla bio cawa ɓla nañ ēberārāba cadjiruadrɗ o quĩrīābadada. ²³ Ādjirāba mļa jarasiɗaa: “Jāñ Moiseba dairāra Egiptodeba ēdrɗ enesia, baribɗrɗ idji sāwānada dairāba cawaɗaėja. Mañ bēra dairā nocoɗaa edemārēā ācōrēɗa oɗua.” ²⁴ Mañ carea mļa panusia: “Oro oɗa pĩrū eroɓeaba mļa ērā diaɗadua.” Ara mañda ādjirāba ērā diacuasiɗaa. Mañda mļa tɓlɗe ɓatabuepeɗa cawaēne paca zaque quĩrāca ɓlda odjasia.–

²⁵ Moiseba unusia israelerāba baridua quĩrā perada o duanlda Aarołba iduaribiɗa bēra. Idjia cawasia małgɗ carea dji quĩrūba ādjida ipiɗa jara duananida. ²⁶ Mañ carea Moiserā ādji duanlma eɗa wābada oɗe ɗta nūmepeɗa jarasia:

–Ācōrēare panlra mļmaa zedadua.–

Ara maŕda jũma Leviđeba yõpeđadadrΛ idjimaa wåsidaa. ²⁷ Maŕne Moiseba ãdjirãa jarasia:

–Dadji israelerã Ācõrẽba nãwã jara θλα: “Bãdjiza bãrã djõbada necora edađapeđa jẽda wãnadua israelerã duanΛ-maa. Deza mŕ igara panΛra beađe wãnadua. Bãrã djabarã sida, bãrã ume dji biarã sida, bãrã de caitabemarã sida beadaua.”–

²⁸ Ara maŕda Leviđeba yõpeđadarãba Moiseba jarada quĩrãca osidaa. Maŕ ewariđe ãdjirãba israelerãda mil ũbea beasidaa.

²⁹ Maŕbe Moiseba jarasia:

–Bãrã warrarãra, bãrã djabarã sida beasida bãrã idira Ācõrẽ itea panesidaa. Ācõrẽba obiđara ijãsida bãrã idira idjia bãrãra bia carebaya.–

³⁰ Nurẽma Moiseba israelerãa jarasia:

–Bãrãba cadjirua waiθlada osidaa. Maŕ bãrã mŕra Sinai eyađe ŕtaa Ācõrẽmaa wãya. Āĩbẽrã mŕa Ācõrẽa bãrãba cadjirua opeđadara quĩrãdoabisicada.–

³¹ Ara maŕda Moiserã wayacusa Sinai eyađe ŕtaa wãpeđa Ācõrẽa nãwã beđa djuburiasia:

–Wãrãda jãŕ ãberãrãba cadjirua waiθlada osidaa. Paca zaque orođeda osidaa ãdji ãcõrẽ bamãrẽã. ³² Mãwãmĩna mŕ quĩrã djuburia ãdjirãba cadjirua opeđadara quĩrãdoadua. BaribΛΛ roya quĩrãdoaeβΛΛ, mŕ trŕ sida ãyã θldua θΛ ãberãrã trŕ θŕ eroθdebeada.–

³³ Ācõrẽba Moisea panusia:

–Mŕa ababe cadjirua ođa ãberã trŕda ãyã θlya. ³⁴ Jãŕbe wãdua. Jãŕ ãberãrãra ededua mŕa bŕa jarada druadaa. Mŕ nezoca bajãnebemara bãrã na wãya. BaribΛΛ mŕa cawa oi ewariđe ãdjirãra cawa oya cadjirua opeđada carea.–

³⁵ Maŕbe Ācõrẽba israelerãra zocãrã quinibisia Aaroŕba jŕwaba ođa paca zaquea bia beđa duanana carea.

33

Ācōrēba nocōdaa wānamārēã jarada

¹ Mañbe Ācōrēba Moisea jarasia:

–Namałba ɓɓa, ēberārã ɓɓa Egiptodeba ēdra enena ume wānadia m̄la diai jarada druadaa. Mañ druara m̄la Abrahała, Isaa, Jacoboa biɗa wārāneba jarasia ād-jiɗeba yōɓɓdarāa diaida.* ² M̄ nezoca bajānebemada bārã na wābiya cananeorāda, amorreorāda, hititarāda, perezeorāda, heveorāda, jebuseorã sida jūma āyã jɓrecuai carea. ³ Mañ druade baridua ne upeɗadara bia zaubaria. Baribɓɓ m̄ra bārã ume wāéa ɓɓɓɓ zarea ɓea carea quinibi amaaba.–

⁴ Mañ beɗea ūrĩsidade israelerāra sopua duanesidaa. Mañ bērã ni aɓałba djiora j̄naé basía. ⁵ Māwã osidaa Ācōrēba Moisea nāwã jarada bērã:

–Israelerāa nāwã jaradua: “Bārāra ɓɓɓɓ zarea ɓea. M̄da bārã ume maārĩ biɗa wāibɓɓ, aɓeɗa jūma quinibiya. Jālbe bārã djiora jūma ērãcuɗapeɗa m̄la bārāra sāwã oida cawa jaraya.”–

⁶ Mañ carea israelerāba ādji djiora jūma ērãcuɗapeɗa idu ɓsidaa Horeb eya jeweɗeɗe duanasidaa.

Ācōrē ume beɗeabari de

⁷ Mañ ewaride Moiseba wua deda israelerã paɓmałba j̄gabe obadjia. Mañ wua dera idjia tr̄ɓ ɓsisa “Ācōrē ume beɗeabari de.”† Bariduaba Ācōrēa iwidi quĩrĩã ɓɗe israelerã paɓmałba mañ deɗa wāɓadjia. ⁸ Moise mañ deɗa wāɓɓɓɓ israelerã jūmarāda ādji wua deɗe eɗa wāɓadade ɓta piradrɗapeɗa idjira eɗa wāɓɓɓɓ aɓ du-anabadjidaa. ⁹ Moise eɗa wānacarea israelerã na wābari j̄rārã ɓtɓa eɗa draso jira ɓɗa mañ wua deɗa zepɗa

* 33:1 Genesi 28:13. † 33:7 Ācōrē ume beɗeabari de. Mañɓɓa Ācōrēba obiɗa wua deéa.

dji eda wābada caita ðebadjia. Mañne Ācōrēra Moise ume bedeabadjia. ¹⁰ Israelerāba jīrārā wua dede eda wābada caita ðeβλγλda unusidade jūmarāda chīrāborode copane-
napeda ādji wua dede eda wābadamaλba Ācōrēa bia bede-
abadjidaa. ¹¹ Mañne Ācōrēra Moise ume jīgua bedeabadjia
ēberā umé nēβλγλ paηλ quīrāca. Nēβλγλpedadacarea
Moisera jēda zebadjia israelerā duanλmaa. Baribλγλ djji
carebabari Josueda mañ wua dede ðebadjia. Mañ cūdrara
Nuñ warra basía.

Moiseba Ācōrē quīrāwārēā dorrodorroa unui carea
iwidida

¹² Moiseba Ācōrēa jarasia:

–βλa mļa jara ðla nañ ēberārāra nocodaa edemārēā.
Baribλγλ βλa jaraé ðla caida diabueida mļ carebamārēā.
Idjaba βλa jara ðla mļra bio cawa ðλda idjaba bio bia unu
ðλda. ¹³ Wārāda māwā baibλγλ, βλa oi crīcha ðλda mļa
cawabidua. Māwā mļa βλra biara cawaya idjaba βλa mļra
bia unu ðeya. Quīrānebadua nañ ēberārāra βλreda.–

¹⁴ Ācōrēba panusia:

–Mļra βλ ume wāya necai ðamārēā.–

¹⁵ Moiseba jarasia:

–βλda jūmarā ume wāēβλγλ, namaλba āyā wābirā-
dua. ¹⁶ βλda dairā ume wāēβλγλ, ¿dewararāba sāwā
cawađi mļda, βλ puru sida βλa bia unu ðλda? ¿Sāwā
cawađi dairāra jūma nañ ējūāne ðea puru cāyābara awara
paηλda?–

¹⁷ Ācōrēba panusia:

–βλa jara ðλ quīrāca mļa oya, βλra bia unu ðλ bērā
idjaba mļa βλra bio cawa ðλ bērā.–

¹⁸ Moiseba Ācōrēa jarasia:

–Mļ quīrā djuburia βλ quīrāwārēā dorrodorroada mļa
ebuđa unubidua.–

¹⁹ Ācōrēba panusia:

–Mā biada blā jūma unubiya. Mā trl̄ siḁa blā jaraya. Māwā bla cawaya mla quīrā djuburia quīrīā ɛl ēberāda quīrā djuburiaida, idjaba mla quīrīāneba careba quīrīā ɛl ēberāda quīrīāneba carebaida. ²⁰ Baribrl̄l̄ mā quīrādarada bla roya unuēa. Bariduaba mlda unusira beuya.–

²¹ Maļne Ācōrēba jarasia:

–Mā caita mōgarada ɛla. Maļ l̄rl̄ nūmedua. ²² Mā quīrāwārēā dorrodorroadā bl̄ caita wāyā wābrl̄l̄de mla blda mōgara uriade ɛlpeḁa mla jlwaba jūātrlya. ²³ Wāyā wānacarea mla jlwā āyā edabrl̄l̄de bla mā ēcarradrl̄ unuya baribrl̄l̄ mā quīrādarrara unuēa.–

34

Ācōrēba Moisea idji quīrāwārēā dorrodorroadā unubiḁa

¹ Idjaba Ācōrēba Moisea jarasia:

–Mōgarada umē peweḁea odua mla naārā o diaḁa quīrāca.* Maļ mōgarade mla mōgara naārā o diaḁade jaya ɛlḁara wayacusa jaya ɛlya, dji naārābemara bla jūma toḁozoabiḁa bērā.–

² Jūma opeḁa nu diapēḁeḁa Sinai eya boroḁaa zedua mā quīrāpita ɛai carea. ³ Ni aḁalda bl̄ ume zecara ɛla idjaba ni aḁalda eyade ɛacara ɛla. Ovejara paca siḁa eya carraḁe ne coḁacara panla.–

⁴ Ara maḁda Moiseba mōgarada umē peweḁea osia Ācōrēba naārā o diaḁa quīrāca. Nurēma diapēḁeḁa Sinai eyade l̄taa wāsia Ācōrēba idjā jaraḁa quīrāca. Mōgara umē peweḁea oḁada idji jlwade edesia. ⁵ Maļne Ācōrēra jārārāne eḁaa zepēḁa Moise caita nūmesia. Mama idji trl̄ Jehovāda Moisea jarasia. ⁶ Idji wāyā wābrl̄l̄de Moisea nāwā jarasia:

---

* 34:1 Exodo 32:16.

–M̄ra Ācōrēa. M̄ra Ācōrēa. M̄ra quĩrã djuburiaida ɓla idjaba quĩrãneba carebabaria. M̄ra baridua quĩrũca. M̄ra ēberārara bio quĩrã ɓla idjaba bedeā aba ɓla. ⁷ M̄ quĩrã jōcada zocārā ēberārā unubibaria. Ādjia cadjirua obadara, m̄ bedeā igarabadara idjaba āi obada sida m̄ra quĩrãdoabaria. Baribɓɓ dji bedeade ɓɓra m̄ra cawa obaria. Dji zezaba cadjirua oda carea idjida, idji warrarāda, idji wiuzaquerāda, ādjirā warrarā sida cawa o ɓabaria.–

⁸ Ara maɓda Moiserā chĩrāborode idji dratura egorode tēu cobepeda Ācōrēa bia bedeasia. ⁹ Nāwā jarasia:

–M̄ Boro, ɓla m̄da bia unu ɓɓɓɓ, dairā ume wādua. Naɓ ēberārara cɓwɓɓ zarea panɓm̄ina dairāba cadjirua opedadara quĩrãdoadua idjaba dairāra edadua ɓɓ puru bamārēa.–

¹⁰ Ācōrēba panusia:

–Ūrĩdua. M̄ra bārā puru ume bedeā ɓɓa. Bārā quĩrāpita m̄ra ne ununacara o ɓaya. Maɓ ne ununacara m̄ra waɓibida ni aɓɓ puru naɓ ējūā ɓeade oca. Māwā obɓɓde ēberārā ɓɓ ume panɓba bārā israelerā carea o ɓɓda ununapeda m̄ ɓɓara waya panania.† ¹¹ Jūma m̄ra idi jara ɓɓra iɓā oɓadua. Maɓne bārā quĩrāpita m̄ra amorreorāda, cananeorāda, hititarāda, perezeorāda, heveorāda, jebuseorā sida jūma āyā jɓrecuaya. ¹² Quĩrãcuitadua. Bārā wāɓɓda druadebemarā ume bedeā ɓɓrānadua. Māwā oɓibɓɓ cawaēne bārā bida ādji jɓwaba oɓa ācōrēa bia bedeadiā. ¹³ Maɓ bēra ādji animarā babue diabadara jūma ārĩnadua. Idjaba ādji ācōrē mōgara oɓada, ādji ācōrēwērā Aserā bacuru oɓa sida jūma toapetacuadua. ¹⁴ Dewara ācōrēa bia bedearānadua.

† ^{34:10} Ēberārā ɓɓ ume panɓba. Ācɓɓmaarā maɓ bedeaba jara ɓɓa: “Puru ɓɓ caita ɓeaba.”

Mļa quĩrĩã ðla bārãba ababe mĺa bia bedeada. Maĩ carea mĩ trĩra “Ăcõrẽ jiwaiða ðl” abadaa.

¹⁵ Quĩrãcuitadua. Bārã wãbdada druadebemarã ume bedeã ðlrãnadua. Mãwã odiblrã ãdjirãba ãdji jlwaba oða ãcõrẽa bia bedeade wãbdade idjaba animarã bea diade wãbdade bārãa jaradia abarica odamãrẽã. Maĩne bārã biða ãdji ãcõrẽa animarã bea diapedada djarada coðia.

¹⁶ Idjaba bārã warrarãa maĩ druadebema wẽrãrãda idu edabiðiblrã, maĩ wẽrãrãba ãdji jlwaba oða ãcõrẽa bia bedeabdade bārã warrarã biða maĩ jlwaba oða ãcõrẽa bia bedeadia daunema panã quĩrãca.

¹⁷ Jlwaba obada ãcõrẽra orãnadua.

Ewari droma Ăcõrẽba obi jarada

¹⁸ Paĩ ãsãbari neé cobada ewarida oðadua. Bãrãba siete ewari paĩ ãsãbari neé ðlda coðida panã mља jarada quĩrãca. Maĩra oðadua mља jara ðlda ewari Abib jedecode, bãrãra maĩ jedecode Egiptodeba ãdrãpedada bẽrã.

¹⁹ Jũma bārã umaquĩrã warra dji nabemarã, bārã animarã dji umaquĩrã naãrã topedada sida mĩrea. ²⁰ Bãrã burro warra dji nabema umaquĩrã tobrãlda mĩremĩna bãrãba maĩ animarãda poya edaðida panã. Edadi carea ovejada wa chiwatuda maĩ burro cacuabari mĺa babue diaðida panã. Bariblrã maĩ burroda eda quĩrãanaéblrã, otaruya beaðida panã. Idjaba bārã umaquĩrã warra dji nabema tobdara mĩre bẽrã idji cacuabari ovejada wa chiwatuda mĺa babue diaðida panã maĩ warrara zocai ðemãrẽã.

Maĩ ewaride mĺa ne diai carea neé ðlra mĩ quĩrãpita zecara ðla.

²¹ Sei ewari bārã trajura oðida panã, bariblrã sietebema ewaride ãnãũnida panã. Bãrã ãjũã obdade, ewabdade biða sietebema ewaride ãnãũnida panã.

²² Bārã néudebema naãrã ewapeðada carea þalsriða ewarida oðida panla trigo naãrã ewablðade. Idjaba bārã néu jūma ewapeðada carea þalsriða ewarida oðida panla.

²³ M̃lra Ācōrēa, bārã israelerã Boroa. Poaza þarima ũbea umaquĩrãrã m̃l quĩrãpita jūma zedida panla.†

²⁴ Bārã quĩrãpita m̃la Canaañ druadebemarãra jūma äyã jarecuaya idjaba bārãa druara waiþla diaya. Mañ bërã poaza þarima ũbea bārã m̃l quĩrãpita wãblðade ni aþalþa bārã ëjũãra jãrĩne zedaéa.

²⁵ Animarã m̃la babue diabldade dji oada pañ ësäbari bara þl ume babue diarãnadua. Bārã Egiptoðeba ëdrãpeðada quĩrãnebaði carea ne cobadara obldade oveja m̃la bea diapedada djarara ni maãrĩ biða wagaðié panla nurẽma carea.

²⁶ Bārã néu naãrã ewablðadebemada dji biara þldrã m̃l dedaa diade zedadua.

Chiwatu zaquera dji papa jubade djurãnadua.-

Moise quĩrãdarra dorrodorrea beða

²⁷ Mañbe Ācōrēba Moisea jarasia:

-M̃la jaraðara jūma þldua, mañneba m̃lra þl ume idjaba israelerã ume beða þlþlrl bërã.-

²⁸ Mañne Moiserã Ācōrē ume Sinai eyade þasia cuarenta ewari äsa diamasi biða. Idjira ne coé þasia idjaba baido sida doé þasia. Mōgara umé pewedeade oðade Ācōrēba ijã obi þl beða die diaðara jūma jaya þasia.‡

²⁹ Mañbe Moiserã Sinai eyaðeba edaa zesia. Ācōrē ley mōgara umé pewedeade jaya þl þlda idji jlwade enesia. Ācōrē ume beða þaða bërã idji quĩrãdarra dorrodorrea þasia baribrl mañnebemada adua þasia.

† 34:23 Exodo 23:17. § 34:28 Āclrlþa crĩcha panla Moiseba mañ beðeara jūma jaya þalsida. Baribrl 34:1ðe Ācōrēba jarasia idjiabrl jūma jaya þlida.

³⁰ Moise quĩrãdarra dorrodorroa ɓɓda Aaroɓba israelerã biɗa unusiɗaɗe idji caita wãnida wayasiɗaa. ³¹ Baribɓɓ Moiseba ãdjirãra trãcuasia. Ara maɓda Aaroɓra israelerã bororã siɗa wãnapɗa Moiserã ãdjirã ume beɗeasia. ³² Mãwãnacarea jũma israelerã siɗa idjimaa wãsiɗaa. Maɓbe ãcõrẽba Sinai eyaɗe jaraɗara Moiseba ãdjirãa jũma jarasia. ³³ ãdjirãa jaraɗacarea Moiseba idji quĩrãdarrara quẽɓɓ daucha wuaba ɓɓrasia idji quĩrãdarra dorrodorroa ɓɓda unurãnamãrẽã. ³⁴ Baribɓɓ ãcõrẽ ume beɗeabari deɗaa wãɓɓɓ ãcõrẽ ume beɗeã ɓɓde Moiseba maɓ wuara êrãbadjia. Mamaɓba êɗrãɗacarea idjia israelerãa ãcõrẽba obi jaraɗada jarabadjia. ³⁵ Maɓne israelerãba unubadjidãa Moise quĩrãdarrara dorrodorroa nũmɓda. Jũma jaraɗacarea Moiseba idji quĩrãdarrara wayacusa quẽɓɓ daucha wuaba ɓɓrasia. Mãwã ɓɓrá ɓesia aɓa wayacusa ãcõrẽ ume beɗeade wãɓɓɓda.

35

Ãnãũbada ewari

¹ Maɓbe Moiseba israelerãra jũma trãpɗa nãwã jarasia: –Naɓda ãcõrẽba bãrãa obi ɓɓa. ² Sei ewari bãrã trajura oɗida panɓa, baribɓɓ sietebema ewariɗe bãrãra ãnãũnida panɓa. Maɓ ewarira ãcõrẽ itea wagaɗida panɓa. Bariduaba ãnãũbada ewariɗe trajuda oibɓɓ, idjira bead-ida panɓa. ³ ãnãũbada ewariɗe bãrã diguiɗa tɓɓ siɗa coaɗacara panɓa.–

Ãcõrẽ wua de oɗi careabema Moiseba enebidã

⁴ Moiseba jũma israelerãa jarasia: –Naɓ siɗa ãcõrẽba obi ɓɓa. ⁵ Bãrãba eroɓeadebemada ãcõrẽa diaɗadua. Soɗeba ne dia quĩrãa ɓeaba ãcõrẽa naɓɓɓda diaɗida panɓa: oroda, paratada, bronceda, ⁶ oveja cara nayãna pãwãrã oɗada, pursupursua oɗada, purea oɗa siɗa. Idjaba diaɗida panɓa wua dji

biara ɓa lino oɗada, wua chiwatu cara oɗada, ⁷ oveja e purea oɗada, animarã e biada, acacia bacuruda, ⁸ olivo draga ìbîrã coaɗi careabemada, querada olivo dragaɗaa pueradã carea. Mañ quera olivo dragaɗaa pueradãra oɗia ne jũma Ācōrē iteabemada soaɗi carea. Idjaba quera baɗi careabemada, ⁹ ónice mōgarada, dewara mōgara bia queɗea siɗa diadida paɗla sacerdoteba jãare jãida ɓaɗe, “Ācōrēba quîrîã ɓa cawabibaride” biɗa cajudi carea.

Ācōrē wua de carea Moiseba obida

¹⁰ Ne o cawa ɓearãra jũma zedapeda ne jũma Ācōrēba obi ɓaɗa oɗadua. ¹¹ Ācōrē wua dedebema oɗida paɗla naɗgla: de añēbari coɓɓeɗi wuada, mañ ãrã añēbari coɓɓeɗi siɗa, wua jũebarida, bacuru ɓraɗada, bacuru eraɗada or-roza berajudi carea, bacuru tēnada, edrebema parata oɗa uria ɓea siɗa. ¹² Nañ siɗa oɗida paɗla: Ācōrē baurudeda dji jira edeɗi bacuru bara, mañ baurude ãrã coɓeida, baurude nocoare eatɓa jira ɓai wuada, ¹³ Ācōrē quîrãpita pañ ɓabada mesada dji jira edeɗi bacuru bara, jũma mañ mesade ɓaɗa, pañ Ācōrē quîrãpita ɓaɗi careabemada, ¹⁴ ìbîrã ɓabada, ìbîrãda, jũma mañ ìbîrãnebemada, olivo dragada ìbîrã coaɗi carea, ¹⁵ quera bá diabadada dji ãyã jira edeɗi bacuru bara, quera baɗi careabemada, olivo draga quera bara ɓaɗa jũma Ācōrē iteabema soaɗi carea, Ācōrē wua dede eɗa wãbada eatɓa jũãtraɓa ɓai wuara, ¹⁶ animarã babue diabadada dji jãrãjãrã bronze oɗa bara idjaba dji jira edeɗi bacuru bara, jũma mañ animarã babue diabadabemada, bronze oɗa ne ɓaɗabada dji aɓa ɓaɗi bara, ¹⁷ Ācōrē wua de auɗu jũrã ɓa eatɓa jira ɓai wuada, mañ auɗu jũrã ɓai bacuru tēnada, bronze oɗa uria ɓeada bacuru berajudi carea, dji auɗu jũrã ɓaɗe eɗa wãbada eatɓa jũãtraɓa ɓai wuada, ¹⁸ jãcarada, dji egoroɗe cachiɗi careabemada Ācōrē wua de, dji auɗu jũrã ɓai

olivo dragadaa pueradapeda ne jūma Ācōrē iteabemada soadi carea. Quera badi careabema sida diade zesidaa. ²⁹ Māwā jūma Israeldebema umaquĩrārāba wērārā bida ara ādji sođeba dia quĩrĩā panλ quĩrāca Ācōrēa diasidaa idji wua de, jūma mañ wua dedebema sida ođi carea Ācōrēba Moisedeba jarađa quĩrāca.

Ācōrē wua de ođi ēberārā

³⁰ Mañbe Moiseba israelerāa jarasia:

–Ūrĩnada. Ācōrēba Uri warra Bezaleelda edasia idji wua de ođi ēberārā boro bamārēā. Idjira Judadeba yōna Hur wiuzaquea. ³¹ Ācōrēba idji Jaureda, necawaada, crĩcha cawaada, idjaba ne o cawa ÷ai sida Bezalelea diasia. ³² Māwā orodebemada, paratabemada, broncedebema sida biya o cawa ÷λa. ³³ Mōgara biya quedeadebemada o cawa ÷λa idjaba cara cawa ÷λa. Bacurudebema sida o cawa ÷λa. Abedo ne jūmada o cawa ÷λa. ³⁴ Mañ awara Ācōrēba necawaara diasia jaradia ÷amārēā. Dañneba yōna Ahsamá warra Aholiáa bida necawaara diasia jaradia ÷amārēā. ³⁵ Mañ umébmara Ācōrēba ne o cawa ÷ai crĩchada diasia. Māwā ādjirāba dji biara ÷λ lino wuade oveja cara nayāna pāwārā ođada, pursupursua ođada, purea ođa sida eđa ca cawa panλa. Abedo ne jūmada biya o cawa panλa.

36

¹ Mañ bērā Bezaleelba, Aholiába, idjaba jūma ne o cawa ÷ea bida Ācōrē wua deda, mañ wua dedebema sida ođida panλa. Ācōrēba jūma ādjirāa crĩcha cawaada, ne o cawa ÷ai crĩcha sida diasia idjia obi jarađara biya ođamārēā.–

Israelerāba aduba diapedada

² Mañbe Moiseba Bezaleelda, Aholiáa, jūma ne o cawa ÷ea sida trāsia Ācōrē wua dera ođamārēā. Ādjirāba

Ãcõrẽ wua dera careba o quĩrĩasidaa. Mañne Ãcõrẽba ãdjirãa ne o cawa bai crĩchada diasia. ³ Israelerãba Ãcõrẽ wua de odamãrẽã enepedãdara Moiseba ãdjirãa jũma diasia. Baribãrã israelerãba wadibida ewariza Ãcõrẽ de odamãrẽã diãde zebadjidaa. ⁴ Mañ bẽrã jũma ne o cawa ðearãba Ãcõrẽ wua de o panãra idu ðãdapeã Moisemaa wãsidãa. ⁵ Idjãa jarasidaa:

–Puruba jũmawãã enebãdaa Ãcõrẽba obi ðã de pãrãni carea.–

⁶ Mañ bẽrã Moiseba deza jaracuabisia umaquĩrãrãba, wẽrãrã bida Ãcõrẽ wua de odi careabemaã waa diarãnamãrẽã. Mãwã israelerãa waa idu diabidaã basia. ⁷ ãdjia diãpedãdara adubasia Ãcõrẽ wua de pãrãni carea.

Ãcõrẽ wua de opedãda

⁸ Mañbe jũma ne o cawa ðeaba Ãcõrẽ wua dera osidaa. Dji biara ðã lino wuada die edãdapeã mañ wuaãe eãã Ãcõrẽ nezoca bajãnebema i bara ðã zaca ðeada oveja cara nayãna pãwãrã odãba, pursupursua odãba, purea oãã bida biya casidaa. ⁹ Mañ die lino wuara aãari quĩrãca ðeasia. Dji drasoara veintiocho bicaca ðeasia. Dji jouãlara bicaca quĩmãrẽ ðeasia. ¹⁰ Mañ die wuaãebemada juesuma edãdapeã ãbaa cajusidaa jouãla ðemãrẽã. Aãari quĩrãca ãbaa cajusidaa dewarabema juesuma panã sida. ¹¹⁻¹² Mañ wua jouãla cajudãza i orro aãare cincuenta cãwãrã cajusidaa. Mañ cãwãrãra wua pãwãrã ðãba osidaa. Dji cãwãrãra daucha quĩrã tẽũ cobãsidãa. ¹³ Mañbe oroda edãdapeã cincuenta wua jũẽbarida osidaa. Mañããde cãwãrãza jũẽcuasidaa mañ umẽbema wuara aãabe ðã quĩrãca ðemãrẽã. Mãwã osidaa Ãcõrẽ dera ãnẽãari cobãdi carea.

¹⁴ Mañbe wua chiwatu cara odãda once edãdapeã drasoã jouãla cajusidaa dji nabema wua ãrã ãnẽãari cobãdi carea. ¹⁵ Mañ once wua chiwatu cara odãra aãari quĩrãca

beasia. Dji drasoara treinta bicaca beasia. Dji joublara bicaca quimārē beasia. ¹⁶ Mañ once wuadebemada sei edadapeda ābaa cajusidaa joubla bemārēā. Dewarabema juesuma sida abari quirāca cajusidaa. ¹⁷ Mañ wua joubla cajudaza i orro abaare cincuenta clwlrcl cajusidaa. ¹⁸ Idjaba bronceda edadapeda wua jūebarida cincuenta osidaa. Mañglāde clwlrclza jūecuasiidaa mañ umébema wuara ababe bl quirāca bemārēā. ¹⁹ Mañbe oveja e purea odada ābaa cajusidaa joubla drasoā bemārēā. Mañglara osidaa chiwatu cara oda wua lr̄l̄ ānēbari coblādi carea. Mañ lr̄l̄ dewarabema animarā e biada joubla drasoā cajusidaa ānēbari coblādi carea.

²⁰ Idjaba Ācōrē wua de carea acacia bacuruda lrrasiidaa mañba daucha lta catl pēni carea.* ²¹ Dji bacuru lrrada drasoara die bicaca beasia. Dji joublara bicaca aba lr̄l̄ ēsidra beasia. ²² Dji edaa beira quidate bara osidaa. Jūma Ācōrē wua de carea bacuru lrradara māwā osidaa. ²³⁻²⁶ Ācōrē wua de orroza veinte bacuru lrradada lta catl pēsidaa. Mañ bacuru lrradaza edre parata oda uria beada umé uméa b̄sidaa dji quidatera mañne eda berajudi carea. Māwā orroza cuarenta parata oda uria beara b̄sidaa mañ bacuru lrradada daucha pē wāni carea. ²⁷ Ācōrē wua de jēdaarebemara l̄mādau baebariare bebadjia. Mañare sei bacuru lrradada lta catl pēsidaa. ²⁸ Mañ awara bacuru lrradada umé iquidaza lta catl pēsidaa. ²⁹ Dji quēblara jūebari bara osidaa ltlba edaa ara catl cobemārēā. Iquidaza māwā osidaa. ³⁰ Jūma ābaa ocho bacuru lrradada lta catl pēsidaa. Mañ bacuru lrradaza edre parata oda uria beada umé uméa b̄sidaa dji quidatera mañne eda berajudi carea. Māwā jēdaarebema parata oda uria beara diecisei b̄sidaa.

* ^{36:20} Mañ bacuruba daucha lta catl pēnapeda dji cajuda wuaba ānēbari coblbadjidaa.

³¹⁻³² Idjaba acacia bacuruda juesuma erasiḏaa de orroza pīrū omoa beade berajudi carea. Jēdaare ḷmāḏau bæbariare biḏa acacia bacuruda juesuma pīrū omoa beade berajusiḏaa Ācōrē wua dera zarea cobemārēã. ³³ Orroza dji ēsibema bacuru berajudara dji de draso daucha ḥasia. Dji jēdaare ḥḷ bacuru ēsi berajudara dji de jedea daucha ḥasia. ³⁴ Ācōrē wua de carea bacuru ḷrraḏara oroba jūma ḥḷracuasidaa. Idjaba pīrū omoa beara orodeḏa jūma osidaa. Maḷ pīrūra bacuru ḷrraḏadaa cara ḥsidaa maḷne eḏa bacuru eraḏara berajudi carea. Bacuru eraḏara oroba jūma ḥḷracuasidaa.

³⁵ Idjaba wuada osidaa Ācōrē dejāne eatḷ jira ḥḷḏi carea. Dji biara ḥḷ lino wuada eḏaḏapeḏa maḷ wuade eḏa Ācōrē nezoca bajānebema i bara ḥḷ zaca beada oveja cara nayāna pāwārā oḏaba, pursupursua oḏaba, purea oḏa biḏa biya casidaa. ³⁶ Maḷbe acacia bacuruda quīmārē tēnapēḏa oroba ḥḷracuasidaa. Maḷ bacurura parata oḏa uria beade berajusiḏaa Ācōrē dejāne ḷta nūmeanamārēã. Bacuruza wua jūēbari oro oḏada cara ḥsidaa wua capeḏaḏara eatḷ jira ḥḷḏi carea.

³⁷⁻³⁸ Idjaba dji biara ḥḷ lino wuada eḏaḏapeḏa maḷ wuade eḏa oveja cara nayāna pāwārā oḏada, pursupursua oḏada, purea oḏa siḏa biya casidaa. Maḷbe acacia bacuruda juesuma tēnapēḏa dji quēḥḷḏe oroba ḥḷracuasidaa. Maḷ bacurura bronze oḏa uria beade berajusiḏaa Ācōrē wua deḏe eḏa wābadamaa ḷta nūmeanamārēã. Bacuruza wua jūēbari oro oḏada cara ḥsidaa wuara dji eḏa wābada jūātrḷ jira ḥḷḏi carea.

37

Bezaleelba Ācōrē baurude oḏa

¹ Bezaleelba baurude acacia bacuruḏeḏa osia. Dji dra-soara bicaca umé ḷrḷ ḗsadra ḥasia. Dji jouḥḷara bicaca aḥa

ƙrƙ ƙsadra ɓasia. Dji ƙtlara bicaca aɓa ƙrƙ ƙsadra ɓasia. ² Dji jara, dajadaare biɗa oro idji awa quiruba blɔrasia. Iquidaza juma rɔrrɔga oroba tuca ɓasia. ³ Idjaba pĩrũ orodeda quimãrẽ omoa osia. Maƙ pĩrũra baurude jĩrũza cara ɓasia. Mãwã orroza pĩrũra umé cara ɓasia. ⁴ Idjaba acacia bacuruda umé biya erapeda oroba blɔrasia. ⁵ Maƙ bacurura pĩrũne eɗa beraju ɓasia baurude jira edeɗi carea.

⁶ Maƙbe Bezaleelba oro idji awa quiruda peweɗeɗa baɗaa aride osia baurude ƙrƙ coɓli carea. Dji drasoara bicaca umé ƙrƙ ƙsadra osia. Dji jouɓlara bicaca aɓa ƙrƙ ƙsadra osia. ⁷⁻⁸ Idjaba oroda edapeɗa Ācõrẽ nezoca bajãnebema i bara ɓl za quĩrãca umé toa chĩ osia. Maƙra dji baurude ƙrƙ coɓli carea oɗa ƙrƙ bio cara ɓasia. Quĩrãza iquida aɓa ɓasia. Mãwã juma maƙɔra aɓa ɓl oɗa quĩrãca ɓesia. ⁹ Ācõrẽ nezoca bajãnebema i bara ɓl za quĩrãca panlra idjia quĩrã djica eɗa ɓarru ɓasia. Ādji iba dji baurude ƙrƙ coɓli carea oɗara jũãtrɔ eropanesiɗaa.

Bezaleelba Ācõrẽ quĩrãpita paƙ ɓlbada mesa oɗa

¹⁰ Idjaba Bezaleelba mesa acacia bacurudeɗa osia. Dji drasoara bicaca umé osia. Dji jouɓlara bicaca aɓa osia. Dji ƙtlara bicaca aɓa ƙrƙ ƙsadra osia. ¹¹ Maƙ mesara oro idji awa quiruba juma blɔrasia. Dji icawa orroza rɔrrɔga tuca ɓasia. ¹² Mesa ƙrƙ icawa bacuruda cara ɓasia jũgurua ɓemãrẽã. Maƙ bacuru ƙtlara jɔwa jĩwĩnĩ quimãrẽ osia. Maƙ siɗa icawa rɔrrɔga oroba tuca ɓasia. ¹³⁻¹⁴ Maƙbe pĩrũ orodeda quimãrẽ omoa osia. Maƙra mesa jĩrũza cara ɓasia dji jũgurua oɗa edrecarebe. Mãwã ɓasia maƙne eɗa bacuruda berajuɗapeɗa mesa jira edeɗi carea. ¹⁵ Maƙra acacia bacurudeɗa osia. Biya erapeda oroba blɔrasia. ¹⁶ Idjaba oro idji awa quiruda edapeɗa epeɗeco ɓeada, epeɗeco jũgurua ɓeada, taza ɓeada, zoco ɓea siɗa osia

mesade ðai carea. Taza ðeara, zoco ðea sida osia uva ðada
 Æcõrëa diadi carea.

Bezaleelba ìbìrã ðabada oda

¹⁷ Idjaba Bezaleelba oro idji awa quiruda edapeda
 ìbìrã ðabadada toa chĩ osia. Dji jìrũda, dji cacuada,
 dji gĩrĩgĩrĩã nepõnõ zaca ðea sida aßari oro idji awa
 quirudebemada osia. ¹⁸ Maã ìbìrã ðabada cacuara sei
 jlwate bara osia. Orro aßaare ùbea osia. Dewarabema
 orroare biða ùbea osia. ¹⁹ Jlwateza dji gĩrĩgĩrĩã nepõnõ
 zaca ðeada ùbea osia. ²⁰ Dji cacuade biða gĩrĩgĩrĩã
 nepõnõ zaca ðeada quimãrẽ osia. ²¹ Dji jlwate cara ðeaza
 aßa osia. ²² Dji gĩrĩgĩrĩã nepõnõ quĩrãca ðeara, dji jlwate
 ðeara, dji cacua sida aßari oro idji awa quirudebemada
 toa chĩ osia. ²³ Idjaba oro idji awa quiruda edapeda siete
 ìbìrãda, ìbìrã quĩrã tladada, ìbìrã quĩrã tlda ãyã edebada
 epedeco zaque sida osia. ²⁴ Maã ìbìrã ðabada oro idji awa
 quiru oda idjaba ne jũma idjidebema sida aßaa zasidade
 dji zlglara 75 libra ðasia.

Bezaleelba quera bá diabadada oda

²⁵ Idjaba Bezaleelba quera bá diabadada acacia bacu-
 rudeda osia. Dji drasoara, joußla sida bicaca aßa osia
 quĩrã quimãrëena aßarica ðamãrẽã. Dji ãtlara bicaca umé
 osia. Iquidaza aßari bacurude cachu quĩrãca osia. ²⁶ Oro
 idji awa quiruba jũma blrasia. Icawa plrrlga oroba tuca
 ðasia. ²⁷ Pìrũ omoa ðea orodeda quimãrẽ opeða orroza
 umé cara ðasia dji tuca ðlãda edrecare. Mãwã cara ðasia
 mãne eda bacuruda berajudapeda quera bá diabadada
 jira ededi carea. ²⁸ Mãra acacia bacurudeda osia. Biya
 erapeda oroba blrasia.

Olivo draga quera bara ðabada oda

²⁹ Idjaba Bezaleelba olivo draga quera bara ðlãda osia
 ne jũma Æcõrẽ iteabemada soadi carea. Quera baði

⁹⁻¹¹ Idjaba Bezaleelba Ācōrē wua dera auđu jūrā ɓasia dji biara ɓa lino wuaba. Mañ auđu jūrā ɓa orroza veinte bronze oða uria ɓeada ɓacuapeða bacuru tēnara mañne eða wēāju nūmasia. Mañ bacuru quēɓara parataba ɓrasia idjaba wua jūēbari parata oða siða cara ɓasia. Lino wuara mañne eatɓ jūēcuaasia. Ācōrē wua de auđu jūrā ɓa drasoara cien bicaca ɓasia. ¹² Jēdaare biða bronze oða uria ɓeada die ɓacuapeða bacuru tēnara mañne eða wēāju nūmasia. Mañ bacuru quēɓara parataba ɓrasia idjaba parata oða wua jūēbari siða cara ɓasia. Mañne wuara eatɓ jūēcuaasia. Ācōrē wua de auđu jūrā ɓa jēdaarebemara cincuenta bicaca ɓasia idjaba ɓmāɓau ɓebariare ɓasia.

¹³ Dji nocoarebemara ɓmāɓau odjabariare ɓasia. Mañ siða cincuenta bicaca ɓasia. ¹⁴⁻¹⁵ Mañne dji eða wābadara ēsidra osia. Dji eða wābada jɓwa acɓare bronze oða uria ɓeada ūbea ɓapeða bacuru tēnara mañne eða wēāju nūmasia. Jɓwa araare biða ɓari quīrāca osia. Mañne lino wuara eatɓ jūēcuaasia. Dji eða wābada orro ɓaare wuara quince bicaca ɓasia idjaba dewarabema orroare biða quince bicaca ɓasia.

¹⁶ Jūma Ācōrē wua de auđu jūrā ɓara dji biara ɓa lino wua ɓasia. ¹⁷ Dji bacuru tēnara Bezaleelba bronze oða uria ɓeade eða wēāju nūmasia. Bacuru quēɓara parataba ɓrasia idjaba parata oða wua jūēbariða cara ɓasia.

¹⁸⁻¹⁹ Idjaba Ācōrē wua de auđu jūrā ɓade eða wābadara osia. Bronze oða uria ɓeada quīmārē dji eða wābadama ɓapeða mañne eða bacuru tēnara wēāju nūmasia. Mañ bacuru quēɓara parataba ɓrasia idjaba parata oða wua jūēbari siða cara ɓasia. Mañbe dji biara ɓa lino wuada edadapeða mañ wuade eða oveja cara nayāna pāwārā oðada, pursupursua oðada, purea oða siða biya casia. Mañ wuaba dji eða wābadara jūātrɓ ɓasia. Mañ wua jūātrɓ jira ɓa drasoara veinte bicaca ɓasia. Dji jouɓlara bicaca

juesuma basia. Jūma Ācōrē wua de auđu jūrā ʘΛ eatΛ jira ʘΛ wuara ara mañ jouʘΛade ʘeasia. ²⁰ Jūma Ācōrē wua de egorode cachidi careabemara, mañ de auđu jūrā ʘΛ egorode cachidi careabema sida bronze oða basia.

Ācōrē wua de oði careabema zΛgΛa

²¹⁻²³ Uri warra Bezaleelba ne jūma Ācōrēba Moisea obi jaraðara osia. Idjira Judadeba yōna Hur wiuzaque basia. Ahisamá warra Aholiába idjira carebabadjia. Aholiára Dañneba yōna basia. Idjia ne jūmada biya o cawa basia idjaba dji biara ʘΛ lino wuađe eða oveja cara nayāna pāwārā oðada, pursupursua oðada, purea oða sida ca cawa basia. Mañ de opedaðacarea Ācōrē baurueda eða wagabadjidaa.

Israelerāba mañ wua de oði carea diapedaðara levi-tarāba juachasidaa Moiseba jaraða quĩrāca. Dji juacha panΛ borora sacerdote Aroñ warra Itamar basia.

²⁴ Ādjia Ācōrēba diapedaða oro zΛgΛara jūma ābaa 2,000 libra auđu basia Ācōrē dede zabada quĩrāca. MañgΛba Ācōrē wua dede orodebema oida ʘaðara jūma osidaa.

²⁵⁻²⁶ Israeldebema umaquĩrārā veinte poðeba ĩtaa ʘeada juachasidađe 603,550 panasidaa. Juachasidađe ādjirāza sei gramo paratada diasidaa Ācōrē dede zabada quĩrāca. Jūma ābaa ādjia diapedaða parata zΛgΛara 7,550 libra basia. ²⁷ Mañ parataðebemada 7,500 libra edapeða Bezaleelba parata oða uria ʘeada 100 ocuasias mañne eða Ācōrē wua de bacuru ʘraðara ĩta wēāju pēi carea idjaba Ācōrē wua dejānebema bacuru tēnara ĩta wēāju nūmli carea. Mañ bacurude dji eðaarebema wuara eatΛ jira ʘΛsia. Parata oða uria ʘeaza dji zΛgΛara 75 libra basia. ²⁸ Parata oða uria ʘea oðacarea israelerāba diapedaða parata ađubaðada 50 libra basia. Mañra edapeða wua

jũēbari ðeada ocuasía idjaba bacuru tēna quēb̄lra jũma b̄lra cuasía.

²⁹ Israelerāba Ācōrēa diapedada bronze zlḡlara jũma ābaa 5,300 libra ðasía. ³⁰⁻³¹ Mañ bronze edapeda Bezaleelba bronze oda uría ðeada ocuasía Ācōrē wua dede eða wābadama bacuru tēnara Āta wēāju nūm̄l̄i carea, Ācōrē wua de auðu jūrā ðl̄ bacuru tēnara Āta wēāju nūm̄l̄i carea, idjaba dji auðu jūrā ðl̄de eða wābadama bacuru tēnara Āta wēāju nūm̄l̄i carea. Idjaba mañ bronceb̄a idjia osía animarā babue diabadada dji j̄l̄r̄l̄j̄l̄r̄l̄a bara idjaba jũma mañ animarā babue diabadadebema síða. Idjaba mañ bronceb̄a idjia osía jũma Ācōrē wua dera egorodaa errebari cachidi careabemara, mañ de auðu jūrā ðl̄ra egorodaa errebari cachidi careabema síða.

39

Sacerdoterā dji

¹ Bezaleelba idji ume traja panl̄ biða Aarołba cacuade j̄l̄ida ðl̄da osíðaa oveja cara nayāna pāwārā oðaba, pursupursua oðaba, purea oða biða Ācōrēba Moisea jarada quĩrāca. Aarołba mañra j̄l̄badjia Ācōrē wua dede ne o ðl̄de.

²⁻³ Aarołba jāare j̄l̄ida ðl̄ra dji biara ðl̄ lino wuaba osíðaa. Mañ wuade eða ādjirāba oveja cara nayāna pāwārā oðada, pursupursua oðada, purea oða síða casíðaa. Idjaba oroda pewedeá berrachidapeda chōda t̄lcuadapeda mañ oro síða dji wuade eða biya casíðaa. ⁴ Equiaza j̄l̄bari bara osíðaa. ⁵ Idjaba cl̄r̄l̄a trāj̄l̄barida dji biara ðl̄ lino wuaba osíðaa. Mañ cl̄r̄l̄a trāj̄l̄barira idjia jāare j̄l̄ida ðl̄ ume ābaa casíðaa aba ðl̄ quĩrāca ðemārēā. Mañ cl̄r̄l̄a trāj̄l̄baride eða oro b̄l̄rachidada, oveja cara nayāna pāwārā oðada, pursupursua oðada, purea oða síða casíðaa Ācōrēba Moisea jarada quĩrāca. ⁶ Idjaba ónice mōgarada

umé edadapeđa mañ mōgarade Israel doce warrarã trłda sēyã quĩrãca jaya ðasidaa. Mañ mōgarara oro ođade cara ðasidaa. ⁷ Mañ mōgarara Aarołba jāare jłida ða equiaza aða cajusidaa Ācōrēba Moisea jarada quĩrãca. Mañ mōgarade ðadaba Israel doce warrarãda quĩrãnebabibadjia.

⁸ Idjaba “Ācōrēba quĩrã ða cawabibarida” Bezaleelba idji ume traja panł bida osidaa Aarołba idji so łrł jł ðamārēã. Małgłara dji biara ða lino wuaba osidaa. Mañ wuade eđa oro ðarachiđada, oveja cara nayãna pãwãrã ođada, pursupursua ođada, purea ođa sida biya casidaa Aarołba jāare jłida ðađe capedada quĩrãca. ⁹ Mañ wua cađara ēsidra ðeđa capirusidaa ne wagabada quĩrãca ðamārēã. Mãwã dji drasoara, jouðla sida jlwajã ewarama aða ðasia. ¹⁰ Mañ łrł mōgara biya queđeada errecama quĩmārē cara ðacuasidaa. Dji nabema errecade nałgł mōgarada ðasidaa: rubí, crisólito, esmeralda. ¹¹ Umébema errecade ðasidaa: granate, zapiro, jade. ¹² Ũbeabema errecade ðasidaa: jacinto, ágata, amatista. ¹³ Quĩmārēbema errecade ðasidaa: topacio, ónice, jaspe. Jũma mañ mōgarara oro ođadaa cara ðasidaa. ¹⁴ Mañ doce mōgaraba jara ða Israel warrarãneba doce puru yōpedadada. Mōgaraza sēyã quĩrãca ãdji trłra aða aða jaya ðasidaa.

¹⁵ Idjaba oro idji awa quiruba carenada umé casidaa “Ācōrēba quĩrã ða cawabibarira” Aarołba idji so łrł jłmārēã. ¹⁶ Pĩrũ orođeda umé ođapeđa “Ācōrēba quĩrã ða cawabibari” łrłbema iquidaza cajusidaa. ¹⁷ Pĩrũza carena oro cađa queðłara aða aða cara ðasidaa. ¹⁸ Dewarabema queðłara cara ðasidaa umébema oro ođadaa Aarołba jāare jłida ða equiaza. ¹⁹ Dewara pĩrũ orođeda umé ođapeđa “Ācōrēba quĩrã ða cawabibari” eðaarebema iquidaza edrecare cajusidaa. ²⁰ Dewara pĩrũ orođeda umé ođapeđa Aarołba jāare jłida ðađe cajusidaa cłrrł trãjłbari ã-

taarebe. ²¹ Jĭcara pāwārā odaba maļ pīrūra ābaa jĭsidaa “Ācōrēba quīrīā ɁɁ cawabibari” edre panɁ pīrūnaa. Māwā “Ācōrēba quīrīā ɁɁ cawabibarira” Aaroļ so ɁɁɁ catɁ cobesia. Ādjirāba maļgɁra jūma osidaa Ācōrēba Moisea jaraða quīrāca.

²² Idjaba wua pāwārā ɁɁda edaðapeða Aaroļba djio wēāju jĭida ɁɁda osidaa. ²³ Maļ wuara ēsidra uria osidaa. Maļ uria ira beðatɁ cajusidaa cōārāmārēā. ²⁴ Idjaba granadajō za quīrāca casidaa oveja cara nayāna pāwārā odaba, pursupursua odaba, purea oða bida. Maļra Aaroļba jĭida ɁɁ pāwārā ɁɁ eðubema ide mimizua pɁɁɁɁɁ cajusidaa. ²⁵⁻²⁶ Idjaba oro idji awa quiruda edaðapeða pīrāchiruda ocusidaa. Maļ sida mimizua pɁɁɁɁɁ cajusidaa Aaroļba jĭida ɁɁ pāwārā ɁɁ ide. Granadajō za quīrāca caðada aba maļ ide cajudapeða maļare pīrāchiruda aba cajusidaa. Jūma pɁɁɁɁɁ māwā caju wāsidaa. Ācōrēba Moisea jaraða quīrāca maļ djio pāwārā ɁɁra osidaa Aaroļba jĭ Ɂamārēā Ācōrē wua dede ne o ɁɁde. ²⁷ Idjaba Aaroļ itea, idji warrarā itea bida ādjia cacuaðe jĭnida panɁ torroa beada dji biara ɁɁ lino wuaba osidaa. ²⁸ Idjaba ādji borode jĭnida panɁra, ādjia edreare jĭnida panɁ sida dji biara ɁɁ lino wuaba osidaa.

²⁹ Idjaba ādji itea cɁɁɁɁ trājĭbarida dji biara ɁɁ lino wuaba osidaa. Maļ wuaðe eða oveja cara nayāna pāwārā oðada, pursupursua oðada, purea oða sida casidaa. Jūma maļgɁra ādjirāba osidaa Ācōrēba Moisea jaraða quīrāca.

³⁰ Aaroļ itea borobarida osidaa maļ jĭ ɁɁde Ācōrē itea Ɂamārēā. Oro idji awa quiruda peweðea berrachi oðapeða naļ beðeada jaya ɁɁsidaa: “Aba Ācōrē itea ɁɁ.” ³¹ Maļbe jĭcara pāwārā ɁɁba maļ oro peweðea berrachi oðara ādjirāba jĭ cobɁsidaa Aaroļba borode jĭida ɁɁde. Jūma maļgɁra osidaa Ācōrēba Moisea jaraða quīrāca.

³² Māwā israelerāba ne jūma Ācōrē wua de careabemada pārāsidaa. Maļgłra jūma osidaa Ācōrēba Moisea jarada quīrāca.

Ācōrē wua de careabema Moisemaa edepedada

³³ Ācōrē wua de careabemara jūma pārānapeda Moisemaa edesidaa. Maļ de ođi careabema wuara edesidaa. Idjaba jūma maļ de careabema sida edesidaa: wua jūebarida, bacuru łradada, bacuru erada orroza berajuđi careabemada, bacuru tēnada, bacuru tēna berajuđi careabema sida. ³⁴⁻³⁵ Edesidaa Ācōrē wua de ānēbari ɓłđi oveja e purea ođada, maļ łrł ānēbari ɓłđi animarā e biada, Ācōrē baurudeda dji jira edeđi bacuru bara, maļ baurude łrł coɓłđi careabemada, baurude nocoare eatł jira ɓai wua sida. ³⁶ Idjaba paļ ɓłbada mesada, jūma maļ mesade ɓaira, paļ Ācōrē quīrāpita ɓai careabema sida edesidaa. ³⁷ Ībīrā ɓłbada oro idji awa quīru ođada, ĩbīrāra maļ łrł erreca ɓłđi carea, jūma maļ ĩbīrānebemada, idjaba olivo draga ĩbīrā cođi careabema sida edesidaa. ³⁸ Quera bá diabada oro ođada, quera bađi careabemada, olivo draga quera bara ɓłda jūma Ācōrē iteabema sođi carea, Ācōrē wua deđe eda wābadama eatł jūātrł ɓai wua sida edesidaa. ³⁹ Animarā babue diabada bronze ɓłradada, dji jłrłjłrłł bronze ođada, dji jira edeđi bacuruda, jūma maļ animarā babue diabadadebema sida edesidaa. Idjaba ne słgłbadada dji acł ɓłđi bara edesidaa. ⁴⁰ Ācōrē wua de auđu jūrā ɓłi careabema wuada, dji bacuru tēnada, maļ bacuru berajuđi careabemada, dji auđu jūrā ɓłđe eda wābadama eatł jūātrł ɓai wuada, dji egorođe cachidi careabemara jłcara bara edesidaa. Ne jūma Ācōrē wua de careabemada edesidaa. ⁴¹ Idjaba Aaroł djiora, idji warrarā djio sida edesidaa ādjira sacerdoterāda

¹² Mañbe Aaroñra idji warrarã sída mñ wua dede eða wãbadamaa edepeda baidoba sλgλdua. ¹³ Sλgλðacarea djio Aaroñ itea opedaðara idjía jλbidua. Mañbe olivo draga quera bara ðada Aaroñ boro ãrñ weadua mñ sacerdote dji dromada ðemãrẽã. ¹⁴ Aaroñ warrarãra caita zebipeða ãdjia jλnida panλ torroa ðeada jλbidua. ¹⁵ ãdjirã boro ãrñ olivo draga quera bara ðada weadua ara ãdji zeza boro ãrñ weaða quĩrãca. Mãwã ãdjirãra mñ sacerdoterãda ðeaðia. Olivo draga ãdjirã boro ãrñ weablλrλba ãdjirãdrλ, ãdjiðeba yõbdarã sída mñ sacerdoterãda ðeaðia.-

¹⁶ Ara mañda Moiseba jũma osia ãcõrẽba jaraða quĩrãca. ¹⁷⁻¹⁸ Egiptodeba ãdrλpedaðacarea poa aba bablλrλðe nabema jedecoðe dji nabema ewariðe Moiseba ãcõrẽ wua dera carawabisia. Idjia parata oða uria ðeara erreca ðacuabisia. Mañgλðe eða bacuru λrraða quidatera berajucuabisia mañ bacurura ãta catλ pẽni carea. Orroza bacuru eraðara pĩrũ omoa ðeade berajucuabisia mañ dera zarea coðemãrẽã. Dji dejãnebema bacuru tẽnara, dji eða wãbadama bacuru tẽnã sída ãta nũmλbisia. ¹⁹ Jũma mañ ãrñ idjia wuada umé ãnẽðari ðλbisia. Mañ ãrñ animarã e oðada umé ãnẽðari ðλbisia ãcõrẽba idjía jaraða quĩrãca.

²⁰ ãcõrẽba ijã obi ðλ beðea mõgarade ðλ ðada Moiseba baurudeðe eða waga ðλsia. Waga ðλpeda mañ baurude ãrñ coðeira coðλsia. Bacuru eraðara pĩrũ omoa ðeade eða beraju ðλsia jira ededi carea. ²¹ Baurudera ãcõrẽ wua dede eða ðλbisia. ðλðepeda wuada eatλ jira ðλbisia baurude jũãtrλ erobamãrẽã ãcõrẽba idjía jaraða quĩrãca.

²² Mañ wua eatλ jira ðλ nocoare Moiseba mesada ãcõrẽ wua dede jλwa araare ðλbisia. ²³ Mañ mesa ãrñ pañda ãcõrẽ quĩrãpita ðλsia ãcõrẽba idjía jaraða quĩrãca.

²⁴ ãcõrẽ wua dede jλwa aclare dji mesa quĩrãpe Moiseba ãbĩrã ðλbadara ðλbisia. ²⁵ Mañ ãbĩrã ðλbada jλwateza

ĩbĩrãda ɓɓɓuabisia Ɔcõrẽ quĩrãpita coai carea Ɔcõrẽba idjía jarada quĩrãca.

²⁶ Ɔcõrẽ dejãne eatɓ jira ɓɓ wua nocoare Moiseba quera bá diabadada ɓɓɓisia. ²⁷ Mañ ãrñ querada bá diasia Ɔcõrẽba idjía jarada quĩrãca.

²⁸ Dji eda wãbadara Moiseba wuaba eatɓ jũãtrɓ ɓɓɓisia.

²⁹ Ɔcõrẽ wua dede eda wãbada quĩrãpe Moiseba animarã babue diabadara ɓɓɓisia. Mañ ãrñ animarãda, harina oða sida Ɔcõrẽa babue diasia Ɔcõrẽba idjía jarada quĩrãca.

³⁰ Animarã babue diabada jẽdaare Ɔcõrẽ wua de caita Moiseba ne sɓgɓɓadada ɓɓɓisia. Mañgɓde baidoda jue ùmɓɓisia. ³¹ Moiseba, Aaroñba, Aaroñ warrarã biða ãdji jɓwara, jĩrũ sida mañ baidoba sɓgɓɓadjidãa. ³² Mãwã sɓgɓɓadjidãa Ɔcõrẽ wua dede eda wãɓɓdaza idjaba Ɔcõrẽa animarã babue diabɓdaza Ɔcõrẽba Moisea jarada quĩrãca.

³³ Moiseba Ɔcõrẽ wua dera, animarã babue diabada sida wuaba auðu jũrã ɓɓɓisia. Mañne eda wãbadara wuaba eatɓ jũãtrɓ ɓɓɓisia. Mãwã Moiseba Ɔcõrẽ wua dera pãrãsia.

Ɔcõrẽ wua de ãrñ jãrãrã beða

³⁴⁻³⁵ Jũma pãrãnacarea jãrãrã ãtɓba eðaa jira ɓɓba Ɔcõrẽ wua dera ãñã edasia. Mañne Ɔcõrẽ quĩrãwãrẽã dorrodorroadã mañ dede eda wãsia. Mañba Moiserã eda poya wãẽ basía.

³⁶ Mañ ewaridẽba ãtaa mañ jãrãrã Ɔcõrẽ wua de ãrñ ɓɓda nocoðãa wãɓɓɓde israelerã sida nocoðãa wãɓɓadjidãa. ³⁷ Baribɓrɓ jãrãrãra Ɔcõrẽ wua de ãrñ ɓesira israelerã sida aria panɓadjidãa ɓba jãrãrã wayacusa nocoðãa wãɓɓɓdeã. ³⁸ Jũma israelerãba aɓɓ panɓ daide ãsa Ɔcõrẽ jãrãrãra idji wua de ãrñ ɓɓadjia. Diamasi tɓɓɓ quĩrãca uruga jira ɓɓadjia. Mãwã ɓasia ãdjirã wãɓɓdaza.

Ãcõrẽ Bedea

New Testament in Emberá, Northern (PM:emp:Emberá, Northern)
copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Emberá, Northern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Emberá, Northern

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

